

เวนิสวานิช

เรื่องดกรเวิงรมย์

ของ

วิลเลียมเชกสเปียร์

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหา

จักรวราช

พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงแปลจากภาษาอังกฤษ

และ

ทรงประพันธ์เป็นกลอน

พ.ศ. ๒๔๕๕.

คำนำ

วิลเลียม เชกสเปียร์ เป็นจินตกรผู้มีชื่อเสียงปรากฏ, ไม่จำเพาะแต่ในหมู่ชนชาติอังกฤษ อันเป็นชาติของเขาเอง, ทั้งชนชาติอื่น ๆ ทั่วไปในยุโรป ก็นับถือว่าเป็นกวีสำคัญ, และเรื่องละครซึ่งเชกสเปียร์แต่ง ได้มีผู้แปลเป็นภาษาต่าง ๆ จากภาษาอังกฤษเป็นอันมาก. ส่วนเรื่องละครของเชกสเปียร์, ถึงแม้ว่ามีอายุล่วงมาทั้งสามร้อยปีแล้ว, ก็ยังมีผู้เล่นอยู่จนทุกวันนี้, ทั้งในประเทศที่พูดภาษาอังกฤษ เช่นในประเทศอังกฤษเอง และอเมริกา, ทั้งในประเทศอื่น ๆ ทั่วไปในทวีปยุโรป; และได้มีผู้เล่นข้างแล้วในประเทศญี่ปุ่น.

เรื่องละครของเชกสเปียร์, นอกจากเป็นเรื่องสำหรับเล่นออกโรงให้คนดู, เขาย่อมยกย่องกันว่าเป็นหนังสือที่ควรอ่าน, เพราะเป็นแบบอย่างอันดีแห่งจินตกรวิพนธ์ เต็มไปด้วยโวหารอันกล้า และถ้อยคำรนาอย่างสละสลวย; โดยมากเป็นกาพย์อังกฤษชนิดที่เรียกว่า “กลอนเปล่า” (“Blank Verse”), คือไม่มีสัมผัส เช่นแต่จำกัศวรรททีละ ๑๐ พยางค์, แต่บางแห่งก็มีกลอนสัมผัสปนอยู่, และบางแห่งก็มีร้อยแก้วปนอยู่.

เมื่อคำนึงว่า ในภาษายุโรปโดยมากมีคำแปลบทละครของเชกสเปียร์แล้ว, และในภาษาญี่ปุ่นก็มีแล้ว, ข้าพเจ้าก็ออกจะนึกละอายแก่ใจ ที่ในภาษาไทยเราไม่มีข้างอย่างเขา. จริง

อยู่ข้าพเจ้าได้ทราบอย่างว่า ผู้ที่กินหนังสือของเชกส์เปียร์จนแล้ว
 ๓ ราย, คือพระเจ้าบรมวงษาเธอ กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์
 ได้ทรงพระนิพนธ์เรื่อง “โรมิโอและยูลีเชีย” เรื่อง ๑, ก็ได้
 ทรงพระนิพนธ์เรื่อง “คอเมดี้ ออฟ เออร์เรอร์ส” (Comedy of
 Errors) ซึ่งทรงเรียกชื่อว่า “หลงไหลไต่ปล่ม” อีกเรื่อง ๑,
 กับหลวงธรรมาภิมณฑล (ฉีก จิตรกรฉีก) ได้แต่งเรื่อง “เวนิส
 วาณิช” คำฉันทอีกเรื่อง ๑. แต่ที่แต่งไว้แล้วทั้ง ๓ รายนี้ ไม่
 ตรงตามแบบเดิมของเชกส์เปียร์สักไรทีเดียว; เพราะเรื่อง “โร
 เมโอ และ ยูลีเชีย” กรมหมื่นนราธิปประพันธ์พงศ์ทรงไว้เป็น
 อย่างนิทานร้อยแก้ว; เรื่อง “หลงไหลไต่ปล่ม” เป็นคำพูด
 ที่ไม่ได้แปลตรง, เป็นแต่แต่ง “ตามเค้า”, และแปลลงนาม
 ตัวละครเป็นไทย; และเรื่อง “เวนิสวาณิช” ของหลวงธรรมา
 ภิมณฑลเป็นคำฉันท, ไม่ใช่เป็นบทละคร.

ทั้งนี้ข้าพเจ้าจึงได้เลือกเรื่อง “เวนิสวาณิช” มาแต่งเป็น
 ภาษาไทย, คงรูปให้เป็นละครเจรจาโต้ตอบกันตามแบบของเชกส์
 เปียร์เดิม, และถอดคำฉันทเป็นกลอนไทย เพื่อให้รูปคล้ายของ
 เดิมที่สุดที่จะขยับขยายให้เป็นไปได้.

ส่วนในการแปลก็ได้พยายามที่จะแปลให้ ใกล้ของเดิมมาก
 ที่สุดที่จะทำได้; แต่ข้าพเจ้าเองก็รู้สึกอยู่ความที่บกพร่องอยู่มาก.
 ข้อแก้ตัวของข้าพเจ้าคงมีอยู่เป็นข้อสำคัญอื่น ๑ ก็คือ, ภาษาของ
 เชกส์เปียร์นั้น ถึงแม้คนชาติอังกฤษเองก็ถนัดกันว่าเป็นของยาก,

ค

และเขาก็ได้เป็นส่วน ๑ แห่งหลักสูตรสำหรับสอบไล่วิชาภาษาอังกฤษ
ในมหาวิทยาลัย. นอกจากนั้นถ้าหากจะมีความบกพร่องและไม่สะดวก
สละยอีกบ้าง ก็เป็นเพราะสำนวนของข้าพเจ้าเอง และการประพจน์
ซ้อนอยู่, เพราะต้องแต่งอยู่ในที่บังคับนั้นแล; ฉะนั้นขอเงินตะกั่ว
และนักเลงหนังสือจริงให้อภัยแก่ข้าพเจ้าบ้างเถิด.

ภม. ๒๒๒๒ ๒๓

วันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๗.

ตัวละคร

พ่อเมืองเวนิส

เจ้ามอรรคโค
เจ้าอาร์ระคอน

ผู้ปรารถนานางปอร์เซียเป็นชายา

อันโทนีโย,

เวนิสวานิชผู้ ๑.

บัสसानีโย,

สหายของอันโทนีโย, และผู้ปรารถนานาง
ปอร์เซียอีกราย ๑.

สะตานีโย

สะละวีโน

กราคิยาโน

สะเลวีโย

สหายของอันโทนีโยและบัสसानีโย.

ลอเร็นโซ,

ผู้ของนางเซสลิกา.

ไซลือก,

ยิวผู้มีทรัพย์.

คบบาล,

ยิว, สหายของไซลือก.

ลานซ์ลือก ก๊อบโย, ทลก, คนใช้ของไซลือก.

ตาเถ่าก๊อบโย, บิคาของลานซ์ลือก.

เลโอนาร์โด, คนใช้ของบัสसानีโย.

บัลละสาร์

สเตฟาโน

คนใช้ของนางปอร์เซีย.

นางปอร์เซีย, หญิงสาวผู้รั้มฤกษ์กมั่งมี.
 นางเนริสสา, สาวใช้ของนางปอร์เซีย.
 เซสตีกา, วิชาของไซลือก.

นอกจากนี้กรมการเมืองเวนิส, พนักงานศาลยุติธรรม, ผู้คุม,
 คนใช้ของนางปอร์เซีย, และคนอื่นๆ.

สถานที่: ที่ในเมืองเวนิสข้าง, กษัตริย์คาบดเยลมอนต์, อันเป็น
 สำนักแห่งนางปอร์เซีย, ที่บนฝั่งประเทศอิตาลี.

เวนิสวานิช

องก์ที่ ๑

ตอนที่ ๑

ถนนแห่ง ๑, เมืองเวนิส.

อันโตนิโอ, สะละรีโน, และสะละลานิโอ เดินออกมา.

อันโต.   จริงหนอเป็นอย่างไวใจเหี่ยวแห้ง:
              เหมือนอ่อนแอแรง; อิกเขอกก็เห็นขย้ออ่อน;
              เหตุไฉนใจเหงาและเร้าร้อน,
              และออกอ่อนเพื่ออะไรก็ไม่รู้,
              สาเหตุเพื่อสิ่งใดไม่รู้ได้
              แต่แน่นแท้ใครว่าใจฉันอยู่,
              ทำให้ฉันงงไปไม่ฟังดู
              แทบมีรู้จักตัวว่าเป็นใคร.

สะละ.   จิตของเกลอผลอไผลไปปลกเลี้ยว
              ท่องเที่ยวอยู่ท่ากลางทะเลใหญ่;
              ในน่านน้ำภทราส่ง่าโย
              ของเกลอไซร์แล่นคว้างกลางสาคร.
              เหมือนผู้พิหรือเศรษฐีมีสง่า
              โอ้อ่าผ้าสินธุ์ สโมสร

เปนกระบวนนาวีศรีสุนทร
 อิงงามอนในมหาศาลาลัย,
 เมื่อยามผ่านเรืออันตั้งหมั่นแล่น
 กิ่งามแม่นหงส์ทองฟองน้ำใส
 เรืออัน ๆ ลำน้อย ๆ ที่คล้อยไป
 พลังใช้ ไบพลังเคารพอภินันท์:

สะลา.

จริงหนอแม่ฉันมีนาวาคำ
 เทียบแล่นท้องธารอย่างเกลอขวัญ
 อันดวงใจคงเป็นห่วงข่วงทรพยับนั้น
 คงไผ่ผ่นถึงเรือเหลืออาลัย.
 คงหมั่นเฝ้าคอยัญญาไปรยคุณ
 เพื่อให้รู้ลมพัดจักทางไหน;
 คงนั่งมองแผนที่อยู่รำไป
 จนเจนใจท่าเรือและลู่ทาง.
 ยามแลเห็นสิ่งใดที่สามารรถ
 อารบันคาลเป็นภัยให้กักขวาง
 คงทำให้ ใจสั่นและพรั่นพลัง,
 คงนั่งครางอยู่ละเกลอ.

สะละ.

เฮอเห็นใจ!

ส่วนตัวฉันแม่จะเขากบเขาร้อน
 ลมปากเองนำระย้อ้นเอาจนใช้

เพราะเกรงลมจะไปเพิ่มพายุไซรั
 ให้พื้กล้าเกินไปในสาคร.
 เมื่อเห็นนาฬิกาทรายอันปรายไปรย
 จะโอดโอยออกว่าวฤทัยถอน
 เพราะ^๑น^๑ก^๑ด^๑ง^๑ห^๑า^๑ค^๑ก^๑ล^๑า^๑ง^๑ห^๑ว^๑า^๑ง^๑ส^๑า^๑ค^๑ร
 ก^๑ิ^๑ค^๑ส^๑น^๑ท^๑ร^๑น^๑า^๑ว^๑ท^๑ส^๑ุ^๑ค^๑ร^๑ก^๑,
 จ^๑น^๑ร^๑เ^๑อ^๑ย^๑ย^๑อ^๑ย^๑ป^๑า^๑ง^๑ก^๑ล^๑า^๑ง^๑ส^๑ม^๑ท
 เส^๑า^๑ห^๑ัก^๑ช^๑ค^๑ค^๑ำ^๑ท^๑ร^๑า^๑ย^๑ค^๑ร^๑า^๑ะ^๑ห^๑ร^๑า^๑ย^๑ห^๑น^๑ัก.
 อ^๑ีก^๑ย^๑า^๑ม^๑ไป^๑ไ^๑ห^๑ว^๑พ^๑ระ^๑จะ^๑เศ^๑ร^๑ำ^๑น^๑ัก
 จะ^๑เ^๑อ^๑ก^๑พ^๑ัก^๑ค^๑ร^๑ย^๑ล^๑ก^๑ำ^๑แ^๑ง^๑แ^๑ร^๑ง^๑ค^๑ี^๑ลา,
 ค^๑ง^๑ช^๑ว^๑น^๑ไ^๑ห^๑ี^๑ค^๑ำ^๑น^๑ง^๑ด^๑ิ^๑ง^๑น^๑า^๑ว^๑
 วิ^๑ค^๑ก^๑ล^๑ว^๑จะ^๑ร^๑ี^๑ไป^๑โ^๑ก^๑น^๑ผ^๑า
 จ^๑น^๑ท^๑ล^๑ป^๑ร^๑ก^๑ว^๑ำ^๑ง^๑ข^๑ำ^๑ง^๑น^๑า^๑ว^๑
 แ^๑ล^๑ะ^๑ล^๑ี^๑น^๑ค^๑ำ^๑ส^๑ำ^๑ว^๑พ^๑ั^๑ท^๑ก^๑ระ^๑จ^๑ั^๑ก^๑ระ^๑จ^๑า^๑ย,
 น^๑ก^๑ด^๑ง^๑บ^๑่วง^๑ค^๑ร^๑เ^๑อ^๑ง^๑ท^๑ะ^๑ค^๑ว^๑เ^๑ศ^๑ย^๑ส^๑ร^๑ร^๑พ^๑
 น^๑ก^๑ด^๑ง^๑ฝ^๑ำ^๑แ^๑พร^๑พ^๑ร^๑ร^๑ณ^๑อ^๑น^๑ห^๑ล^๑าก^๑ห^๑ล^๑า^๑ย
 จะ^๑เ^๑ย^๑เ^๑ก^๑น^๑ำ^๑ซ^๑ำ^๑ล^๑อ^๑ย^๑ล^๑ะ^๑ล^๑อ^๑ง^๑ล^๑ะ^๑ล^๑า^๑ย
 น^๑ำ^๑ล^๑ี^๑ย^๑ค^๑า^๑ย^๑ข^๑อง^๑ค^๑ิ^๑ ๆ^๑ มี^๑ร^๑า^๑ค^๑า;
 น^๑ก^๑ด^๑ง^๑ภ^๑ย^๑ต^๑ำ^๑ง^๑ ๆ^๑ ก^๑ล^๑า^๑ง^๑ส^๑ม^๑ท
 ข^๑อง^๑ค^๑ิ^๑ ๆ^๑ ที่^๑ส^๑ุ^๑ค^๑แ^๑ส^๑น^๑ส^๑ง^๑ำ
 อ^๑า^๑ร^๑จะ^๑ย^๑ย^๑อ^๑ย^๑ไป^๑ใน^๑พ^๑ริ^๑บ^๑ค^๑า

คังนั้นนามิใช่เล่นฉันเห็นใจ.
 ถ้านักห้วงปวงทรพยับค้าหมั้น
 จะแข็งขันไม่วิตกได้ไฉน ?
 เพราะฉันนั้นอันโตนิโยไซรั
 เขาเศร้าใจเพราะเป็นห้วงปวงลำเอา.

อันโต.

หามิไ้: ฉันไซรัไม่ประมาณ,
 ฉันมีอาจไว้ใจไปอย่างเขลา,
 มิได้ร่วมวิถดลยรรจตะเภา
 เพียงลำเค็ยว, เพื่อนเราอย่าแคลงใจ;
 มิได้ค้าทางเค็ยวในเท็ยวัน
 หรือลงทนเต็มทีก็หาไม่:
 เหตุฉันมิได้มีความห้วงโย
 สิ้นค้าไซรัมิไ้ทำซ้ำใจเลย.

สะละ.

รักผู้หญิงกระมังนะ.

อันโต.

ฮื่อ! ไม่จริง!

สะละ.

ไม่รักหญิง? ถ้าเช่นนั้นละเพื่อนเอ๋ย
 ก็ต้องว่าสาเหตุไม่มีเลย,
 เศร้าเฉย ๆ เพราะไม่อยากจะเซซา:
 ถ้าเช่นนั้นใคร ๆ ที่ใจเศร้า
 แสร้งเรียงเร้าบองป้อหวัรอระ
 และโลกเล่นเต้นรำซ้ำหุยซา

ก็รู้ว่าจิตไม่เศร้าได้เท่ากัน.
 จริง ๆ หนอคนเรานี้มีต่าง ๆ
 ทั้งรูปร่างกิริยาแสนน่าชื่น:
 บางคนมีแต่สนุกทุกคืนวัน
 หัวเราะเงินเหมือนนกแก้วแจ้ว ๆ ไป;
 บางคนหยงปากไว้ไม่แย้มหัว
 จำอวเล่่นรอบตัวหาขันไม่,
 ไม่รู้จักสนทนาซากับใคร
 เหมือนเป็นไข้ไม่รู้ล้างไม่วางวาย.

[บัลซานิโอ, ลอเรนโซ, และกราทิยาโนเดินออกมา]

สะลา.   อันนี้แน่ท่านบัลซานิโอ,
 อีกทั้งกราทิยาโนผู้สหาย
 และลอเรนโซสนิทมิตรสามชาย,
 ออกมาแล้ว. ฉันทหมายจะขอลา:
 เพราะตัวท่านคงอยากพบญาติมิตร
 ผู้รักใคร่อย่างสนิทนั้นมากกว่า.

สะละ.   แม้สามมิตรนี้ไซ้ยังไม่มา
 ฉันทก็ใคร่สนทนาชวนวันรมย์.

อันโต.   ส่วนตัวฉันทรักเธอเสมอภาค.
 แต่เธอหากมีกิจเป็นปฐม

ที่จะต้องไปกระทำ, คำกรรม
 พกผสมเพื่อให้เพราะเหมาะอำลา.
สะละ. ข้าลาก่อนละนะนายสหายแก้ว.
บัสสา. เอกก็แล้วเมื่อไรจะไปหา?
 จะไปพักผ่อนเล่นเป็นวิญญา.
สะละ. ไว้ว่าง ๆ จะไปหาอย่าช้จิตใจ.

[สะละรีโน กับสะลานิโอ เข้าโรง]

ลธ. นี่แน่ท่านบัสसानิโอ เมื่อท่านได้มาพบอินโตนิโอแล้ว
 ถึงปราถนา ข้าพเจ้าทั้งสองก็จะขอลาท่านค่อไป: แต่
 ขอให้ท่านกำหนดไว้ด้วยเดิคนา ว่าเมื่อถึงเวลาที่
 กินภัทอาหาร เชิญท่านไปรียประทานกับข้าพเจ้าแห่ง
 ไตแห่งหนึ่ง ซึ่งสูกแท้แต่ท่านจะเหมาะใจ.

บัส. เขาเดิคออย่าสงสัย เราจะไปตามปราถนา.

กรว. ไฉนนั้นอินโตนิโอเพื่อน
 ไยหน้าเจอนบุดบงตงนักหนา;
 หรือท่านระวังท่วงทีกรียา
 เกรงชนจะนินทาหรือว่าไร?
 คนที่ทหาหนางขงแขงซอ
 คนทั้งหลายจะนับถือก็หาไม่;
 เชื้อข้าเดิคหน้าเธอแปลกแฉกเหลือใจ

อันโต.

จนเพื่อนแทบจำไม่ได้สักน้อยนิก.

สหายภราทียาโนอย่างงัว
 ข้าเห็นโลกก็เป็นโลกไม่แยกผิด;
 โลกนี้เหมือนละครโรงนิก ๆ
 คิดว่าเราเป็นละครอยู่ทั่วกัน.
 ต่างคนมีบทบาทและท่าท่า
 ต่าง ๆ นา ๆ เหมือนแสงรั้งสรร,
 ส่วนข้าเป็นตัวละครำจึงเหงานั้น
 จบเท่านั้น.

กวา.

ข้าขอเป็นตัวละคร:

ขอเป็นตัวละครหัวเราะไว้
 หน้าเหียวย่นทนเอาสารว่า;
 ขอยอมให้ตั้ระบมอมสรา
 ก็กว่าถอนใจใหญ่ใจเหียวตาย.
 ไฉนเล่าคนเราที่เลือกฝาก
 มีฉกฉากแล่นไปในเส้นสาย
 จะมานั่งแน่นิ่งไม่ตึงกาย
 เหมือนก้อนหินกรวดทรายไม่เข้าการ.
 เมื่อยามต้นฉนิโตจะให้หลับ,
 ราวก็ข้อมรณาน่าสงสาร,

ไม่หัวเราะบ้างไซว์ ไม่ได้การ
 จริงนะท่านเกลอชวัญอินโตนิโย.
 ฉันทักเธอเฉยอพคเพราะความรัก,
 ฉันทักขางคนนำกวนโมโห
 ทำหน้าตาบ้านักละ, อ๊ะพทโธ!
 เหลอและโง่ราวกับวังน้ำขังนอน,
 จนจอกแหนแลสวะระกะเห็น
 น้ำเน่าเหม็นเต็มไปทั่วขึงหนอน;
 แสร้งทำขรมทรมเตรวเหมือนหาวนอน
 หวังให้ชนนิกรเขากล่าวชม
 ว่าตัวเป็นนักปราชญ์ฉลาดหนัก
 รั้แหลมหลักสารพัดเป็นปฐม,
 เหมือนเจ้าผมอัครฤทธิอุดม
 ร้องการมว่า “กุดักคิลิทธิแฮ!
 เมื่อยามก้อปากอยากพคจา
 ถึงแม่ห้มาก้ออย่าเห่าอย่าหอนแฮ!”
 จริงนะ, อินโตนิโย, จริงแท้ ๆ
 ฉันทรู้แนคนเช่นนั้นมันมารยา,
 อยากรู้ได้ชื่อว่าเป็นปราชญ์ฉลาดรู้
 เพราะหยาปากนั่งอยู่เท่านั้นหนา;
 เมื่อใดเฉยปากขนสนทนา

ถ้อยคำไม่เป็นภาษาอันพึงใจ.
 ใครบินแล้วก็ไม่แคล้วการตีฉันท
 ขว่องวีนินทาว่าข้ายใหญ่.
 ฉันทจะกล่าวต่อไปอีกก็ได้
 แต่เอาไว้คร่าวอันจึงสนทนา.
 เชื้อฉันทเด็กเพื่อนรัก ๆ จึงเชื้อ,
 เอาความขรมเป็นเหยื่อเพื่อตกหา
 ช่างถ้อยคำสรรเสริญของโลกา
 เหมือนมุ้งตกปลาข้ายไม่เข้าที่.
 ลอเรนโซเพื่อนยามาเด็กเพื่อน
 อข้ารอเตอน—ลาก่อนทั้งสองศรี:
 ใว้เมื่อกินอิ่มหน้าสำราญก็
 แล้วจึงมีเทศน์ธรรม์กันต่อไป.

ลอ.

ถ้าเช่นนั้นฉันทลากว่าจะเย็น:
 ฉันทเห็นจะต้องทำเป็นขรมใหญ่
 เหมือนปราศัญเกตว่ามานั้นไซร์,
 เพราะจำใจจำต้องข่มขรมอยู่เอง.
 เพราะว่ารากราติยานโนในเชิงปาก
 ลู้เขายาก, พุกไม่ทันฉันท้องเน่ง.

กรา.

เกลอคงแทบไม่ได้ยินเสียงตนเอง
 ถ้าอยู่กับเพื่อนผู้เก่งสักสองขี้.

อันโต.

เอาเด็กเกลอของผัวอีกไม่ช้า

ฉันจะหมั้นพศทำให้ควรถี.

กรว.

ค^๑แล้วเพ^๑น, ล^๑นค^๑น^๑ง^๑ไม่^๑ค^๑

ท^๑คว^๑ร^๑น^๑ง^๑น^๑ก^๑ม^๑แ^๑ค^๑ล^๑น^๑โค,

ก^๑ย^๑ล^๑น^๑ห^๑ญ^๑ง^๑ง^๑ง^๑ท^๑ง^๑ร^๑ป^๑ช^๑ว

จ^๑น^๑ร^๑ไ^๑ผ^๑ว^๑คว^๑ร^๑ส^๑ง^๑บ^๑เพ^๑อ^๑ข^๑ค^๑ง^๑,

ผู้^๑ล^๑ล^๑าก^๑ป^๑ร^๑า^๑ช^๑ญ^๑เป^๑ร^๑อ^๑ง^๑มี^๑เร^๑อ^๑ง^๑ว^๑

หา^๑เร^๑อ^๑ง^๑พ^๑ก^๑ไ^๑ค^๑้อ^๑ะ^๑โ^๑ข^๑ไม่^๑ร^๑้อ^๑น^๑ใจ

[กราติยานอ กับลอเร็นโซ เข้าโรง]

อันโต.

อย่างไรเพือน, จะว่าอย่างไร.

บัส.

กราติยานอมักพูดมากปากไม่อยู่สุข พกพลัดพล่อย

สนก ๆ ไม่มีสาระอะไร พกเหลว ๆ ได้ยิ่งกว่าใคร ๆ

ในเมืองเวนิส. ในคำพูดจะมีสุภาษิตอยู่ก็แต่ निकเตียว

ยากจริงเจียวจะค้นในคำสนทนา ปรหนึ่งว่าเข้าเข็ลือก

เพียงสองเมล็ดคณ้อย เข้าไปแฝงกระจ็ยว้อยอยู่ใน

กระขงแกลบ: คันทั้งวันก็แทบจะหาไม่พบได้; และ

ถึงเมื่อพบแล้วไซรัก็ไม่มีราคา เปนอันช่วยการหา, ไม่

เป้นประโยชน์อะไร.

อันโต.

เออ ๆ นี่แน่เกลอข้าชอถาม

แม่รุษงามอยู่หนคำยลไ้หน

บัส.

ที่เกลอว่าชอบจิตและคิกใจ
 จะบอกให้มิใช่หรือในวันนี้ ?
 อันโตนิโยพี่ชายสหายแก้ว
 เพื่อนรู้แล้วว่าทรัพย์ของฉนั้น
 ไปได้ชักไปใช้จ่ายฟุ่มฟายทวี,
 เพราะเหตุที่หน้าใหญ่เกินกำลัง.
 แต่มิใช่จะบ่นเพราะคนโลก,
 ใ้จะโทษผู้ใด; ใจฉนตั้ง
 อยู่เพียงที่ตรงจะประทะประทั่ง
 ใ้ฉนสนรงรังทคงคาง.
 อันโตนิโยเชอนสิมีคณ
 ทั้งให้ทุนให้รักไม่เว้นว่าง;
 เพราะความรักเพื่อนใ้ไรไม่จักจาง
 จึงเป็นทางที่หวังหยั่งเมตตา.
 ขอเล่าความตามจริงทุกสิ่งสรรพ
 ขอฟังเพื่อนเตอนฉนช่วยปลุกยา,
 ทำใฉนจึงจะได้สัมวิญญา
 พันบรรคาณสินสินห้วงใ.
 บัสสานิโยจงรีบเร่งพาที,
 ถ้าแม่ฉนค้ำทั้งหมตใ้ไร
 เป็นสิ่งซึ่งสุจริตไม่คิกใจ

อันโต.

เหมือนตัวเพื่อนเองไซ้^๒มี^๑ซอ^๓ตรง.
 เอาเด็กทั้งเงินทองของตัว^๒,
 แม้กายา, แลทรพีย^๑, ซง^๒ประสังค^๓
 จะยอมยกให้^๑ไ้^๒คัง^๓ใจง,
 ยอมปลด^๑ปลง^๒ทุก^๓สิ่ง^๔ไม่^๕เสี่ย^๖กาย.
 เมื่อ^๑เด็ก^๒ ๗^๓ ยาม^๔เสี่ย^๕ลูก^๖ศร^๗หนึ่ง
 เคย^๑ว่า^๒ฟัง^๓เพอ^๔หาล^๕ูก^๖ศร^๗หาย,
 และ^๑ยิง^๒ซ้า^๓ไป^๔อีก^๕ลูก^๖, ถุก^๑อ^๒บาย,
 ยิง^๑มุ่ง^๒หมาย^๓ไป^๔ทาง^๕ซ้าง^๖เค็^๗ยว^๘กัน;
 แต่^๑คร^๒ว^๓น^๔ค^๕อย^๖จ^๗อง^๘ม^๙อง^{๑๐}แม่^{๑๑}น^{๑๒}ย้า
 เพ็^๑จ^๒ก^๓ำ^๔ท^๕ก^๖โ^๗ย^๘แม่^๙น^{๑๐}มัน,
 และ^๑โ^๒ย^๓ย^๔อม^๕เสี่ย^๖ลูก^๗ศร^๘เป^๙น^{๑๐}ส^{๑๑}อง^{๑๒}ค^{๑๓}น^{๑๔}ัน
 ม^๑ัก^๒ไ^๓ค^๔อ^๕น^๖ห^๗าย^๘แ^๙ร^{๑๐}ก^{๑๑}ล^{๑๒}ย^{๑๓}ค^{๑๔}น^{๑๕}มา.
 ท^๑เ^๒ล^๓ำ^๔เร^๕อง^๖เม^๗อ^๘ย^๙ง^{๑๐}เ^{๑๑}็ก^{๑๒}เ^{๑๓}็ก^{๑๔}อ^{๑๕}ย^{๑๖}น^{๑๗}ัน
 ก็^๑เพ^๒ร^๓า^๔ฉ^๕น^๖มี^๗ค^๘ว^๙า^{๑๐}ม^{๑๑}ป^{๑๒}ร^{๑๓}า^{๑๔}ณ^{๑๕}า
 จะ^๑ขอ^๒ใ^๓ห^๔ั^๕ห^๖าย^๗ช^๘ว^๙ย^{๑๐}เม^{๑๑}ต^{๑๒}ต^{๑๓}า;
 อ^๑น^๒ค^๓ว^๔ซ้า^๕เป^๖น^๗เ^๘น^๙พ^{๑๐}เ^{๑๑}น^{๑๒}อ^{๑๓}ย^{๑๔}ม^{๑๕}าก^{๑๖}แล^{๑๗}ว,
 และ^๑เ^๒ห^๓ม^๔อ^๕น^๖เ^๗็ก^๘ไ^๙ม^{๑๐}ร^{๑๑}ั^{๑๒}จ^{๑๓}ระ^{๑๔}ว^{๑๕}ัง^{๑๖}ระ^{๑๗}ว^{๑๘}
 ทร^๑พ^๒ย^๓ท^๔ย^๕ม^๖ห^๗ม^๘ค^๙ไ^{๑๐}น^{๑๑}ะ^{๑๒}พ^{๑๓}เ^{๑๔}น^{๑๕}แ^{๑๖}ก^{๑๗}ว;
 แต่^๑ถ^๒้า^๓พ^๔เ^๕น^๖ย^๗ิง^๘ศ^๙ร^{๑๐}ไ^{๑๑}ป^{๑๒}ค^{๑๓}า^{๑๔}ม^{๑๕}แ^{๑๖}น^{๑๗}ว
 ท^๑ิ^๒ค^๓เ^๔ก^๕ม^๖แล^๗ว^๘ซ้า^๙น^{๑๐}จะ^{๑๑}ก^{๑๒}ใ^{๑๓}ห^{๑๔}.

ปัส.

จะคอยททางเล็งเพ่งไว้มัน
 แล้วตัวฉันจะหาคนให้จึงได้,
 อย่างน้อยณรายทั้งสองเป็นต้องไต่;
 ถึงอย่างไรขอเพื่อนจงเมตตา.
 เพื่อนก็รื้ออยู่แล้วเพื่อนแก้วเอ๋ย,
 ฉันไม่เคยซัดเพื่อนเสนาหา
 ไฉนพทไม่เป็นเรื่องเปลืองเวลา;
 ที่เพื่อนยาวสงสัยใจชาน,
 ข้าไกรรยิ่งกว่าที่เพื่อนจะผลาญทรัพย์
 ของข้าจนย่อยยับสรรพขนบ:
 จงบอกเถิดต้องประสงค์สิ่งไรมี
 จะช่วยให้สมที่อารมณจันต์.
 ที่เข็ลมอนต์มีนางสำอางค์องค์
 อนงค์รับมฤตกมากมवलสิน;
 นางแสนงามอร่ามพร้งทั้งกายิน
 อิกงามสินท่วงทีกริยา;
 อนึ่งนางมีสกุลคณสมบัตี
 สสารพิตงามยิ่งกว่างามหน้า:
 บางคราวชายตารับจับนัยตา
 เหมือนหนึ่งให้ที่ทาน่ายินต์.
 นางนั้นชื่อปอร์เซย์ผู้ โคมเกิด,

อันโต.บัส.

งามประเสริฐรูปล้างสอางค์ศรี
 ไม่น้อยกว่าโฉมตรุษย์ตรี
 แห่งคาโทเลนโรมโบราณ,
 กล่าวคือนางปอร์เซียเมียบุตรดี
 ผู้ซึ่งกแรงฤทธิจิตทหาร,
 จนออกช้อลอลงพงศาวการ
 เพราะนงคราญงามพร้อมทั้งกายใจ.
 แต่ปอร์เซียของฉนั้นไม่แพ้,
 เกียรติกล่อนแพร่ทั่วธรณีใหญ่,
 เพราะชายหนุ่มจากแคว้นแดนไกล ๆ
 จากสี่ทิศต่างไปเพื่อชมนาง.
 ผมหล่อนเหลือองเรืออไรเหมือนใหม่ทอง
 และฟุ้งทหน้าฉากทั้งสองข้าง,
 เปรียบเหมือนแก้วแพรวพร้อยลอยอยู่กลาง
 คัดดวงค์เพื่อให้คนเฝ้าชม.
 อันโทนีโอแม่ฉนั้นมัน
 จะไ้ชิมโฉมยพินประสังค์สม,
 ฉนั้นเชื่อใจว่าจะไ้ค้งอารมณ์
 ลากอกมคงจะไ้ค้สมใจของ!
 เพื่อนกรู้ช้อยู่ว่าบรรดาทรัพย์
 ของฉนั้นสรรพอยู่ทะเลสินทั้งผอง;

อันโท.

ไม่มีเหลืออยู่เลยทั้งเงินทอง,
 หรือสิ่งของที่ราคาหาทำไร:
 ฉะนั้นจงเที่ยวถามตามตลาด
 บางที่จะสามารถหีบขี้มได้,
 ลองกดซื้อเสียงฉนั้นนั่นเป็นไร
 เวนิศเชื่อเพียงใครได้รู้กัน:
 ฉนั้นจะช่วยเพื่อนขายอย่างฉนั้น
 จนได้เงินพอใช้สมีไผ่ฉนั้น,
 ช่วยเพื่อนถึงเข็ลมอนต์ควยเร็วพฉนั้น
 ถึงแจ่มจันทร์ปอร์เซโยอย่าเสียใจ.
 เพื่อนจงไปเที่ยวถามตามชาวเมือง,
 ฉนั้นจะช่วยสืบเรื่องกัเงินให้,
 แม้ประสพพบผู้ให้ก็ให้
 อย่าสงสัยฉนั้นจะเป็นธุระเอง. [ต่างคนต่างเข้าโรง.]

ภพนท ๒๒

เบ็ลมอนต์. ห้อง ๑ ในเรือนนางปอร์เซีย.

นางปอร์เซียกับเนริสสาออกมา.

ปอร์.

เนริส.

จริงนะเนริสสา, ข้าน้อยเบื่อหน้าโลกอันใหญ่จริง ๆ.

ถ้าความทุกข์ของคุณหญิงมีมากมาย และล้นหลาย

เท่าความสมบูรณ์ละก็น่าเข็ญอยู่: แต่คุณเหมือนผู้ทัก

อิมหน้าสำราญมากเกินไป ก็อาจจะเป็นไข้ไต้เท่ากับ

คนที่อดอาหาร. ถ้าจะให้มีความสุขสำราญอย่างจริง

จัง ก็ต้องนั่งอยู่กลาง ๆ หว่างมั่งมั่งกับความจน: เขา

ว่าคนที่มั่งมีเป็นเศรษฐีมีหลายหลัก มักจะผสมหงอก

เร็วกว่าธรรมดา; แต่ส่วนคนมีเงินตราแต่เพียงพอกิน

มักสมถวิลอายุยืนอยู่นาน.

ปอร์.

เนริส.

ปอร์.

ภานิตถึ, และช่างกล่าวให้ไฟเราะ.

ถ้ามีข้อให้เหมาะ ๆ ก็ระคิเหลือใจ.

ถ้าการทำสิ่งใด ๆ สำเร็จง่าย สำเร็จตายเท่าที่เรารู้ว่า

คิ, กฎุ้มน้อยก็คงจะไต้เป็นวิหารหลวง, และขวงทัก

กระท่อมคนเข็ญใจ ก็คงจะไต้เป็นวังเจ้านายไปหมก.

นักพรตผู้ประพฤคิสมปากสอน เป็นผู้ประเสริฐเลิศ

สุนทรควรอภิวาท: ฉินสามารถสอนคนยี่สิบคน ให้ไต้

รู้เหตุผลสิ่งคิชั่ว, แต่ตัวฉินจะกลับไปเป็นผู้หนึ่ง ในยี่

สิบซึ่งจะประพาศตามตัวฉันสอน น่าจะเร็วร้อนลำบาก
 ยากยิ่งกว่าเทศนา. ความฉลาดอาหารนาตั้งบัญญัติ
 เพื่อบังคับสารพัตติปาละ; แต่โทษจะหาจะโคคโลก
 ข้ามรั้ว ไม่เกรงกลัวบัญญัติเลยก็มี: นี่มักเป็น
 อรรถมาของคนรุ่นๆ มักเฉยวณโลกข้ามความตก
 เตะนอน เหมือนกระต่ายข้ามชายแฉลวเข้าป่า. แต่
 พดเช่นนี้คนที่ทำไม่ใช่ทางก็ ที่จะเลือกหาสามีมาเป็น
 คู่เสนาหา. อนิจจา, คำว่าเลือกกันแหละน่าอัศจรรย์. ชายที่
 ฉันชอบใจก็เลือกไม่ได้ตามปรารถนา, ชายที่ไม่ชอบ
 อิศวาก็จับไล่ไม่ได้; น่าอัศจรรย์ที่ความประสงค์ของพ่อ
 ผู้ล่วงลับ ตามมาบังคับใจของลูกผู้ยังเป็นๆ. เวนิสสา
 หล่อนไม่เห็นความยากข้างหรือ, คือฉันจะเลือกผู้ ไท
 ก็ไม่ได้ หรือจะไม่ยินยอมกับใครๆ ก็ไม่ได้เหมือน
 กัน.

เวนีส.

ท่านบิดาของคุณนายนั้นท่านเป็นคนดี: ผู้ที่มีคุณสม
 บัติเมื่อยามถึงเวลาตาย มักจะให้ขยายไว้อย่างสำคัญ:
 เหตุฉนั้นการเลือกสรรตามที่กำหนดไว้ ให้เลือกหีบ
 ทองเงินหรือตะกั่ว, ใครเลือกถูกก็ไว้ตัวคุณนาย
 ด้วยไขว้, คงไม่มีใครเลือกถูกสมกมล เว้นแต่
 บุคคลผู้รักใคร่คุณนายจริง ๆ. แต่คุณหญิงชอบใจ
 ผู้ใดบ้าง ในระหว่างพวกที่มากับตัวฉัน?

ปอร์.

หล่อนลองกล่าวชอคนที่รักหน่อยหรือ; พอหล่อนเอ่ย
ชอฉันจะบอกลักษณะให้; เมื่อฉันบอกลักษณะอย่างไร
ก็คอยฟัง แล้วช่งนำหนักความรักมากหรือน้อยคอย
รำพึง.

เนริส.

หนึ่ง, เจ้าชายเมืองนะโปลี.

ปอร์.

ท่านผู้ควรจะเปนม้า เพราะพวกเราได้แต่เรื่องม้าของ
ตัว; ช่างนำหัวเรอยกย่องเป็นความฉลาด ที่สามารถ
ไล่เกือกม้าตัวเองได้. ฉันสงสัยว่ามารดาของเธอนั้น
จะไต่สันตติกพันกับช่างไล่เกือกม้า.

เนริส.

ถักลงมากก็มีเคาน์ปะละคิน.

ปอร์.

ไม่เป็นชิ้น, เห็นแต่นั่งทำหน้าขง; ขมึงทิ้งประหนึ่ง
จะพดกระโชกกระชาก ว่า “ถึงไม่อย่าก็ได้ฉันก็
ตามที, ต้องเลือกเดยวัน, หาไม่ได้เห็นกัน”; เธอ
ฟังนิทานอะไรขึ้น ๆ ไม่ยืมจินต: ฉันหวั่นจิตเกรงว่า
กว่าจะแก่ได้ จะกลายเป็นขรวิหน้าเจ้าเป็นแต่่าตั้น,
เพราะแต่รุ่น ๆ ยืมไม่เป็นเสียเช่นนั้น. ให้ฉันแต่งกับ
กระโหลกผู้คาบกระดกขา จะเป็นสขสนกกว่าต้อง
คลอเคลีย เป็นเมียท่านทั้งสองราที่เข้ามาแล้ว. คุณ
พระช่วยขอให้แก้ตัวท่านทั้งสอง!

เนริส.

เมสเสียร์เลอะของฝรั่งเศสเล่า, เป็นฉันใด?

ปอร์.

พระเจ้าสร้างมาแล้วอย่างไร ๆ ก็ต้องให้เป็นคน, แต่

แท้จริงฉันรู้สึกตนว่าการเขี่ย ไม่ควรเลยไม่ควรที่จะทำเช่นนั้น: แต่น่าขันฝรั่งเศสนั้นนักหนา!— มาของเขาคือก๊วของเจ้านะโปลี; นิ้วหน้าไคสนิทักก็กว่าเขาคือปะละคิน: มีลักษณะของคนทั้งสิ้นแต่ไม่เหมือนผู้ใด: ยืนเสี้ยงนกร้องในไพร, เขาคือองพลอยรำเต้น: เห็นเงาของตนเองก็ต้องเอากระบี่แทง: ถ้าฉันแต่งกับท่านผู้, ก็เท่ากับมีผวยลยคนพร้อม ๆ กัน. ถ้าหากเขาชิงฉัน, ฉันก็จะยอมให้อภิ; เพราะถ้าเขารักใคร่ฉันจนไหลหลง, ฉันคงตอบแทนเขาให้เพียงพอไม่ได้.

เนริส.

ถักนั้นไปคือฟอลคอนบร็อกซ์ ขุนนางหนุ่มจากเมืองอังกฤษนั้นเป็นอย่างไร.

ปอร์.

ฉันไม่เคยพคะไรเลยกับเขา; เพราะเขาไม่เข้าใจเรา, เขาก็หมกขัญญา: ภาษาละตินฝรั่งเศสหรืออิตาลี เขาพูดไม่ได้เลย, เช่นนี้จะทำอย่างไร; ส่วนตัวฉันเองไซร์หล่อนก็อาจเป็นพยาน สาบาลว่าฉันไม่รู้ภาษาอังกฤษ, จะพูดแม้แต่น้อยนิกก็ไม่ได้. ที่จริงเขานั้นไซร์เหมือนรูปภาพ อันช่างเขียนไว้พอให้ทราบว่า เป็นชายก็; แต่ใครเล่าในโลกนี้จะสามารถ อาจสนทนากับหุ่นยนต์, จนขัญญา. อีกพิศดูเสอผากก็พิสดก! ฉันนึกว่าเสอเห็นจะชอทอิตาลี, กางเกง

ที่จะชอตเมืองฝรั่งเศส, หมวกประเทศเยอรมันมีรา
คา, กิริยาเที่ยวเก็บตกทั่ว ๆ ไป.

เนริส.

ขนนางสก็อตเป็นอย่างไรเล่าเจ้าขา?

ปอร์.

ฉันเห็นว่าชอบหยิบยืมของเพื่อนบ้าน; เช่นเมื่อวานขอ
ยืมกำหมักจากเพื่อนอังกฤษ, แล้วสาขาว่าตั้งใจ
จะใช้ต ในเมื่อมีโอกาศและกำลัง: ฝรั่งเศสค
เหมือนรับเป็นนายประกัน, จะยอมให้กำหมักอีกอัน
ถ้าต้องการ.

เนริส.

เออที่ท่านชายหนุ่มชาติเยอรมัน หลานเจ้าสักโซนี่
นั้นชอบหรือไม่?

ปอร์.

ฉันชอบใจน้อยนักเวลาเช้า, เมื่อยังไม่เมาสุรา; เวลา
บ่ายซังน้ำหน้า, เมื่อเวลาที่เมาแเอ้: ถึงแม้เวลาที่
คัพพร้อมพวง, ก็ยังเร็วกว่ามนุษย์; และเวลาที่เลว
ที่สุด, ก็ไม่ดีกว่าเครฉาน: หากว่ามีเหตุการณ์
เคราะห์ร้ายใหญ่, ฉันก็ยังหวังใจว่าจะไม่ต้องพึ่ง
ท่านผู้นี้.

เนริส.

แต่ถ้าเขาพะเอนมีความประสงค์, และพะเอนเลือก
หีบตรงความปรารถนา, ถ้าคุณนายไม่ยอมแต่งงานกับเขา
นั้น มันมีเปนการซึกคำสั่งของคุณบิดาฤา?

ปอร์.

อ้อ! แม้เกรงจะต้องร้อนรำคาญใจ ก็ขอให้หล่อน
ช่วยด้วยสักหน่อย จงคอยหาสุราโรนด้วยใหญ่ ๆ ไป

ตั้งไว้ริมทิวเขาที่ตึก; ฉันคิดว่าถ้างแม่มมีข้าวกุ บรรรุ
อยู่ในหีบนั้นก็ตามที, แต่เพราะมีเหยื่อล่ออย่างพอ
ใจ เขานั้นไซ้คงเลือกเอาหีบนั้นเป็นแน่ละ! จริงนะ
แม่เวริสสาฉันคงหาอบาย โยกย้ายหลีกเลี้ยงให้จึง
ได้ เพราะฉันไม่พอใจเป็นภรรยา แห่งผ้าชีวสุย
สุราเช่นท่านผู้นั้น.

เวริส.

คุณนายไม่ต้องพรันหวั่นใจ ว่าจะต้องแข่งกับท่านผู้
ใดที่กล่าวนามมาทั้งนี้: เขาได้บอกแก่ศิฉันแล้วว่า
มีความตั้งใจ ต่างคนต่างจะกลับไปบ้านของตน, ไม่
พกกวนให้คุณนายกังวลอีกต่อไป, เว้นเสียแต่จะมี
ทางใดที่สมควรมุ่งหมาย โดยอบายอย่างอื่นนอก
จากการเลือกสรร หีบทั้งสามใบนั้นตามคำสั่งคุณนิทา.

ปอร์.

ถึงแม้ว่าฉันจะต้องอยู่จนแก่แรกแปดสิบปี และคงเป็น
พรหมจารีอยู่จนชีวิตหาไม่, ก็ไม่ยอมแข่งกับใคร
นอกจากตามที่คุณพ่อสั่ง. ฉันยินดีจริง ๆ จัง ๆ ที่พวก
ผู้ชายเหล่านั้น เขายอมจำนนโดยฉับพลันไม่หวังต่อ
ไป; ไม่มีผู้ใดในหมู่นั้นแม้แต่สักคนหนึ่ง ซึ่งฉันจะพอ
ใจให้อยู่มากกว่าให้ไปพัน; และฉันขอให้เทวคาเกิน
หนช่วยพิทักษ์รักษา เขาทั้งหลายในเวลาเดินทางไป.

เวริส.

คุณนายจำไม่ได้หรือเมื่อคุณพ่อยังอยู่ คุณเหมือนมี
ชาวเมืองเวนิสผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นผู้รู้วิชาชาณูและเป็น

ปอร์.
เนริส.

ทหารกล้า มากับท่านมาร์ควิสมอนเฟร์รัต

จำไถ่ถนัด, เขาซื้อยัสตานิโอ.

นั่นแหละเจ้าข้า; บรรดาผู้ชายใด ๆ ที่กินไม้ไผ่เคยพบ
ยังไม่เคยประสบบัญชีใดที่ควรคุ้มภัยออกหญิง ยิ่งไปกว่า
ท่านผู้นี้.

ปอร์.

ฉันจำเขาได้ ค่ะเหมือนกัน; และจำไถ่มั่นว่าเขาคุ้ม
ที่หล่อนชมไว้.

[คนใช้หนึ่งออกมา.]

มาทำไม? ธุระอะไร?

คนใช้.

แขกทั้งสี่ขอพบคุณนาย, เพื่อจะลาไป: ก็มีคนใช้
มาจากคนที่ห้า คือเจ้าเมืองมอรอคโค; เขาบอก
ข่าวว่า เจ้านายของเขาจะมาถึงที่นี่ในเวลาค่ำวันนี้.

ปอร์.

ถ้าฉันสามารถรับรองคนที่ห้า ด้วยความยินดีเท่าที่
จะส่งคนอีกสี่ไป ฉันก็จะกล่าววาทักใจที่เขามา: ถ้า
เขามีคุณสมบัติเป็นสัตบุรุษนักบุญ แต่ผิวพรรณทารุณ
เหมือนหน้าผี ฉันก็เห็นจะต้องการให้เขาให้ศีลให้ฉัน
ขวชชี่ ดีกว่าที่จะให้เป็นภรรยา.

ไปด้วยกันเนริสสา. (พูดกับบ่าว) นำหน้าไป!

(พูดกับเนริสสาอีก) ช่างกระไรพอส่งรายหนึ่งนี้

พ้นประตู, ผู้อื่นมาทันที,

แทบไม่มีเวลาหาสขใจ. [พากันเข้าโรง]

ตอนที่ ๓

ลานในเมืองเวนิส.

บัสซานิโอ กับ ไซลોક ออกมา.

- ไซ. สามพันเหรียญ; อ้อ,
บัส. ขอยืมสักสามเดือนเดชะนาย.
ไซ. สามเดือน; อ้อ.
บัส. ฉันได้บอกนายแล้ว, ว่าอันโทนีโอจะเป็นนายประกัน.
ไซ. อันโทนีโอจะเป็นนายประกัน; อ้อ.
บัส. นายจะให้ฉันกู้ได้หรือไม่? จะให้ความพอใจแก่ฉันหรือไม่? ฉันจะได้รับคำตอบของนายเมื่อไร?
ไซ. สามพันเหรียญ, กู้สามเดือน, และอันโทนีโอเป็นนายประกัน.
บัส. ก็นายจะว่าอย่างไร?
ไซ. อันโทนีโอเขาเป็นคนคืออยู่.
บัส. นายเคยได้ยินใครกล่าวร้ายถึงเขาบ้างหรือ?
ไซ. อ้อ, เปล่าเลย, เปล่าเลย; การที่ฉันกล่าวว่าเขาเป็นคนกึ่งนั้น, ปรารถนาจะให้ นายเข้าใจว่า เขาเป็นประกันพอแล้ว. แต่ทว่านรอนของเขาก็ไม่สู้จะแน่นอนนัก: เขามีกำขันท้า ๑ ไปค้าทางทวีปเอเชีย, อีกห้า ๑ ไปทาง

อินเตีย; นอกนั้นคนที่กินเขาพูดกันที่กลางตลาดว่า
มีลำที่ ๓ ไปทางเม็กซีโก, ลำที่ ๔ ไปทางเมือง
อังกฤษ, ก็ยังมีการค้าขายภายนอกเมืองอีกหลาย
ราย, ที่เขาได้ลงทุนไว้มาก. แต่เรือหรือก็เป็นแต่
กระดาน, และกลาสก็ก็เป็นแต่เพียงมนุษย์: มีทั้ง
หนอกหน้า, โจรบกและโจรน้ำ, คือสลัก; อีก
ทั้งมอนตราคายคณ, ลม, และศิลา. แต่ถึงกระนั้น
ก็, คน ๆ นั้นนับว่าเป็นอันเพียงพอ. สามพัน
เหรียญ; ฉันเห็นจะพอยอมให้เขาเป็นประกันได้คอก.
ไว้ใจเถิดว่าเชื่อได้.

บัส.

ไซ.

ฉันจะไว้ใจว่าเชื่อได้; และเพื่อให้เป็นที่วางใจได้, ฉัน
จะไต่ตรองให้ที. ฉันจะขอพบพวกกับอันโตนิโยสัก
หน่อยได้หรือไม่?

บัส.

ไซ.

เชิญนายไปกินอาหารด้วยกันเถิด.
เออ, ก็จะให้ไปคมเนื้อหมูนั่นสิ; จะให้ไปกินของที่
ศาลาสนาจารย์ตของนาย เล็กเอาผีร้ายเข้าไปสิงไว้
แล้วนั่นสิ! ฉันยอมจะชอกกับนาย, ขากับนาย,
พวกกับนาย, เทินกับนาย, และอื่น ๆ; แต่ฉันไม่ขอกิน
ร่วมกับนาย, คมร่วมกับนาย, หรือสวตมนตร์ร่วมกับ
นาย! ชาวตลาดมีอะไรบ้าง? นั่นใครเดินมาทางนี้?

[อันโตนิโยออกมา.]

บัส.

นี่อย่างไรเล่าสินขอร้ออันไคนิโย.

ไซ.

[บ่น] คุ ๆ ราวคนขายสุรา

ซึ่งทั้งทำประจบให้ช้อเหล่า!

พอเห็นหน้าจึ่ง ๆ ซังไม่เบา,

เกลียดเขาคริสต์ตั้งซังแทบตาย.

แต่แท้จริงยิ่งกว่านั้นมันอวกก็

ทำท่วงที่กรุณาซนทั้งหลาย,

ให้ก็เงินยกคอกเขี่ยเสียมากมาย

เหมือนมุ้งร้ายเราไซร์ให้เสียที.

ถ้าแม่เราเขาเปรียบได้สักหน

ลวงควยกลให้ถล่มนบ้าย,

คงจะไต่แกเฒ่าสำเร็จก็

ให้ล้มที่พยายามมาครึมานาน.

เขานั้นซังชาติของเรา, เขาค่าว่า

แม่ค่อหน้าพานิชที่กลางย่าน;

เคยค่าเรา, ใฝ่निินทาว่าเราพาล

ที่ออมสิน, คิการค่อกำไร;

และเพราะเราไซ้อบายหมายพลทรัพย์

กลับว่ารักเร้งคอกเขี่ยเสียใหญ่.

จะยอมมงกอกโทษไคฉันไค ?

ยอมไม่ได้!

บัส.

ไซล๊อค, เชิญทางนี้.

ไซ.

ฉันกำลังคำนวณประมวลสิน
รวมทงสินท่มอยู่เต็มท่,
เท่าที่จกจำไ้ ในบ้ชนี้,
เห็นจะไม่มีประมวลถ้วนสามพัน.
แต่เอาเถิดจะหาให้ส่มใจท่าน;
จะยืมจากตบยาลสหายฉัน
ผู้เข่นยิวร่วมชาติสนิทกัน,
คงไ้พลัน. เออกก็เอนิจจะไ้?

[พูดกับอันโตนิโย] อ้อ, อ้อ, ลินยอร์, ขอเคารพ,

ไ้พยท่านยินคี่หาน้อยไม่;
กำลังกล่าวถึงท่านอยู่ไ้ ไ้,
มาเมื่อไรตัวคี่ฉันมิทันรู้.

อันโต.

ไซล๊อค, ท่านนั้นย่อมทรายว่า
ธรรมคาคันไม่ชอบการยืมก็
โดยเอาเปรียบขอย่างใด ไ้, ใครก็รู้
แน่ช้คี่อย่ว่าคอกเขยเสียบไมตรี.
แต่เอาเถิดครวณฉันมักจ
ต้องช่วยมิตรผู้รักอย่างเต็มท่,
จำเป็นแท้ ไ้ แน่คราน

ที่จะประพาศึกจากธรรมดา.
เพื่อนของคุณบอกแล้วหรือไม่ว่า
ว่าต้องการเท่าไร?

ไซ.

เขาบอกข้า

ว่าต้องการสามพันเหรียญเงินตรา.

อันโต.

ในเวลาสามเดือนไม่เชื่อไม่ใช่.

ไซ.

อ้อ, ลืมไป; เขาบอกว่าสามเดือน.

ท่านผู้เพื่อนจะรับประกันให้;

แต่ข้าเจ้าคิด ๆ ยังติดใจ,

เคยได้ยินท่านไซร์ไปล่องวาที,

ว่าไม่ก็หรือให้ใครยืมเงิน

โดยคิดดอกเบี้ยเกินกว่าควรที่;

ท่านยังคงเห็นตรงอยู่เช่นนั้น

หรืออย่างไร?

อันโต.

แน่ละซึ่งคงเช่นนั้น.

ไซ.

เมื่อยากชนกของชาติข้า

รับเลี้ยงแกะของอาลาบั้นชยัน—

ยากยเป็นบุตรที่สามผู้งามครัน

ของอาบรัมผู้พันธุ้ เผ่าโบราณ,

ยากยมีแกะที่ชื่อว่าสาม—

อันโต.

มีข้อความเกี่ยวอะไรพงไซซาน.

ไซ.

เอาคอกเขี้ยวหรือไฉนในกิจการ?
 ข้าจะเล่าให้ท่านพอเข้าใจ.
 อันจะคิกคอกเขี้ยวในการงาน
 เช่นเราท่านเข้าใจนั้นหาไม่;
 แต่ยากขมื่อบายขยายไซรั
 ควรจำไว้เป็นคติตรีภพวาง.
 เมื่อลาบันสัญญาว่าลูกเกิด
 แต่กำเนิดตัวใครมีขนต่าง,
 จะแย่งให้ยากบครบระวาง
 แทนค่าจ้าง, ยากขมื่อยีนคี่.
 ถึงฤกษ์ตัวเมียเคลือบตัวผู้
 ยากขมื่อเห็นเหมาะเสียดำมัท;
 ความฉลาดช่างคิดสนิทคี่
 หากงไม่มากมีเปลือกลีคำ,
 มาปอกเปลือกลีให้เป็นลายสมหมายมัน,
 เอาไม้นั้นขมื่อกักคาน้ำข้า
 ตรงหน้านางแคะทั้งหลายกายกำยำ,
 เหมือนหงษ์นำเนะจิตให้ติดตา.
 ครั้นนางแคะต้องแก่, แน่คี่คฤก,
 มันคกลกค่างพริ้วไม้น้อยหนา,
 ลูก ๆ ล้วนฮ้วนพิมราคา

อาตมขังให้ยากจนครบครัน.
 นี่เป็นทางจำเวิญเชิญจำไว้,
 ยากบไซร์มั่งมีเพราะเหตุนี้;
 การใช้ทรัพย์ถนอมทนเป็นขัญครัน,
 อย่าลือโก่งเพอนกันนั้นแหละที.

อันโต.

ที่ยากบอาสาอันไซร์,
 โดยตั้งใจอาศรัยเคราะห์เหมาะควรที;
 ได้กำไรมันเหมาะเพราะเคราะห์ที,
 มิใช่มีฤทธิเดชวิเศษไกร.

เช่นเพราะเทพเทวมหาคาล
 ทรงบันดาลให้เป็นเช่นนั้นได้.
 นายเล่าเรื่องของชนกันทำไม,
 หรือหวังให้เงินงอกดอกกระหาย?
 หรือเงินทองของนายทมอยู่
 เช่นแกะผู้แกะเมียสิ้นทั้งหลาย?

ไซ.

นายจะว่าอย่างไรตามใจนาย,
 ฉันค้าขายเงินงอกออกเร็วพลัน.

อันโต.

คุณเอาเด็ก, เพื่อนยาขัสตานีโย,
 มันอวกไอย์กคัมภีร์เป็นเหมาะมัน,
 เหมือนนบ์คางอ้างพระสัตรีอันเทียงธรรม
 เพื่อยองกันคนค้ำว่าอปรีย์.

อันคนหย่าขายช่าวักลัวสันดาน
 อ่างนักขณฺญเป็นพยานไอ้อิงมี,
 เหมอันผู้ร้ายหมายมองของที ๆ
 ยืมไว้ทีเพื่อลวงปวงนักธรรม.
 ผลที่นอกสกลใสในเป็นโพรง,
 คือคนโกงพคเพราะเหมาะคำซ้ำ;
 อันว่าพจน์ชกคลวงปวงระยำ
 แฝงในรูปร่างล้าล่อลวงตา!

ไซ.

[บ่น] ถึงสามพัน; มากครั้น—เขาจะใช้
 ให้ภายในสามเดือนหรือในว่า?
 คึกคอกเขยส่วนสี่มีตำรา—

อันโต.

แน่ะไซลือก, บอกมา; ว่าอย่างไร?

ไซ.

หลายครั้งหนอ, สินยอร์อันโตนิโย,
 ในท่ามกลางรียาลโตตลาดใหญ่
 ท่านเคยกล่าวทีเคียนข้าเจ้าไซร์
 ถึงกิจการข้าให้กู้เงินทอง:
 แแต่ตข้าสังคและอกกลัน,
 ซาตีช้านั้นอกโกรธได้ทั้งผอง.
 ท่านพูดหาก่าว่าข้าก่ายกอง,
 ว่าของหองเป็นมิหชาติจีพาล;
 ทั้งว่าข้าเป็นหมาเงินการร้าย,

ถ่มน้ำลายรดเลือดเมื่อเดินผ่าน,
 ทงนเพราะตังจิตชังกิจการ
 ทักไซ้ธรรณสารของข้าเอง.
 บัคนท่านต้องการข้าช่วยกิจ
 ให้สัมฤทธิ์ท่านมาพักโฝงแฝง,
 “แน่ไซ้ลือก, ข้าขอเงินของตนเอง:
 ท่านเก่งแท้, เห็นเป็นยอดคน.
 ท่านผู้เคยถ่มน้ำลายรดหนวกข้า,
 เขาคนตะเซ่นหมากกลางถนน,
 ผ่านหน้าบ้านคราใดไล่ให้พ้น,
 บัคนยื่นอยู่หนขอเงินตรา.
 ข้าจะตอบคืนใดให้ท่านรัก?
 “เขอสักมีเงินหรือเจ้าชา?
 หมาหัวเนาเอาเงินที่ไหนมา
 ถึงสามพันเหรียญตราข้าอยากรู้?”
 หรือให้ข้าประนมและก้มหัว,
 เหมือนขาคามีค่าควักท่านอยู่
 และพกเสียงกระเล่า ๆ หัวเข้าคู้
 ใหัวแจกแล้วตอบวจาไป
 ว่า “ใต้เท้าบุญเหลือเมื่อวันพร

ได้ด่มทศรทเกศา, ข้าขอไหว้;
 อีกครั้งหนึ่งดิ้นเล่นกระเด็นไป;
 ข้าขอบคุณท่านไซร์ไม่รู้วาย,
 อันไต่เท้าจะประสงค์ซึ่งเงินทอง
 ข้าขอให้ทั้งกองสมมุ้งหมาย?”

อันโต.

ข้าทำแล้วอย่างไรข้าไม่อาย,
 ไม่ยอมยกายไม่ยอมจะด้อมตน.
 ด่มน้ำลายหรือดิ้นเช่นเคยไซร์,
 ต่อไปก็คงทำได้อีกหน.

ถ้าจะให้ก็ณสมกมล
 ก็อย่าให้ฉันคนที่ชอบกัน;
 เพราะเหตุว่าอรรมตาผู้เป็นมิตร
 คงไม่คิดคอกเขี่ยเป็นแม่่นม่น.

จงให้แก่ศัตรู, คุ้มภัยกัน
 ไซร์ไม่ทันจะได้ทำให้หน้าใจ.

ไซ.

ฮะ! ฮะ! นี่ไหนโยโกรธเกรี้ยว?
 ข้าตั้งใจไมตรีเจียวกลับโกรธได้,
 คัวข้าเจ้านหวังและตั้งใจ
 จะเป็นไมตรีจิตสนิทกัน;
 ตั้งใจลิ้มความหลังตั้งต้นใหม่,
 ให้ทรัพย์สินสิ้นพอใจเป็นแม่่นม่น,

ทอดเขี่ยคอกหอยอะไรไม่เอากัน
 ให้ก็ฉันที่คนสนิทก็ใคร.
 เอาใจก็หนักหนา.

บัส.ไซ.

อย่าสงสัย.

ขอเชิญไปหาอำเภอกำหนดใช้,
 ทำหนังสือสัญญาอย่างอื่น;
 และอนึ่งพอเป็นทลอลเล่นกัน,
 ถ้าหากถึงเวลากำหนดใช้
 ท่านมิได้ใช้เงินก็ไปนั้น,
 ให้ตั้งตามหนังสือคู่มือปล้น,
 ทั่วคุณระขอสิ่งอันแทน.

ขอฝังสิ่งซึ่งหนักหน่วงปอนต์ถ้วน
 แลเอาตามแต่ที่ควร. อย่าหวงแหน.
อันโต. เอาตกลง: เราสัญญา, อย่าคุณแคลน,
 และขมขียวว่าแสนระใจก็.

บัส.

ไม่ได้แล้ว, เพื่อนแก้วอย่าทำข้า;
 ขอมไว้ที่รพัยดีกว่าเจียนระพี!

อันโต.

เพื่อนจะพิกหนักใจไปใยมิ;
 ฉันไม่ต้องเสียทีละเพื่อนเรา.
 ในสองเดือนนี้และเพื่อนปลวงกำปั่น
 จะกลับมากวบครันทุกใบเสา

เกือบหนึ่งก่อนเวลาสัญญาเรา
จะมีเงินใช้เขาสามเท่าตัว.

ไซ.

โอ้อายรมิบัติาของข้าเอ๋ย
กระไรเลยคริสตังซังหาชั่ว,
เพราะใจร้ายใจแฉงระแวงกลัว
ข้าระคึกการชั่วทุกอย่างไป!
นั่นแน่นอน, หากสหายไม่สามารถ
อาจหาเงินใช้ตามกำหนดได้,
ข้าจะไต่ประโยชน์โพธิ์ผลโต
ในการที่จะปรับตามสัญญา?
เนอมนุษยปอนคหนึ่งซึ่งว่าน
มันจะคุ้มค่าอะไรหนา?
ไม่ก็เท่าเนื้อแกะเนื้อแพะนา
หรือเนื้อโค, ตข้าหวังไมตรี,
จึงกล่าวเล่นเห็นพอล้อหยอกท่าน
เพราะต้องการมีตรใจไม่เสียศรี:
เมื่อท่านไม่พอใจจะไม่ตรี
ขอลาที, แต่อย่าพาโลกัน.

อันโต.

ไซ.

เฮอ! ไซล้อก, ฉันยอมตามนายว่า.
เช่นนั้นมาเชิญไปพร้อมก็ฉัน
ยังอ้าเถอเพื่อทำสัญญากัน

องก์ที่ ๒

ตอนที่ ๑

เบ็ลมอนต์. ห้อง ๑ ในเรือนนางปอร์เซีย. เสียง
แตรฝรั่งเป่า. เจ้ามอริออคโคกับบริวารออก: แล้วนางปอร์
เซียออก, พร้อมด้วยนางเนริสซาและบริวาร.

มอ.

สาวน้อยอย่างซึ้งซึ่งผิวพรรณ
แห่งตัวฉัน, คล้ายเงาพระสุริย์ศรี,
เพราะฉันอยู่ใกล้แสงแรงระวี
จึงได้มีผิวพรรณอันคล้ายไป.

จงหาชายชาวอครสุนทรวิ
รูปสำอางค์, มาจากประเทศไหน
ซึ่งแสงแตกแผกอ่อนหย่อนแรงไฟ

จนแทบไม่เผาหิมะให้ละลาย,
แล้วจงเชือกเลือกคู่ให้รู้แจ้ง
ซึ่งแรงรักในตัวนางโฉมฉาย,
เปรียบคู่เด็กโลहितทั้งสองชาย
ของใครฉายแสงแดงแรงกว่ากัน.

ข้าขอบอกวินิตาว่าฉัน
เคยเป็นที่คนกล้าขามขยี้:
อีกนารีมีโฉมประโลมพรรณ
ทั่วเขตซึ่งข้าเคยรักสมัครของ.

ปอร์.

อันฉิวหน้าขานไม่ขอเปลี่ยน,
 ไม่ขอเพียรผันวอลดองน้อง,
 เว้นเสียแต่เพื่อชวนแม่่นวลลอลอง
 ให้แลต้องติดใจเพราะไมตรี.
 ในการเลือกภักศาคาข้าไชร์
 เลือกรู้ใจตามใจโดยเต็มที
 ตามต้องตาอย่างเยาวนารี;
 ชักทั้งมีคำบิดาบุญชาไว้,
 กำหนดซึ่งระเบียบการเลือกสรร,
 ก็ฉันเลือกตามใจหาได้ไม่;
 ถ้าหากว่าบิดาของข้าไชร์
 ท่านมิได้สั่งกันและกันวง
 ให้ยอมแต่แก่ผู้พี่เลี้ยงทาย,
 ท่านเจ้าชายมีทางสมประสงค์
 ใ้เท่ากษัตริย์อื่นเป็นเที่ยงตรง,
 ขอท่านจงเห็นชอบ.

มอ.

ฉันขอขอบคุณ:
 ไต่ฟังเวาเพียงเท่านั้นฉันยังปลื้ม,
 จนแทบลืมกลุ่มอรุณว่าวุ่น;
 จงนำสู่ผอบ, แม่สับบุญ
 เผื่อจะหนุนให้ไต่ครองต้องฤทัย.

กล้วยอำนาจคายสำคัญอันใหญ่^{นี้},
 ที่เคยผลาญโสฬ^{ผู้}เป็นใหญ่
 คือตัวเจ้าอิหร่านชาญฤทธิไกร,
 ผู้มีชัยชำนะถึงสามครั้ง
 เมื่อยามรบสละต่านซุลมาน,
 ข้าจะหาญแข่งผู้^{ผู้}ฤทธิ^{ผู้}ขลัง
 ไม่ขอหลบตาจ้องมองตาจิ้ง,
 ทั้งทนงจงจิตต่อฤทธิ
 ก็กับผู้แสนแกว่านกล้าในสากล
 จะออกทนไม่^{ผู้}ท้อย่อ^{ผู้}ย่นหนี,
 จะช่วงชิงลกน้อยไม่^{ผู้}คอยที
 จากนางหมแม่ลูกอ่อน^{ผู้}สร้อย^{ผู้}นราญ,
 อภัยมร่า^{ผู้}ท่า^{ผู้}สิง^{ผู้}หัท^{ผู้}เริง^{ผู้}ร้อง
 กกกก^{ผู้}อง^{ผู้}กลาง^{ผู้}ฆ่า^{ผู้}หา^{ผู้}อาหาร,
 ขอแต่ให้^{ผู้}ได้^{ผู้}ภิรมย์^{ผู้}ชม^{ผู้}นง^{ผู้}คราญ.
 แต่ว่าการเสียด^{ผู้}ทนาย^{ผู้}หมาย^{ผู้}ขาก^{ผู้}นัก !
 เฮอร์^{ผู้}คุล^{ผู้}ิส^{ผู้}ผู้^{ผู้}กำ^{ผู้}แหง^{ผู้}แรง^{ผู้}ซง^{ผู้}ัก
 ทอ^{ผู้}ค^{ผู้}ต^{ผู้}ว^{ผู้}ค^{ผู้}แข่ง^{ผู้}ล^{ผู้}ิศ^{ผู้}ส^{ผู้}แรง^{ผู้}ห^{ผู้}ย^{ผู้}อ^{ผู้}น^{ผู้}หน^{ผู้}ัก,
 อาจ^{ผู้}จะ^{ผู้}แพ^{ผู้}เ^{ผู้}พร^{ผู้}ว^{ผู้}ระ^{ผู้}คะ^{ผู้}แน^{ผู้}น^{ผู้}ำ^{ผู้}แ^{ผู้}ค^{ผู้}ัน^{ผู้}น^{ผู้}ัก;
 หรือ^{ผู้}ชน^{ผู้}พล^{ผู้}ล^{ผู้}ิ^{ผู้}ท^{ผู้}ิ^{ผู้}ค^{ผู้}ัก^{ผู้}ค^{ผู้}แพ^{ผู้}ล^{ผู้}ูก^{ผู้}ก^{ผู้}อง.
 ก^{ผู้}ง^{ผู้}น^{ผู้}แม่^{ผู้}ข้า^{ผู้}เอง^{ผู้}ผู้^{ผู้}เก^{ผู้}่ง^{ผู้}กา^{ผู้}จ

แม่เคราะห์ร้ายทายพลาทแสนชั้นหมอง,
อาจะชวคโคมเฉลา, เจ้าเนื้อทอง
อาจะต้องตกไปเป็นของคนทราม,
กึ่งนขาเหลือรำคาญ.

ปอร์.

ท่านจำเ็น

เสียงท่ายเห็นไซคเจิวหนาย่าเกรงขาม,
หรือจะไม่เสียงท่ายเลยก็ตาม;
ถ้าท่ายต้องกล่าวความมั่นสัญญา,
ว่าถ้าแม่เลิกกฝักจิตไม่สม,
เมื่อหน้าไปไม่ภริมย์เสนาหา
กัยหญิงอื่นในสถานการวิวาท:
ขอเจ้าชายตรึกตราให้จงกั.

มอ.

ฉันไม่ปองหญิงอื่นทั้งหม่นพัน
นำฉันไปคผอยเด็กโคมศรี.

ปอร์.

ฉันนั้นเชิญส้หอพระอย่าซ้ำกั
เคารพทผงศพท่านบิคา:
เมื่อเสวยอิมหน้าและตำราญ
แล้วเชิญท่านเลี้ยงเคราะห์.

มอ.

จงเหมาะะซ้ำ!

จะได้สุขประเสริฐเลิศโลกา
หรือเศร้ายกว่าใคร ๆ ในโลกนี้. [เข้าเฝ้า. เข้าโรง]

ตอน ๒๕

เวนิส, ถนนแห่ง ๑.

ลานชโลตตอกมา.

ลาน.

จริง ๆ นะจิตของข้าเจ้าเห็นจะอดหนุนให้ข้าเจ้าหนีจากตาศิวนายข้าเจ้าแน่แล้ว. มีมารมากคอยกระซิบอยู่ที่ข้างๆ ตัวข้าเจ้า, และยวนใจข้าเจ้า, พดกัษข้าเจ้าว่า “กอบโย, ลานชโลต กอบโย, ลานชโลตตัวก็,” หรือ “กอบโยตัวก็,” หรือ “ลานชโลต กอบโยตัวก็เอ๋ย, เจ้าจงใช้ขาของเจ้า, ออกเดิน, หนีไปเถิด.” จิตของข้าเจ้าเตือนว่า, “ไม่ได้; ระวังให้กันนะ, ลานชโลตคนช่อ; ระวังนะ, กอบโยคนช่อ,” หรือ, อย่างที่กล่าวมาแล้ว, ว่า “ลานชโลต กอบโยคนช่อ; อย่าหนี; อย่าวิ่งไปเสียเลยเจ้าเอ๋ย.” แต่ตามารนั้นแกก็แข็งแรงมาก ยข้าเจ้าอีก: แกว่า “เข็ด!” แกว่า “ไป!” แกยกว่า “พ่อคุณเถอะ, ทำใจกล้าๆ หน่อย, และหนักที่เดียว!” แต่จิตของข้าเจ้ามากอดคอกใจของข้าเจ้า, และพดจาอย่างนี้ก็ปราศรัยว่า “ลานชโลตสหายช่อเอ๋ย, เจ้าก็เป็นลูกผู้ชายที่ช่อคน ๑” — ที่จริงพดว่าลูกผู้หญิงที่ช่อคน ๑ จะเหมาะกว่า;— เพราะพ่อของข้าเจ้าแกมันชอบกลอยู่, แกมันกระไรๆ อยู่, แกออกจะชอบอะไรพิกลอยู่;— นั้นและจิตของข้าเจ้าเตือนว่า

“ลานซัลลอค, อย่าไปเลย!” มารแกก็ยั่ว “ไป.”
 จิตเตือนว่า “อย่าไป.” ข้าเจ้าก็ตอบว่า “จิต, แกแนะนำ
 นำก็.” และข้าเจ้าตอบด้วยว่า “มาร, แกแนะนำก็.”
 ถ้าจะเชื่อจิตของข้าเจ้า, ข้าเจ้าก็จะคงอยู่กับตาวีว
 นายข้าเจ้า, ซึ่งคุณพระช่วยเถอะ, แกเหมือนผีอะไร
 อย่าง ๑ เทียว; และถ้าข้าเจ้าหนีจากตาวีว, ก็เท่ากับ
 ข้าเจ้าเชื่อถ้อยพวงคำมาร, ซึ่งขออภัยเถอะ, แกเป็นตัว
 หัวหน้าสัตว์เดี้ยว. ที่จริงตาวีวนั้นแกเป็นผีมีรูปเหมือน
 มนุษย์เท่านั้น; และ, ในใจของข้าเจ้า, จิตของข้าเจ้าก็
 อยู่ข้างจะใจกำ ในการที่แนะนำให้ข้าเจ้าคงอยู่กับตาวีว
 ค่อยไป. ตามารแกแนะนำเป็นทางไมตรีมากกว่า:
 เอะเถอะมาร, ข้าเจ้าจะหนีละ; ข้าเจ้ามอบคืนให้กับ
 แก; ข้าเจ้าจะหนีละ.

[ตาเถ่ากอบโบออกมา, ถือตะกร้า ๑ ใบ.]

กอบ. นี่แน่ นายจำ, ใต้ไปรคข้าเจ้าสักหน่อยเถอะ; บ้าน
 นายบิวไปทางไหนกัน?

ลาน. [บึ้ง] คุณพระช่วยเถอะ, นี้พ่อในไส้ของข้าเจ้าที่
 เกี้ยว! และแกตาขอกตาใส, หรือกว่านั้น แกตาใส
 ตาขอก, จึงไม่รู้จักข้าเจ้า: จะต้องลองสนธิยากับแก
 สักหน่อย,

กอบ. นี่แน่นอนหนูน้อยจำ, ใต้ โปรกหน้อยเถอะ; บ้าน
นายยิวอยู่ทางไหนกัน?

ลาน. พอไปถึงหัวเลี้ยวหน้าละก็เลี้ยวขวา, แต่พอถึงหัว
เลี้ยวหน้าก่อนไปละก็เลี้ยวซ้าย; แล้ววกถึงหัวเลี้ยวหน้า
อีกที ๑ ละก็อย่าเลี้ยวทางไหนเลย, แต่เดินอ้อมไป
เข้าบ้านต่ายวาทเดียว.

กอบ. แม่เจ้าไว้ย! ทำทางจะเดินไปให้ถูกยากเสียแล้ว.
นายทรายใหม่, ว่าคน ๆ หนึ่งชื่อลานชัลลอตที่อยู่กับ
เขานั้น, ยังอยู่กับเขาหรืออย่างไร?

ลาน. อ้อ, พวกคุณลานชัลลอตฤ? [พูดบึ้ง] คอยคุณ
ข้าเจ้านะ; ข้าเจ้าจะไข่น้ำตา. [พูดตั้ง] พวกคุณ
ลานชัลลอตฤ?

กอบ. ไม่ใช่เป็นคุณคอกกขอริบ, เช่นแต่ลูกคนจน ๆ: พ่อ
ของเขานะ, ผมพอจะพวกได้ว่า, เป็นคนสุจริตแต่จน
มาก, และเป็นคนหากินซอตรงคอกกขอริบ.

ลาน. เออ, พ่อของเขาจะเป็นอย่างไรก็ตามใจแก่เด็ก, แต่
นี่เราพุดถึงคุณลานชัลลอตต่างหาก.

กอบ. ขอริบ, พุดถึงสหายของนาย, ที่ชอลานชัลลอตคนนั้น
แหละ.

ลาน. แต่นั้นแหละ, ตา, ขอให้เข้าใจเถอะ ว่าเราพุดถึงคุณ
ลานชัลลอต, ถูกไหม?

กอบ. ผมพุดถึงลานชัลลอตขอริบ, สุกแท้แต่จะโปรก.

ลาน. เออ, คุณลานชัลดอต. แต่ฉันแน่ลุง, อย่างพวกคุณ
ลานชัลดอตก็เลย; เพราะตามเคราะห์และกรรมและ
อะไร ๆ หนึ่ง, ทั้งตามวิสัยปัญญาจักขันธา, รั้งกันขึ้นโ
และอะไรก็มิรู้ได้, ฉนั้นขอบอกว่าคุณที่เราก่อนชออยู่
เมื่อแต่กันนั้นเขามรณังเกเดียวแล้ว; หรือพวกกันตรง ๆ
ไม่อ้อมค้อม, เขาไปสู่ปรโลกเดียวแล้ว.

กอบ. โอ๊ย! อนิจจา! เด็กคนนั้นมันเหมือนไม้เท้าของ
ข้าเจ้า, เป็นเครื่องช่วยค้ำจนเที่ยวขอรับ.

ลาน. ข้าเจ้ารูปร่างเหมือนพลองหรือเทาหม้อ, จะได้ไป
เป็นไม้เท้าหรือไปค้ำไปจนอะไร? พ่อ, ไม่รู้จักฉันฤ?

กอบ. พุทไร้อะไร, ผมจะไปรู้จักนายอย่างไร: แต่ไปรคเมตคา
ด้วยเถิด, บอกให้ข้าเจ้าทราบจริงหน่อยเถอะ, ว่าลูก
ข้าเจ้านั้นยังอยู่หรือตายเสียแล้ว?

ลาน. ไม่รู้จักฉันจริง ๆ หรือพ่อ?

กอบ. พุทไร้อะไร ขอรับ, ผมตาบอกตาใสอยู่ด้วย; ผมไม่รู้จัก
นายเลย.

ลาน. แต่ถึงแม้ตายังดี ๆ อย่างที่ก็จะไม่รู้จักเหมือนกัน:
พ่อที่รู้จักลูกของตัวเองตองนับว่าเก่งพอใช้อยู่. เอา
เถอะคะ, ฉนั้นจะบอกข่าวลูกของพ่อให้: ขอพรฉันเถอะ:
ความจริงเป็นของที่ยึดไม่มี; ว่าคนทั้งคนมันยึดไว้
ไม่ได้มานานดอก; มีลูกอาจจะยึดไม่รับเสียได้จริง, แต่
ในที่สุดความจริงมันก็ต้องกระ่างชนพิทหนง.

ลาน. ก็กระนั้นแหละคะ. แต่ส่วนตัวฉัน, ฉันได้ตั้งใจไว้แล้ว
ว่าจะหนี, ก็หนีไปเสียอีกสักหน่อย. นายของฉันนะ
แกมันเป็นยิวแท้เทียว: จะเอาของกำนัลไปให้แก่ญาติ
ให้เชือกให้ผูกคอตายละเหมาะกว่าอย่างอื่น: ฉันอยู่
กับแกตายออกตายอยากเหลือเกิน; หนีหรือ หนีใครง
ชนออกไปน ๆ เต็มไปทั้งตัว! ที่จริงฉันก็ใจที่พบพ่อ
ของกำนัลนั้นเอาไปให้คัมภีร์สถานียอกักว่า, เพราะ
ท่านให้เครื่องแต่งตัวให้คนใช้ของท่านแต่งคืนนี้: ถ้า
ฉันไม่ได้เป็นคนใช้ของคุณนี่, ฉันก็จะวิ่งไปเสียจน
สุดโลกเทียวละ. เออ, เพราะที่จริง! ท่านมาโน่น
แล้ว: พ่อไปหาท่านสิ; ถ้าฉันยอมเป็นข้าทาสยิวอีก
ละก็, ฉันเองเป็นยิวไปทั่วเทียวละ

[บัสสถานียอกักออกมา, พร้อมด้วยเลโอนาร์โด และคนใช้อื่น ๆ]

บัส. เออทีแล้ว; แต่ต้องขอให้เร่งๆหน่อย, พอให้ไต่กิน
เข้าเย็นอย่างช้าเวลาบ่าย ๕ โมง. เอาจดหมายเหล่านี้
ไปส่ง; จักการให้เขาลงมือเย็บเครื่องแต่งตัวคนใช้;
แล้วไปบอกกรากิยาโนให้ไปหาข้าที่บ้าน. [คนใช้
คน ๑ เข้าโรงไป]

ลาน. ไปหาท่านสิพ่อ.

กอบ.

ขอให้เทพยดาอารักษ์คุ้มเกรงรักษาไว้เถ้!

บัส.

เออให้สัมพรปากเถอะ! ลุงจะต้องการอะไร?

กอบ.

นี่ขอรับลูกชายของกระผม, มันเป็นคนเก๊กคนจน—

ลาน.

ไม่ใช่เก๊กคนจนขอรับ, แต่เป็นคนใช้ของนายบิวมังมี; กระผมมีความต้องการ— ดังเช่นที่บิดากระผมจะได้เวียนต่อไป—

กอบ.

เขามีความปราศนามากขอรับ, ที่จะได้รับใช้—

ลาน.

กล่าวโดยย่อและโดยยืค, เกด้ากระผมรับใช้นายบิวอยู่, แต่มีความประสงค์— ดังบิดากระผมจะได้เวียนต่อไป—

กอบ.

นายของเขาภัยตัวเขานะขอรับ, ขอรับประทานโทษเถอะ, เขาไม่ใคร่จะถกกัน,—

ลาน.

เวียนแต่สั้น ๆ, อันที่จริงนายบิวเขาได้ทำกระผมเป็นทที่ไม่พอใจมาก, จึงทำให้ผม— ดังบิดากระผมจะได้เวียนต่อไป— เพราะบิดาผมก็เป็นผู้ใหญ่กว่ากระผม—

กอบ.

กระผมมันกเขาอย่างมาจน ๑ ซึ่งกระผมอยากจะใคร่ประทานแก่ได้เ้า, และกระผมขอ—

ลาน.

กล่าวโดยย่อ, บิดากระผมจะขอความกรุณาแห่งกระผมต่อได้เ้า, ดังได้เ้าจะได้ทราบจากชายชราผู้นี้; และผมขอกราบเรียนว่า, ถึงบิดากระผมเป็นคนชราที่จริง, แต่เป็นคนจน.

กอบ. ใครจะพูดก็พูดเสียคน ๑ สิ. จะต้องการอะไร?

ลาน. ผมต้องการมาเป็นข้าใต้เท้าขอรับ.

กอบ. หนังสือขอยกกระทงเงิน — ขอยกกระทงความ — มีนักเท่านั้น
แหวะขอรับ.

บัส. ข้ารู้จักเจ้าอยู่ดีแล้วทีเดี๋ยว; เขาเป็นตกลงกัน: ไซ้ล็อก
นายของเจ้าเขาได้พบกับข้าแล้ววันหนึ่ง, และยอม
ให้เจ้าย้ายมาตามใจ, ถ้าเจ้าพอใจที่จะออกจากบ้าน
ชีวผู้หนึ่งมาอยู่กับผู้คิดทจนอย่างเช่นตัวข้า.

ลาน. นายเก่ากับนายใหม่ของกระผมพอจะกล่าวได้ว่า เป็น
ผู้มีความสัมพันธ์; คือใต้เท้ามีคุณ, นายชีวแก่มีสัมพันธ์.

บัส. เจ้าพูดจาแหลมอยู่. ดุง, ไปกับลูกของดุงเถอะ.
ไปลาขียนายเก่าเสียก่อน แล้วจึงค่อยไปบ้านฉัน.

[พูดกับคนใช้ของตน] แล้วก็ช่วยหาเสื้อผ้าให้หนึ่ง
ห่มเสียใหม่ให้ดีขึ้นอีกหน่อย: อย่าลืมนะ.

ลาน. อย่างไรเล่า, พ่อ. ใครว่าฉันจะหานายใหม่ไม่ได้;
ใครว่าฉันไม่รู้จักพูด? ถ้าหาใครในเมืองนี้ได้ก็
กว่าละก็เป็นอย่างปลาเกล็ด. ฉันนคราะห์ึกมาก. กูสิ,
ลายผ้ามอฉันมันงามพิลึก: น้อย่างไรเล่าเส้นที่หมอก
รู้เรื่องมลกมเมย: ราย ๑ เขาว่าจะมีเมยถึง ๑๕ คน,
แต่นั้นก็ไม่สำคัญ: อีกราย ๑ ว่าจะได้แม่หม้าย ๑๓ คน,

หญิงสาว ๘ คน, ซึ่งนับว่าสำหรับผู้ชายคนเดียวก็พอใช้อยู่: เขาว่าจะรอดจากจมน้ำตายถึง ๓ ครั้ง, แต่จะเกือบ ๆ ตายริมที่นอนยักซนบก; เส้นผ่ามืองามนัก, ให้ตายสิ! เทพธิดาผู้บันดาลเคราะห์โศกต่าง ๆ เขาว่าเป็นตัวเมีย, และที่ท่าทางจะโปรดปรานฉันอยู่บ้าง. ไปเถอะพ่อ; ฉันจะไปลานายบิวให้แล้วเสร็จในชั่วพริบตาที่เดียว. [ลานซ์ล้อตักกับตาเถ้ากอบโบพากันเข้าโรง.]

บัส.

นี่แน่เลโอนาร์โดจงจำไว้
ข้อสั่งของเตรียมมาให้ครบเต็มที
แล้วรีบมา, เพราะว่าคุณนั้น
จะมีการเลี้ยงมิตรสนิทใจ.

เลโอ.

กระผมจะรีบไปทำตามนายสั่ง
ให้พร้อมพร้อมมิให้ขาดให้แก่คนได้.

[กราดิยาโนออกมา]

กรวา.

เฮอนี่แน่, นายของแกอยู่ไหน.

เลโอ.

โน่นขอรับ, เกินไปและเกินมา. [เข้าโรง]

กรวา.

สินบอร์บัสตานิโอ—

บัส.

ใครเรียกหนอ?

อ้อ! นายกราดิยาโนสหายข้า!

กภ.

ข้าขอพึ่งเพื่อนรักด้วยสักครา.

บัส.

ประสงค์ไคว่มาข้าอยู่ไย ?

กภ.

ขอจงอย่าทักทานพาลขงชื่อน;
ข้าขอไปเยื่ลมอนต์ควัยได้ไหม ?

บัส.

ถ้าจะไปก็ไม่ห้าม, ฉันทตามใจ.

แต่กราทียาโนไซรั้งพึงเตือน:

อันว่าท่วงทีกริยา

และวาทาคึกคักเกินนักเพื่อน;

ความประพฤติเช่นนั้นฉันขอเตือน,

ในหมู่เพื่อนไม่รู้ ลึกลงชิงชิง;

แต่ยามไปในหมู่ผู้แปลกหน้า,

ฉันเกรงเขาจะนินทาว่าโอหัง.

ขอให้เพื่อนตั้งจิตคึกคักยัง

เห็นยวรงค์ตนไว้ให้จงดี,

ข้าก็ตั้งหน้าไป, ใครไม่ทราบ

จะว่าหยามอำลวนไม่ควร,

เขาจะพลอยว่าฉันนุ่นไม่ก็

เลยเสียที.

กภ.

อย่าวิตกให้มากไป.

ฉันจะตั้งระวังกริยา

นิละวาจาให้เรียบร้อยเป็นผู้ใหญ่,

มีสัมมาคารวะระกบ์ใคร ๆ
 ทั้งจะไม่พอกพยายามลาหมาง.
 จะพกแต่คัมภีร์มีพระธรรม,
 ไม่เปลืองปล้ำเป็นระเบียบเรียบร้อยทุกท่า;
 ยามผู้ใหญ่เล่าขานซึ่งมนตรา
 จะเอาหมวกบังหน้าสักการ;
 จะประพฤติกิริยาเรียบร้อย, คอยตเพื่อน
 ไม่ต้องเตือนกล่าวขาน,
 จะทำให้ถูกใจแม่นงคราญ
 ทุกประการ; อย่าแหยงหรือแคลงใจ.

บัส.

กวาง.

เออคือแล้ว, เกลอสแก้ว, ไต่ก็.
 แต่คนนั้นของด — ออกไม่ไหว:
 ถึงคนนกริยาขำอย่างไร
 ขออย่าได้ถือเป็นเยี่ยงอย่างพรวงนี้.

บัส.

เข้าใจแล้ว. เกลอสแก้ว, ฉันทกลับขอ
 ให้สนุกเพียงพองจนถึงที,
 ขอให้เล่นเฮฮา, เพราะว่ามี
 สหายที่หวังสนุกขสรวาญ.
 ฉันทขอลาไปที, มีธุระ.

กวาง.

ฉันทก็จะต้องไปเหมือนกันท่าน,
 หาลอเรนโซ่ไปมิไค่นาน
 ชวนไปบ้านเกลอสขวัญคืนวันนี้. [ต่างคนต่างเข้าโรง]

ตอนที่ ๓

เวนิส. ห้อง ๑ ในเรือนของไซลือก.

นางเซสสิกากับลานชล็อตตอก.

เซส.

ข้าเสียใจเจ้าจะไปเสียจากพ่อ:
 บ้านนี้หนอคล้ายนรก, เบื่อเต็มที,
 ยามเจ้าอยู่ความสนอกสนนชพอม
 อยู่พอทนแก่เหงาเศร้าวิญญา;
 ข้าให้เงินหนึ่งเหรียญเพียรเก็บไว้:
 และข้าจะขอใช้ให้ไปหา
 ลอเรนโซผู้สหายนายใหม่มา,
 ยินสรวานให้อ่าใจเขา;
 จงตรวจตราหาช่องมองท้วงที่
 ส่งสารนี้โดยลับให้กับเขา;
 จงไปเถิดคอยารอ, พอกลับเข้า
 เห็นข้าพดกัยเจ้าจะไกรธา.

ลาน.

ผมลานายไปที่! น้ำตาผมตาคอดหอยพดไม่ออกเสีย
 แล้ว! แม่มิฉาทีจูแสนสรววย, แม่หญิงยิวน่ารัก!
 ถ้าครั้งนี้ผู้ชายคริสตังไม่คลังไคล้พาเอาหล่อนไปละก็,
 ผมก็จะรู้สึกปลากใจมากทีเดียวละ! ลาทิเกิดแม่
 คุณ. น้ำตาจะทำให้ผมเสียลูกผู้ชายเสียแล้ว. ลาทิ!
 [เข้าโรง]

เซส.

ลานซ์ล๊อต, อนิจา, นำเสียทาย.
 โอ้เคราะห์ร้ายนี้กระไร, ในใจข้า
 ให้นึกแสนละอายชายหน้าตา
 ที่เป็นลูกบิดา, นำเสียใจ!
 ถึงเราเป็นธิดาสาโลหิต
 จะมีจิตเช่นกันนั้นหาไม่.
 ลอเรนโซเสนาหายอกยาใจ,
 แม่เธอไซริ ยืนยงคงสัตยา,
 น้องจะได้สิ้นเคราะห์, เพราะจะย้าย
 กลายเป็นคริสตังกิ่งเช่นว่า,
 เป็นเมียเธอขำเธอภักดี
 ทุกเวลาได้ห่างจากจิตไกล. [เข้าโรง]

ตอนที่ ๕

เวนิส. ถนนแห่ง ๑.

กราติยาน, ลอเรนโซ, สะละรีโน, และสะลานิโอ,
 พวกนั้นออกมา.

ลธ.

เมื่อกินหน้าจ๋าเราจะแอบหาย
 ไปตกแต่งแปลงกายเสวีสรรพได้

ในชั่วทุ่มเดียวเท่านั้น.

กร

ฉันหนักใจ

เพราะเรายังมีไต้เตรียมพร้อมดี.

สระ

คนถือไฟก็ยังไม่ไ้เค้ยวหา,

สระ

ข้าเห็นถ้าไม่จัดพร้อมเต็มที

ลอ.

คงจะกลายเป็นจิกชกสันที,
พียงย้ายสี่โมงเท่านั้น, อย่าพรั่นใจ:

เหลือเวลากว่าสองชั่วโมงนาน
เพื่อเตรียมการพร้อมพรังตั้งใจไ้.

[ลานช็ลือตถือจดหมายออกมา.]

ลานช็ลือตเพื่อนยา, มาทำไม?

มีธุระอะไรเย็นหรือร้อน.

ลาน.

ขอนายไ้ไ้ไปรตฉกหน้งสือออกอ่านคงไ้ไ้ความ.

ลอ.

ฉันรู้จักลายมือ; มือโสภา

ขวยิ่งกว่ากระตาศวาทอักษร,

ทั้งคำหวานสร้านอรวยิ่งกว่ากลอน.

กร.

จากหล่อนญา?

ลอ.

แน่ละ!

กร.

ชะเก่งจริง.

ลาน.

สมคั้องลาคั้ไ้ไปละขอรับ.

- ลอ. จะไปไหน ?
- ลาน. ชอบกลละขอรึบ, ผมได้รัยใช้ ให้ ไปเชิญตาวินายเก่า
ของผม ให้ ไปกินเข้าที่ข้านท่านคริสตังนายใหม่ใน
คาวนน.
- ลอ. ถ้าเช่นนั้นขอฝากถือนี่ไป
ส่งให้เซ่สสิกาผู้ยอกหญิง,
และบอกหล่อนว่าแน่เป็นแท้จริง
ข้าไม่ทิ้งหล่อนค้ำอ้างวังใจ. [ลานช้ถือตเข้าโรง]
เพื่อนจงเตรียมการขรรเท็งวันเรึงครบ;
คนถือคอบของฉนั้นหาไ้
ถ้าฉนั้นตัวฉนั้นจะรีบไป
ฉนั้นไ้ชรัก็เหมือนกัน.
- สะลา. จงปลันจร.
- สะละ. ฉนั้นกับกราคิยาโนจะคอยท่า
อยู่ที่กราคิยาโนเขาพักผ่อน
- สะลา. ถ้ากระนั้นฉนั้นจะไปโดยเร่งร้อน. [สะลาโรโยและสะ
ละรีโนเข้าโรง]
- กรว. นั้นอักษรเซ่สสิกาหรือว่าไร ?
- ลอ. ฉนั้นไม่ขัดสหายหมายฟังข้าง.
เจ้านวลนางหล่อนบอกอุบายไซ

ให้ฉันพาตัวนางไปอย่างไร;
 ใต้เตรียมไว้ทั้งของทองเงินตรา;
 อีกเตรียมเครื่องแปลงกายเป็นชายยาว
 เพื่อแม่สาวหนักได้ไกลเคหา.
 ถ้าแม้ว่าตาวิผู้ บิคา
 จะไ้รอกปลดกตายนมาล,
 ก็คงเป็นเพราะธิดามารศรี
 พาช้ามพินอเวเงินรกสถาน:
 อันปวงเคราะห์กรรมเครื่องรำคาญ
 คงไม่พานแผ้วอนงค์ดำรงธรรม,
 เว้นเสียแต่เพราะยิวอหังการ
 เป็นบิคาให้กำเหนิดแม่จอมขวัญ,
 หล่อนต้องพลอยรับบาปกรรมของมัน
 เท่านั้นแหละ, เช่นนั้นเป็นจนใจ.
 ขອງเขิญเดินปลางมาทางนี้,
 อ่านสารามารศรีด้วยก็ได้;
 โฉมเจ้าเชื้อสสิกาผู้ยาใจ
 จะถือไฟส่องให้ฉันฉนวนนี้. [พากันเข้าโรง.]

๕
ตอนที่ ๕

เวนิส. หน้าบ้านไซลือก.
ไซลือกกับลานชโลตออก.

ไซ.

เออคิดแล้วไม่เข้าใจรู้สึก,
รู้สำนักสาระแนล้าย้ายที่,
ตาไซลือกหรือบัสสถานียอก:—
เซ็สสิกามานี่!— มึงอย่าคิด
ว่าจะได้ อ้อมหน้าและตำราญ
เหมือนอนอยู่บ้านกัน, มึงคิดผิด:—
เซ็สสิกามานี่!— ที่มึงคิด
จะได้คืนอันอนชเอยชเหยชคกกายา
คงไม่ได้สมหวัง, ทั้งนั่งห่ม
จะได้เหมาะอารมณ์อย่าผันหา;
เซ็สสิกามานี่แน่!

ลาน.

แม่เซ็สสิกา!

ไซ.

นั่นใครบอกมึงหาให้เรียกร้อง?

ลาน.

นายเคชคณว่าจะทำอะไรก็ตั้งรอให้สั่งเสมอ; คราวนี้
ผมไม่รอสั่ง ทำไมมาโกรธผมเล่า?

[เซ็สสิกาออกมา.]

เซ็ส.

พ่อร้องเรียกकिनหรือเจ้าขา?

ไซ.

เซ็สสิกา, นี่แน่กฤษฎาแห่ห้อง:

พ่อริชเชียนูไปกินกับพวกพ้อง.
 เออที่จริงจะต้องไปทำไม ?
 เราชู้อยู่เขาเชิญไปเป็นยอ;
 จะเป็นเพราะชอบพอก็กหาไม่:
 แต่จะไปเพื่อชิง, ชิงเป็นไร,
 ไปช่วยผลาญคริสเตียนให้เคียนยอ.
 เชื้อสลิกาจะอยู่คเวือนชาน.
 พ่อไม่อยากจะกลับบ้านเลยเจียวหนอ:

รู้สึกว่ามีเงาเคราะห์ของพ่อ
 ที่จจะร้ายหมายจะรอดร้ายค,
 นกเป็นลางท่าทางจะร้ายมัน
 เพราะฝนถึงลงเงินมากเต็มที.
 ขอเชิญไปให้ไ้ไ้ในคินน,
 เพราะนายข้ายินคคอยสนธยา.

ลาน.

ไซ.

ลาน.

ไซ.

เออ, กุกก็เหมือนกัน.
 อีกอย่าง ๓ เขาไ้ค้คคคคกันไว้, บางทีจะให้นายไ้ค้ค
 การระขำแต่งตัวแปลงค้วย.
 อ้อจะมีเต็นราระขำบรรพ
 และคกแต่งแปลงกันค้วยหรือหว่า ?
 ถ้าเช่นนั้นนี้แน่เชื้อสลิกา,
 ยึดประตูเคหาลงลิมกลอน;

ไซ.   นั่นมันพล่ามอะไรนะไอ้ข้า ?

เซ็ส.   มันพูดแต่ “ขอลานาย” เฉย ๆ ;
มีไค้แซ่มแถมถ้อยอื่นอีกเลย.

ไซ.   เฮ้ย, มันก็ตอกแม่, แต่ตะกลาม.
ทำการงานเฉื่อยแฉะ, และทั้งวัน

มันนอนคคมคหัวแล่นหยายหยาม:

ไซ้ไม่ได้, มันจะไปจึ่งยอมตาม,

และไล่ส่งศักดิ์ความรำคาญใจ;

และมันนั่นไปอยู่กับผู้หนึ่ง

ซึ่งจะพอเอออวยช่วยเหลือไค้.

ในทางการผลาญทรัพย์ที่ไค้ไป;

เซ็สสิกา, เข้าข้างในอย่าไค้ซ้ำ:

บางที่พ่อไม่ซ้ำจะกลับบ้าน:

จงทำการตามสิ่งที่เคียวหนา;

บิตประต: ใครรู้จักตรึงตรา

ไม่เสียสิน. นี้สัญญาสัตยอกคิ. [เข้าโรง]

เซ็ส.   ไปที่เถิกบิตา, ลูกลาก่อน;

แม้เคราะห์ที่ไม่มาบรรณถึง,

ลูกจะพวากบิตาในครานี้,

พ่อจะพวากบุตรในไม่ช้า. [เข้าโรง]

ตอนที่ ๖

ฉากอย่างเดิม.

กรรติยาโนกับสะละวีโน, มีเสื้อคลุมปลอม, ออกมา.

- กรร.   นี่แหละระเบียงวิมเวียนใหญ่
ลอเรนโซสั่งไว้ให้คอยท่า.
- สะละ.   โยมาเน็นจวนจะเกินซึ่งเวลา.
- กรร.   จริง ๆ นะโยม่า, น่าขันจริง;
เพราะธรรมเนียมชายหนุ่มกลุ้มกลัดกรัก
มักแข่งขำมนาพิกายามหาหญิง.
- สะละ.   นกของนางรัตตินก็จริง
รวกเร็วยิ่งสืบเท่าแสนเซว่วไว;
ในเมื่อยามไปสั้เจ้าคู้ซัน
ภิรมย์รื่นแรกรักกันใหม่ ๆ
ย่อมเร็วกว่าไปหาอรไทย
ผู้รักใคร่กันนานพาลจะจาง!
ก็เช่นกันทั้งนั้นแหละเพื่อนเอ๋ย:
ใครเลยในโลกนี้จะมีข้าง,
ที่ลอกจากกินเลี้ยงหิวเพียงข้าง
เมื่อก่อนกิน, ไม่มีอย่างแน่สะเกลอ!
มาตัวไหนวิ่งไ้ซ้ำอีกหน
รวกเร็วและอกทนเทียบเสมอ

เที่ยวทหนึ่ง? อย่าฟังนกลอยเนื้อ.

เออเช่นนั้นมันเป็นธรรมดา.

ทุกสิ่งสรรพอันไกลอยากไต่มา,

เมื่อไต่แล้วสั้นอยากไปเจิวหนา!

นกเด็กเพื่อน, ขอเตือนกษัตรา

แรกใช้ ไบจากท่าชลาลย์,

ราวกับหนุ่มกระช่มกระชวยล้ารวบรูป,

ลมตามจับตามกอดฟอก ๆ ใหญ่

ราวกับนางโสภิตพิริพไร,

สวระแนแต่ไล่จนสิ้นอายุ!

ยามเกตรากลับท่าช่างน่าเศร้า,

ทั้งเชือกเสาเพลลาไบโตรมสลาย,

เศร้าชบรูปไซโธเหมือนชาย

ที่ถูกหญิงผลาญนียบหายแทบวายชนม์!

สะละ. ลอเร็นโซเพื่อนยาเกินมานั้น:

แล้วจึงค่อยพูดกันต่ออีกหน.

[ลอเร็นโซออก.]

ลอ.

ตราเพื่อนยาทั้งสองคน,

จงอย่าขุ่นที่เข้ามาซ้ำไป;

มิใช่ว่าซ้ำแกล้งให้เพื่อนเข็,

มิชระมากเหลือมาไม่ได้:

แต่เอาเด็กเมื่อสหายสองนายไชร์
 จะลักขี้ไปอย่างอย่างนี้,
 ข้าจะคอยเพื่อนรักไม่พักขยับ,
 ตามใจทั้งสองคนจนเต็มที.
 บ้านตายิวพ่อตาข้าบ้านนี้.
 หล่อนจำ! พี่มาคอยแม่ขันใจ!

[เชีส์สึกา, แต่งกายเป็นชาย, เผยหน้าต่างออกมา.]

เชีส์. ใครร้องเรียก? ไม่ลำเนียงถนัดแน่,
 แต่ฟังเสียงชนฉลากี่จำได้.

ลอ. พี่, ลอเร็นโซชี้ผู้ซัดใจ.

เชีส์. ลอเร็นโซแน้ไชร์คู่ชีวิต.
 เพราะรักใครที่ไหนไม่มีเท่า;
 เธอที่เราร่วมรักสมัครจิต,
 ไม่จิกทางแน่ละหรือพ่อมึงมีตรี?

ลอ. สวรรค์และดวงจิตเป็นพยาน!

เชีส์. นี่แน่จงรับหีบนี้ไป;
 คงไม่เสียแรงเปล่าที่เราหาญ.
 ฉันทินคิตเป็นราตรีกาล,
 เธอไม่เห็นความหาญของข้าน้อย;

เพราะนิกายที่แปลงตกแต่งกาย
 เป็นผู้ชาย, นิกกระดากมากสักหน่อย:
 แต่ความรักตามัว, ตัวมีค้อย
 รู้สึกผิด, จิตคอยแต่ชมกัน;
 ถ้าความรักมีแก่ใจก่อนไค้แล้ว,
 ก็ฉนั้นคงไม่แคล้วถูกเหยียหยัน,
 ถึงแม่กามเทพตัวเก่งนั้น
 ก็อาจขึ้นฉนั้นแต่งแปลงเป็นชาย.

ลอ.

เชิญลงมา, พยายามต้องวาน
 ให้นั่งคราญถือคยนะโฉมฉาย.

เซ็ส.

อะ! จะให้ถือไฟส่องความอาย!
 แม่มีค้อย อยู่ก็ร้ายอยู่พอแล้ว.
 การจะให้ถือไฟเที่ยวเดินส่อง;
 เหมือนเข็ชของควรวีต.

บัส.

มีงมีตรแก้ว,
 แม่เจ้าแต่งแปลงกายเป็นชายแล้ว
 งามเพริศแพรวก็สนทษีคไค้คิ.
 ขอเชิญเจ้าลงมาอย่ารอนาน;
 ราศีกาลคล้อยเคลอนเหมือนวงหัน,
 บัสสานิโยเพื่อนยากคอยท่าพิ,

เซ็ส.

เขาจะมีเตียงอาหารณบ้านนั้น.

ฉันจะต้องบิ่กประตูท้าวเคหา

และรวบรวมเงินตราก่อนผายฉัน,

จงคอยหน่อยไม่ช้าจะมาพลัน.

[หายเข้าไปจาก

หน้าต่าง]

กรว.

หญิงคนนั้นมีไช้ยิว, สิวเลิศก็!

ลธ.

ฉันรักหล่อจนเหลือใจไม่แสร้งว่า;

หล่อนนั้นมขัญญาอย่างพอที;

ส่วนความงาม, ก็ไม่พลาศอจรัก็;

หล่อนรักจัง, ครึ่งนี้เป็นพยาน;

เหตุฉันสาวค้าผู้ล้ำเลิศ,

โฉมประเสริฐ, ฉลาดนัก, รักสมาน

สมัครแน่, แม้ไต่ไปเรือนชาน

จะยกขอกเขาวมาลย์ไว้ขอกใจ.

[เซ็สสึกาออก.]

อ้อ, หล่อนมาแล้วหรือแก้วตา?

ไปกันเถิดเพื่อนขายอย่าช้าไต่.

สหายเราที่นึกกันแล้วไซร์

จะคอยเรา, ว่าไรไม่เข้าที่. [เซ็สสึกาเข้าโรงกับซู้,

แลสะละรีโน]

[อันโตนิโยออก.]

อันโต.

นั่นใคร?

กธา.

สินยอร์อันโตนิโย!

อันโต.

ชะ ๆ กธาติยาโน, ช่างเป็นไ้;

เพื่อน ๆ อื่นไปไหนกันหมด?

ถึงยามหนึ่งแล้วนาเวลานะ:

เพื่อน ๆ คอยบนขงระอา.

ระบำคินนระงัย: ลมกลับหวด;

บัสตานีโยจะคว่นจากเคหา

ไปโดยพลันพร้อมพรั่งยังภตธา;

ฉันให้คนเที่ยวหาเพื่อนยังไป.

กธา.

ฉันมีความยินดี, คินนฉัน

จะอยากเล่นระบำบรรพ์ก็หาไม่;

ฉันจำนงอยากลงสู่เรือใบ

แล่นออกสู่ซลาเลียในคินน. [พากันเข้าโรง].

ตอนที่ ๗

เบ็ลมอนต์. ห้องในบ้านนางปอร์เซีย.
เสียงแตรฝรั่ง. นางปอร์เซียออก, พร้อม
ด้วยเจ้ามอริออคโคและบริวาร.

ปอร์.

จงเบิกม่านสองไขให้ประจักษ์
ลำแสงลักษณะสามขอบประสพศรี,
เพื่อกษัตริย์ชาติยวงศพระองคิน
ไ้ทรงเลือกด้วยคิตามตำรา.

มอ.

ใบที่หนึ่งเป็นทองผ่องพิลาศ,
มีอักษรประกาศความไว้ว่า,
“เลือกจะไ้ของคิมิราคา
“เป็นที่พึงปราถนาแห่งหลายคน;”
ใบที่สองเป็นเงินนำเพลิงพิศ,
มีลิขิตหาฤกษ์กษณ,
“เลือกจะไ้สิ่งของค้องกมล
“พอสมควรแก่ตนแน่ฉนั้น;”
ใบที่สามเป็นตะกั่วมันักหนา,
มีเลขาคเหมือนเดือนให้พรัน,
“ถ้าใครเลือกค้องสละละโดยพลัน
“ทุกสิ่งสรรพบรรคาสาระมี.”
ถ้าเลือกถูกทำไฉนจะไ้ทรวาย ?

ปอร์.   หีบไข่มุกรูปภาพหม่อมฉันนี่
เป็นไข่มุก, แม้ผู้ใดเลือกไข่มุก
เป็นสามหม่อมฉันเป็นมั่นคง.

มอ.   ขอเทวอาวรัถย์ทรงศักดิ์ช่วย
เอื้ออำนาจคลุจติอย่าให้หลง !

ขอตรวจเคลงจากฤกลง
ที่หลงหีบแก่พะวงจงทั่วกัน.

ทวนถอยหลังตั้งต้นไปแต่ปลาย;

รายตะกั่วจากฤกอย่างไรนั้น ?

“ถ้าใครเลือกต้องสละละโดยพลัน

“ทุกสิ่งสรรพขรรคาศาระมี.”

จะต้องให้สิ่งไร ? ให้ตะกั่ว !

คาน้ำหิว, กรรโชกเงินเกินที่.

ใครที่ขอมสละสินโดยยินดี

ก็เพราะหวังมั่งมีเพิ่มกำไร:

ผู้ฉลาดฤจะงมชมสิ่งชั่ว;

ข้าจะอยากได้ตะกั่วนั้นหาไม่,

จะสละเงินทองที่คั่งใจ

แลกตะกั่วมาโดยไม่ชอบกล.

หีบเงินแสงสการวาวสอาด

ประกาศว่าอย่างไรก็อีกหน ?

“เลือกอะไรที่สิ่งของต้องกมล

“พอสมควรแก่คนแน่นั้น.”

พอสมควรแก่คน ! ซอขบกลอยู่

มอรีอคโค, บังคุเสียให้มัน,

และลองซึ่งราคาตนเองพลัน:

คิดค่าเรานั้นโดยจริงใจ

ก็มีพอคนแท้, แต่ครองคุณ

จะควรค้อยอกหญิงญาไหน ?

แต่ว่าการที่ถ่อมตนเองไซ้

จะทำให้เสียทางไถ่นางงาม.

พอสมควรแก่คน ! คือโฉมทรู

ควรเป็นคู่พิศมัย, ไม่ต้องถาม:

โดยกำเนิกคู่ควรล้นงงาม,

อีกไม่ทราบเชิงทรัพย์สินประมวล,

อีกทั้งคุณสมยศถนิตเห็น

แน่ว่าเป็นผู้ดีโดยถ้วน;

ทุก ๆ สิ่งเล็กช้า, ซ้ำประมวล

ความจงรักในนวนงพงา.

หรือจะยังใจเพียงไบนี ?

ดูไบทองอีกที่แก๊งขา,

“เลือกอะไรที่ของก็มีราคา

“เป็นที่พักผ่อนแห่งหลายคน.”

นั่นหรือคือนางว่างไสภา;

ผู้ชนย่อมปราศนาทุกแห่งหน;

ทั้งสัตว์ทุกอาณาในสากล,

มาชมโฉมมณูมลผู้เลิศฟ้า:

ทะเลทรายเดือนแค้นแคว้นอาหรับ

กลับกลายเป็นถนนหลวงปวงเทศา

นเทศสังทวยเจ้าตรงเข้ามา

ชมปอร์เซียขวัญตาน่าปลื้มใจ;

แค้นสาครสลอนคลื่นเสียงครนครน

จะกึกกั้นต่างภาษาก็หาไม่,

ต่างคนข้ามท้องสมุทรคแรงใจ

เหมือนข้ามคลองช่องไผ่ชมยพิน.

หีบไไหนหนอมภาพ? หีบไไหนหือ?

ตะกั่วหรือจะหุ้มห้อมจอมถวิล?

คิดเช่นนี้คราคายอนนาวัน

ต่ำเกินการปานจะหมิ่นประมาทไป.

ญาจะคิดว่านางล้ำอาจค์องค์

ผนังเงินแวดวงฤไฉน;

รัชกาลถูกกว่าเนอไร

ถึงลึบเท่า, คิดไม่ได้ไม่ควรคิด.

อันวารีค้นหาหาโคเหมือน
 คอว์ฝูงไค้แต่เรือนทองวิจิตร.
 ในอิงแลนค้เหรัญญทองอันน้อยนิก
 มีรูปเทพนฤมิตร้อยกลางใจ.
 นั้นเป็นรูปแกะไว้ ในรูปยี่;
 แต่ทันทิววลวิไล

คงนอนอยู่ในทองผ่องอำไพ.
 ขอกุญแจมาไขในยี่คั้น:
 คั้นเลือกหยิบทองสำอังก์พลางเสียงเควระห้
 ขอให้เหมาะไค้ประโลมแม่โฉมศรี
 จงเข้คเทอญ; แม้รูปหม่อมคั้นมี
 ในหีบนักจะยอมประนอมใจ.

ปอร์.

[แจ่มอ้อร้อคโคไขกุญแจเปิดหีบทอง.]

มอ.

อะโห! น้อะไรอยู่ในนี้?
 กระโหลกผีเฮามาเร้นไว้เล่นไค้;
 ในขอกตามีอักษรม้วนซ่อนไว้!
 จำจะอ่านคให้รู้เรื่องราว.

[อ่าน] ๑ วาว ๆ ขี้ไช้เนื้อ

ภาษิตข้อมเคยมมี

ขางคนวอดขัว

ภายนอกสิรุงโร

คำดี ท้วน่า

สขไสตร์

แลกเปลือก นอกนอ

แต่ข้างในหนอน

๑	วิชากรฝึมากแม่น	ความหาญ
	ผีหนุ่มขี้ฉ้อขาน	เปรียบเถ้า
	สารทอขย่เป็นสาร	เตือนสติ น้เลย
	ไปเถิกท่านเสียเค้า	คลาดแคล้วยินดี ๆ

คลาดแคล้วจริงแล้วแก้วพ้อ;
 เสียแรงหวังมาเชบเฉลิมศรี!
 เปลวเส้นที่กับพลันแต่วันนี้,
 จะต้องมีแต่หนาวรำวิญญา!
 ขอลานางปอร์เซีย. แสนเสียตาย,
 ทรวงมลายเค้รำโทมนัสสา,
 จนหมดสิ้นถ้อยคำจะอ้อลา:
 ต้องก้มหน้าเหมือนผู้ปราศัย.

[แจ่มอ้อคโคเข้าโรง, พร้อมด้วยบริวาร,
 เสียงแตรฝรั่ง.]

ปอร์.

สิ้นเคราะห์เหมาะนักหนาในครานี้.
 จงขีตม่านเสียทีรอกคนใหม่.
 คนพรรณนมีมาอีกคราใด
 ขอจงไต่เลือกสรรเช่นวันน้. [เข้าโรงทั้งหมด.]

ตอนที่ ๗

เวนิส. ถนนแห่งหนึ่ง.

สะละรีโน และสะลานีโยออก.

สะละ.

ฉันได้เห็นบัลลังก์นิโยไป
 ลู่วิโยออกเล่นที่เคียวนี้,
 กราทียาโนสหายร่วมฤดี
 เขาไปท่วย, แต่ไม่มีผู้อื่นไป.
 ส่วนลอเร็นโซนั้นจะเห็นหน้า
 อยู่ในลำเภตราคี่หาไม่.

สะลา.

ตายิวพาล่งานงุ่นง่วนเหลือใจ,
 พองพ้อเมื่อง, เชิญลงไปถึงเภตรา.

สะละ.

ไปไม่ทัน, เรือใช้ไปไปแล้ว
 จิงคลากแคล้ว, แต่แกยกออกพ้อเจ้าว่า
 เห็นลอเร็นโซกับเซ็สสิกา
 นั่งในเรือคอนโตลาคู่กันไป.
 อนึ่งอันโตนิโยเปนพยาน,
 ว่านางคราญกับคู่พิสมัย
 มีไต่อยู่ในลำสำเภาใหญ่
 ของบัลลังก์นิโยไซรั, รัยประกัน.

สะลา.

ไม่เคยเห็นใครโกรธเท่าตายิว,
 แกคุณฉิวราวกับขำจนน่าขัน,

พดยุ่งนุ่งนักหนาน่าอัศจรรย์,
 ริงขวนขันตะโกนพลางกลางถารา:
 “ลูกสาวก! เงินของก! อยู่ที่ไหน?
 หนีไปกัยคริสตังซังหน้าหน้า!

เอาคริสตังเงินทองของกมา!
 ยุติธรรม! เงินตรา, และยุติ
 อยู่ในถุง, สองถุงเงินคัตรา,
 ตราสองชั้น, มันเอาไปได้พำผ;
 ลูกชะโมยของบิคาแสนกาลิ!
 อิกมณีสองเมล์ก, เต็ดเอาไป
 ถึงสองเมล์กเพ็ชร์ก, อีชาติชั่ว
 มันคิดตัวไปก้วย, ช่วยให้ได้!
 ไปรอกเจ้าข้า! ตามหาอิจัญไร!
 มันเอาไปทั้งเพ็ชร์และเงินตรา!”

สระละ.   เท็ก ๆ ชาวเวนิสตามตึกยิว,
 โห้ฮิว ๆ ล้อลั่นขันนักหนา,
 ร้องว่าเพ็ชร์, ลูกสาว, และเงินตรา
 ของตาข่าแกหายเสียกายจัง!

สระลา.   อันโตนิโยต้องระวังครั้งนั้นนา,
 หาไม่ต้องเจ็บแน่, เพราะแกคลัง
 ปรระทาทาย.

สระละ.

จริงสหาย; ต้องระวัง.

ฝรั่งเศสขอกกัษฉันวันวานนี้,
 ว่าในช่องทะเลแคบระหว่าง
 ทางคอแค้นฝรั่งเศสอังกฤษที่
 คลื่นลมจัก, เรือทะเลาชาติเรา
 มีสินค้าค่าทรัพย์สิน, อีป่างไป.
 เมอพงเรือทวฉนพลนนักถึง
 อันโตนิโย, และรำพึงขออย่าให้
 เรือพานิชย์ที่ขี้อีป่างไซร์
 เป็นเรือเพื่อนส่งไปในทางนั้น.

สระลา.

ควรรีบขอกันโตนิโยให้
 ทราบคณไซร์ทุกสิ่งสรรพ;
 แต่ทว่าอย่าบอกโดยฉับพลัน,
 เกลือกเขานันพงเล่าจะเศร้าใจ.

สระละ.

บรรดาชายผู้ก่อนมีศักดิ์
 จะนารักยิ่งกว่าหาไม่ได้.
 ฉินเห็นยามบัลสถานิโยไซร์
 ลาอันโตนิโยไปในครานี้:
 บัลสถานิโยบอกว่าจะรีบด่วน,
 เขากลับตอบว่า “ไม่ควร, ไม่ควรที่
 จะเร่งรักเกินไปในครานี้,

ตอนที่ ๕

เบ็ลมอนต์. ห้องในเรือนนางปอร์เซีย.

นางเนริสากับคนใช้ออก.

เนริส.

ไว ๆ เกิดเข็มน่านประสานทอง:
เจ้าผู้ครองอาร์ระคอนสนทรชัณท์
ได้เสวยลสม์แยงแยงแยงแยง,
จะมาสรรสามผอบครบพิถี.

[เสียงแตรฝรั่ง. เจ้าอาร์ระคอนกับนางปอร์เซีย, พร้อมด้วยบริวารทั้งสองฝ่าย ออกมาเป็นกระบวน.]

ปอร์.

ขอเชิญทอกที่คณาเถิดราชะ,
หีบทั้งสามแ่งมจะอยู่ทัน;
ถ้าพระองค์ทรงเลือกหีบอันมี
รปหม่อมฉันสมที่กำหนดไว้,
จะไต่ตั้งแต่งการงานอาวahi
ไม่เนิ่นช้าทันถ้วนตามควรได้:
แต่ถ้าเลือกแล้วผิขยพิทร์ไซร์
ต้องเสด็จกลับไปด้วยฉัพพลัน.

อาร์.

ข้าได้กล่าวปฎิญญาสามสถาน:
หนึ่งในการทขานเลือกสรร
หีบไยไหนมิให้บอกคตินัน;

ข้อสองแม่เลือกสรรไม่ถูกไซ,
 ต้องเลียงคอกการที่มค้,
 อยู่เือกากว่าชีวิตจะกษย:
 ข้อสามแม่เคราะห์ร้ายทายผิดไป,
 ต้องครรไลจากยพาไม่ซ้าที.

ปอร์.

ผู้ใดมาเลี้ยงเคราะห์เพื่อหม่อมฉัน
 ต้องสัญญาเช่นกันสามอย่างนี้.

อาร์.

ฉันก็ยอมสัญญาแล้วครานี้.

ขอไซคักจึงช่วยสุมใจพลัน!

หนึ่งทอง, หนึ่งเงิน, หนึ่งตะกั่ว.

ตัวอักษรแกะไว้ว่าไรนั้น?

“ถ้าใครเลือกต้องสละละโดยพลัน
 ทกสิ่งสรรพบรรดาสาระมี.”

หีบจะต้องผ่องผูกสุกสง่า

งามยิ่งกว่าตะกั่วมีหมองสี

จึงจะควรรให้บรรดาสาระมี,

เอาของดีแลกทราวมไม่งามตา.

หีบทองผ่องผูกสุกสอัน

อักษรสารชแจงแถลงว่า

“เลือกจะไค้ของคิมราคา

เพนทพงปรภาณนาแห่งหลายคน.”

ที่หลายคนปรารถนา! คำว่า “หลาย”
 น่าจะหมายขยายแบบขนุนสนธิ
 ว่าคนเขลาห่ม่มากอยากกินรณ
 เลือกรูปนอกโลภณ, ไม่พินิจ
 เกินไปกว่าที่ตาของตนเห็น,
 ไม่รู้สิ่งซึ่งเร้นและปกปิด,
 เหมือนนกจอกทำรังอันน้อยนิด
 ชีตชายคาผ้ายันอันตราย.
 เราไม่ขอเลือกสิ่งปรารถนา
 แห่งประชาชนกรห่ม่มากหลาย,
 เพราะไม่อย่างเขาอย่างสามัญชาย,
 จนกลายเป็นทราวมไปไม่ชอบกล.
 ขอพิศศทียบเงินนำเพลิงพิศ;
 กลีขิตเขียนงามความนุสนธิ:
 “เลือกจะได้สิ่งของต้องกมล
 พอสมควรแก่ตนแน่ฉันนั้น.”
 เธอว่าดี; ผู้ที่หวังมีลาภ
 สิริภาพต้องพร้อมสพรังสรรพ์.
 ใครไม่คิดแท้จริงทุกสิ่งอัน
 ไม่ควรหมั่นสรรเสริญให้เกินไป.
 แม้ยศศักดิ์ทิคุณของคนเรา

ไม่หาเอาโดยทุจริตได้,
 และความชอบตอเบแต่คนที่จริงใจ,
 คงจะได้เห็นแฉกแปลกนักร้า!
 ผู้ที่จนหลายคนคงมีทรัพย์สิน!
 นายจะกลับต้องระยอบนอบน้อมข้า!
 ชนสามัญก็จะพลันจนราคา
 แม้ว่าสรรจริงตามความงามดี!
 ทั้งเกียรติยศจะได้จากในหมู่
 ผู้ที่ไร้เงินทองต้องหมองศรี,
 เหมือนร้อนร่ำที่ปนพันสาลี
 เหลือแต่เข้าสารคดีศรีโสภณ.
 บัดนี้เราจะสรรพลันเสียงโชค,
 ที่ประโยชน์อีกขรรสารอ่านอีกหน:
 “เลิกจะได้สิ่งของต้องกมล
 พอส่มควรแก่คนแน่ฉันนี้.”

เออแน่แล้ว! ขอคุณแจ, ฉันแน่ใจ
 ว่าไซ้คงถูกเหมาะเป็นแม่นมั่น. [ไซ้เปิดหีบเงิน.]

ปอร์.

[พูดบึ้ง] กุซ้าจริง! อันสิ่งทีในนั้น
 มันควรที่เธอรู้จักด้วยฉับไว.

ฮาร์.

เอ๊ะอะไร? รูปจำอวดตาแจ้วแจ้ว,

มองข่องแขวมอดอหนึ่งสอให้!
 อนิจจาหวังเห็นเจ้าทราญไวย,
 ช่างกระไรถูกเยาะแคะระหัดเต็มทน.
 เสียดแรงหวังตั้งจิตพิศสวาท,
 โอ้แคล้วคลาดครานจนขบน!
 “เลือกจะไต่สิ่งของค้องกมล
 พอสมควรแก่คนแน่ฉันนี้.”

ฉันไม่ควรจะไต่อะไรก็
 กว่ารปำอวคนหรือจอมขวัญ?
 นหรือสิ่งควรของของรางวัล?
 ฉันไม่ดีกว่านั้นหรือฉันใด?
 อันผู้ใดเปลื้องปลักระทำผิด,
 จะพินิจคดีด้วยไฉน;
 มันแฉกกันแท้ ๆ เปนแน่ไซร์,
 อย่าซัดใจ.

ปอร์.

อาร์.

ฉันจะอ่านซึ่งสารนี้.

[อ่าน]๑	อึกคึกเฝ้าแล้วเสร็จ	เจ็ดหน
	เหมือนอนสติแห่งชาย	ฉลาด
	เลือกใจไม่ลุลจน	เลือกผิด
	นับว่าผู้สามารถ	มันคง

๑ คนงงหลงไขว่คว่ำ	จูบเงา
สุขก็เพียงฉายา	แห่งสุข
ตกลงแต่งตนเพราะ	เพริศลื่อ ตาแล
เช่นหีบไขน้สนุก	นักหนา
๑ จะหาใครคู่เกล้า	เคียงหมอน ก็ก็
ความโง่คงตามเป็น	เพื่อนแนบ
วัยลามั่งยังอร	ไปเถิด ท่านเอย
คนโง่ขี้รู้แสบ	อยู่ไย ฯ

ถ้าขึ้นอยู่นานไปก็ยิ่งโง่:
 ใจฉันมาครานเสียทีใหญ่;
 เมื่อขามาหิ้วข้อมาหนึ่งไซร์,
 ขากลับไปมีเป็นคู่คน่าอาย.
 ใจมั่งมีตรวนิกาต้องลาแล้ว,
 จำต้องแคล้วคลาดไปน่าใจหาย.
 จะไม่ลืมคำมั่นจนวันตาย,
 ไม่โยกย้ายหาผู้อื่นมาคู่ครอง. [เข้าโรง, พร้อมด้วย
 บริวาร.]

ปอร์.

คราวกษัตริย์แมลงเม่าบินเข้าไฟ.
 ผู้ที่ไรสติทั่วทั้งผอง,
 เมื่อยามมาเลอกลัทธิธรรมักพลันต้อง
 เลอกลเขาของผิด, จำเภาะเป็นเคราะห์ก็.

เนริส.

คำโบราณท่านว่าน่าเชื่อท่าน,
การวายปราณและวิواهرังราศี
เป็นผลกศลกรรมทำไว้มี.

ปอร์.

ปีค่ม่านที่เนริสสาอย่ารำไร.

[คนใช้ผู้ ๑ ออกมา.]

คนใช้.

คุณหญิงอยู่ที่ไหน?

ปอร์.

ทำไมนี่?

คนใช้.

มีชายชาวเวนิสมาถึงใหม่
ที่หน้าบ้าน, แกลงสารว่านายไซร์
จะมาถึงนี้ในเร็วเวลา.

นายของเขานั้นไซร์ได้สั่งถ้อย

มายกขอเรียบริ้อยเป็นหนักหนา,

ทั้งฝากของที ๆ มีราคา

มากมายมา, ข้าเห็นเป็นกำนัล.

บรรดาผู้ สอสารสманรัก

เห็นมานักแล้วไม่เหมือนเป็นแม่่มั่น:

ผู้ล่วงหน้าครานเขาคักรัน,

ราวสันค่นำฤทศิมหะมา.

ปอร์.

เท่านั้นที่เถิดหนา: ข้าวิตก

จะเลยยกเขาเป็นญาติวงศ์

ของเจ้าเองเสียกรรมัง, กุตั้งมา
สรรเสริญยิ่งกว่าผู้ใด ๆ.
มาเถิดมา, เนริสสา; ข้าอยากมอง
คททของกามะเทพผู้^{นี้}ไร,
ก็^บรียาทำทาง^บเป็นอย่างไร.

เนริส.

บัลล่านิโยขอให้^{ได้}เป็นขอครัก. [พากันเข้าโรง.]

องกัท ๓

ตอนที่ ๑

เวนิส. ถนนแห่งหนึ่ง.

สะพานโยกับสะพานรีโนออก.

สะพาน. มีข่าวอะไรข้างกลางตลาด ?

ก็ยังมีลือกันอยู่ไม่ขาดว่าเกตรา ที่อินโตนิโยบรรทุก
สิ้นคำร่ำความมาก หากเคราะห์ร้ายไปอียิปต์กลางสาคร
ที่ช่องแคบ; นามกรเรียกสั้นทรายกควิน, เป็นที่ร้าย
จนชอมา ว่าเกตราหลายลำจมควาที่นั่น, ถ้าคนที่
บอกข่าวแก่ฉันเขาพูดจริง.

สะพาน. ฉันอยากให้กลายเป็นผีหญิงที่คอแหลม สาระแน
จับปากจับคอเรา, และบีบนำตาทำลายกายผิวที่ตัว
ไม่รัก. แต่ฉันเสียใจนักที่หาเป็นเช่นนั้นไม่; ข่าวไม่
ใช่ข่าวขุ่นกันเช่นเล่น หรือเป็นข่าวโจทกันเหลว ๆ
ไหล ๆ. เสียใจที่อินโตนิโยผู้ประเสริฐ, อินโตนิโย
ผู้เลิศล้นสรวิต — ทำใฉนจึงจะกิดหาคุดศพที่ เพื่อ
ใช้ประคัมกับนามเขาให้พอได้ ! —

สะพาน. ระวังเสียข้างเด็กเป็นไร, เขาแต่ใจความก็พอ.

สะพาน. อ้อ, กระนั้นหรือ? คือข้อใหญ่ ก็ว่าอินโตนิโยใช้
เสียเรือลำหนึ่ง.

สะพาน. ซึ่งฉันหวังว่าจะเป็นลำที่สุกที่จะต้องเสียไป.

สระละ. ฉันต้อง “สาธู” โดยทันใด หาไม่มขบาลจะซัดคอ,
โน้นแน่แก่เกินข้อมาตามทาง สรวมรูปว่างคล้ายยิว,
นำหมันใส่!

[ไซลือกออก.]

อ้อไซลือก ! มีข่าวอะไรหม่มพ่อค้า ?

ไซ. เออนี้รู้ดีกว่าผู้ใด ๆ, ว่าลูกสาวฉันหนีไปเร็ว ๆ นี้.

สระละ. จริงอยู่; ฉันรู้ก็คิดว่าช่างคนไหน ใ้ทำขักให้ลูกสาว
แก่บิณเช่นนั้น.

สระลา. และไซลือกก็รู้เหมือนกันว่าลูกของแก เหมือนนกที่
ขักแข่งแล้วแท้ ๆ ไม่ถึงขา: และเป็นธรรมชาติลูกนก
ค้องจากอกพ่อ.

ไซ. ขอให้เลยตกรรหมกกองไฟ !

สระละ. เห็นจะเอาเป็นแน่ใ้ถ่ายมขบาลเป็นผู้ พิพากษา.

ไซ. เลือดเนื้อของข้ามาคิคคคชขบได้ !

สระลา. ตาเจ้าเอ๋ย ! พุดอะไรเล่าเช่นนั้น ? มีหรือเลือดเนื้อ
คิคคคชขบอะไร.

ไซ. ลูกสาวของข้าฉันใดจะไม่ใช่เลือดเนื้อของข้า.

สระละ. เนื้อของแกก็ขี้เซ่สลิกามันแฉกฝิก ยิ่งเสี่ยกว่าหมักคำ
สนิทฝิกกับงา; เลือดของแกก็ขี้เซ่สลิกานันอีกไซริ
ก็ฝิกกับไกลราวเหล้าแดงกับเหล้าขาว. แต่ันแน่,

แก่ไค้ทราชข่าวข้างหรือไม่ว่าอันโทนิโยเสียเรือไป
จริง ๆ ฤา ?

ไซ.

อ้อ ! ราคานี้สี่เป็นเคราะห์ร้ายของฉันทีกุราย: คน
ล้มละลาย, คนสุรุษสุร่าย, ที่แท้จะไม่กล้าโผล่หน้า
ไปในตลาดหรือลาโต; อ้ายคนไซ, ซึ่งแต่ก่อนนี้เคย
ขี้อยู่กลางตลาด; ให้มันเร่งระวังสัญญาของมันเถิด:
มันเคยท้าฉันว่าเป็นผู้เชื่อกเนอคนเพราะทวงคอกขี้ข:
ให้มันเร่งระวังสัญญาของมันเถิด: มันเคยให้คนกู้
เงินไปเปล่าเปล่า ๆ ฐานกรุณาอย่างคริสตัง; ให้มัน
ระวังสัญญาของมันเถิด.

สะละ.

ถึงหากว่าเขาจะใช้เงินไม่ทันเวลา แก่ก็คงจะไม่เอา
เนอเขา; จะเอาไปจะเป็นประโยชน์อะไร ?

ไซ.

เอาไปทำเหยื่อตกปลาก็ได้เป็นไรมี: อย่างน้อยก็พอ
ที่จะเลี้ยงความพยายามของข้าไค้. มันนั่นไซว์ไค้เคย
ทำให้ข้าอ้ออาย, และเคยทำให้ข้าฉิบหายขัดลาภ
ตั้งกั้งล้าน; เยี้ยเวลาเสีย, เยาะเวลาไค้, ทุถูก
กระทั่งชาติ, กลางตลาดแย่งกำไร, ยุสหายให้
แหนงจิต, แหย่อมิตรให้ขัดใจ; ทั้งนี้เพราะเหตุใด ?
เพราะเหตุที่ข้าเป็นยิวนั่นแล. นี่แน่ยิวไม่มีตาฤา ?
ยิวไม่มีมือ, ไม่มีอวัยวะ, ไม่มีกายหรือเจ้าคะ, หรือ
ไม่มีสี่มผัส, คัดฉันทะและโทษะไค้สิ้นหรือไหน ?

ไม่กินอาหารเหมือนกันหรือ, หรือถูกสาตราไม่เจ็บ
 ไม่ยาก, หรือไม่มีโรคอาพาธ, ไม่รักษาด้วยยา
 เหมือนท่าน, ไม่ร้อนไม่หนาวเพราะฤดูกาล เหมือน
 พวกท่านคริสตังละฉาไหน? ถ้าแทงเราเข้าไซ้,
 หรือเลือดไม่มี? ถ้าแม้ว่า, หรือเราจะไม่หิวเรา? ^๑
 เพราะฉะนั้นไซ้ใครทำร้าย, จะไม่ให้เราหายแก้แค้น
 หรือว่าไร? ถ้าเราเหมือนท่านอยู่แล้วไซ้, ก็ต้อง
 เอาอย่างทางนั้นด้วยนา. ถ้าแม้ยิวทำร้ายคริสตัง,
 เขานั้นตั้งคอยแทนอย่างไร? แก้แค้นเป็นแน่, ก็แม้
 คริสตังทำร้ายยิว, ยิวจะควรทำอะไรบ้าง ตามแบบ
 อย่างคริสตัง? แก้แค้นนั้นซิ. ความอับอายที่พวก
 ท่านทำอย่างมา, ข้า^๑จะทำตามอย่าง; ถึงว่าจะ
 ล้มยากบ้าง ก็จะทำให้เก่งเกินครุด้วยซ้ำ.

[คนใช้ผู้ ๑ ออก]

คนใช้. นายขอรับ, อันโตนियोนายข้าเจ้าเขาคอยที่บ้าน,
 ประสงค์พบพบกับท่านทั้งสองวา.

สะละ. เราก็กำลังเดินไปมาหานายเจ้า.

[ตู่บ่าลออก.]

สะลา. คนครอกนั้นมาอีกคน ๑ แล้ว: จะหาให้เท่าทันกันเป็น

คนที่สามเห็นจะไม่ได้,   นอกจากที่ขมขาลเองจะ
แปลงชาติเป็นขิวเท่านั้น.

[สะตานิโอ, สะละรีโน, และคนใช้เข้าโรง.]

ไซ.   ว่าอย่างไร,   ตขาล !   มีข่าวอะไรบ้างจากเจนัว ?
ได้พบลูกสาวฉันหรือไม่ ?

ค.   ฉันได้ไปถึงที่บางแห่งที่ได้ยินข่าวกล่าวถึง,   แต่ไม่ได้
พบตัวเลย.

ไซ.   นั้นแน่,   อย่างนี้,   อย่างนี้,   อย่างนี้,   อย่างนี้ !
เพื่อชีวิต ๆ สูญไปเมล็ดหนึ่งเปล่า,   แพงไม่เบาชอกที่
ฟรังก์ฟอร์ดถึงสองพัน !   เพราะที่ร้ายอย่างฉกรรจ์
พึงจะมามีแก่ชาติเราด้วยกัน;   หรือแม้จะได้มีมาตั้งแต่
ก่อนข้าก็ไม่เคยรู้สึก: นกตฤเทจเงินถึงสองพันเหรียญ
ตรา;   ทังเครื่องเพชรพลอยนานา   ล้วนแต่ราคาแพง.
ฉันอยากให้ลูกสาวมาล้มตายอยู่แค่เท่า,   ขอแต่ให้
เขาเพื่อชีวิตก็หมากว้อ !   จะไม่เสียใจเลยถ้ามันมาม้วย
อยู่ตรงหน้า,   ขอแต่ให้เงินตรานั้นอยู่ในหีบศพ !   ไม่
ได้พบได้ปะมีนทั้งสองคนเที่ยวหรือฉันใด ?   ทำไมนะ ?
เสียแรงได้สละทรัพย์เป็นสินจ้างสินขน: ฉิบหายขึ้น,
เหลือที่จะทนฉิบหาย !   ผู้ร้ายเอาไปแล้วยังมีหน้า,
ข้าต้องเสียค่าติดตาม: แล้วก็ไม่ได้อะไร,   ไม่
ได้แก่แก่น: และเพราะที่ร้ายทั้งหมดนั้นก็จำเพาะประ

ก็ มาที่ข้า, เหลือกำลังแทบทนไม่ไหว; ไม่มีใครถอน
ใจใหญ่นอกจากข้า; ไม่มีใครต้องเปลืองน้ำตานอก
จากเรา!

ต. ข. ซ้ำก่อน, คนอื่นเขาก็เคราะห์ร้ายอะไร: เช่นอันโทนีโย,
ที่เจนนัวเขาลือว่า —

ไซ. หา, หา, หา?เคราะห์ร้ายหรือ? ร้ายอย่างไร?

ต. ข. เขาว่าเรือกำปั่นใบที่ไปค้า ทางตรีโปลิสกลับมาได้อัป
ปางไป.

ไซ. ขอขอบคุณพระเจ้า, ขอขอบคุณพระเจ้า! จริง ๆ ฤ?
จริง ๆ ฤ?

ต. ข. ฉันได้พบกับกัลลาดีที่รอกมาได้จากเรือนั้น.

ไซ. ขอใจ, ตูบาล: ข้าวก็, ข้าวก็! อะ ๆ! ที่ไหน?
ที่เจนนัวฤ?

ต. ข. ฉันได้ยินว่า ที่เจนนัวลูกสาวของเพื่อนได้ใช้เงินใน
คืนเคียวถึงแปดสิบเหรียญ.

ไซ. พวกเขานี้ราวกับเอามีกบแทงตลอด: ข้าคงจะไม่ได้เงิน
นั้นคืนอีกแล้ว: อะไรตกลงเสียได้ถึงแปดสิบเหรียญ
ในพักเคียว! แปดสิบเหรียญ!

ต. ข. มีเจ้าหน้าที่ของอันโทนีโย มาเวนิสกับฉันด้วยหลายราย,
และเขากล่าวกันว่าอย่างไร ๆ ก็เอาตัวไม่รอด.

ไซ.

ฉันยินดีจริงๆ: ฉันจะรังแกมันเสียใหญ่: จะทรมาณมันให้ถึงที: ฉันยินดีนัก.

ตุ.

คนหนึ่งเขาบอกว่าชอบแหวนวงหนึ่งจากลูกสาวของเพื่อน, ราคาไม่ก็เหรียญ.

ไซ.

อ้อปรี๊! ตุบาล, เพื่อนทรมาณฉันจริงๆ หนอ: นั่นแหละแหวนเพชรของฉัน; ฉันได้มาจากเลอาห์ตั้งแต่แม่ยังเป็นโสเภณี: ใครจะมาให้ฉันสักพันเหรียญก็ไม่ขายพลอยสำคัญเมล็ดนี้.

ตุ.

แต่อินโตนีโยนั้นหมกตัวแน่นแล้ว.

ไซ.

เออ! จริงอยู่, จริงอยู่, ตุบาล, ช่วยไปจ้างนักการไว้ให้ฉันคนหนึ่งเถิด: จ้างล่วงหน้าไว้เสียสักขกษหนึ่งเที่ยว. ถ้ามันไม่มีเงินใช้, ฉันจะแหวะเอาดวงใจเสียให้ก็ได้; เพราะถ้าอ้ายคนนั้นมันไม่ได้อยู่ในเวนิสแล้วละก็, ฉันจะได้ขี้กประท้าได้ตามใจ. ไปก่อนเถิด ตุบาล, แล้วไปพบฉันที่โรงสวก; ไปเถิดเพื่อนตุบาล; ที่โรงสวกของเรานะตุบาล. [เข้าโรง.]

ตอนที่ ๒

เบ็ลมอนต์. ห้องในเรือนนางปอร์เซีย.
 บัสตานิโอ, ปอร์เซีย, กราติยาน,
 เนริสตา, และบริวารออก.

ปอร์.

ดิฉันขอให้รอลักสองวัน
 จึ่งค่อยสรรก็ได้, ใจออกหนัก,
 แม้เลือกผิดจะต้องพราวจากสำนัก:
 ขอเชิญพักอยู่อีกหนอยจึ่งค่อยลง.
 ใจดิฉันนั้นเด่นเป็นพินัน,
 หรือรักบอกจะได้คู่สมสอง;
 ทักตทานครานพอย่าชิง,
 ถ้าแม้ซึ่งฤจะปองประวิงไว้.
 ธรรมทานารที่ยังสาว
 จะข่าวความในอราหาควรไม่,
 ใต้แต่นั่งอ้างคำนึงใน —
 จะพูดไปก็กระตาดแสนยากครัน.
 แต่ไม่เว้าก็จะเข้าฤทัยผิด,
 จึ่งจำจิตจ่านรจว่าดิฉัน
 ใครให้รอลสองเดือนกับสองวัน
 จึ่งค่อยสรรเสียงเคราะห์จะเหมาะก็.
 อยากใคร่บอกแยบยลกลให้สรร,

แต่เขื่อนั้นผิดไปไม่ควรที่;
 จะชักกำบังกันนั้นไม่ดี;
 แต่เขื่อนั้นอาจสรรพถันผิดไป.
 ถ้าหากเธอเลือกผิดจิตของข้า
 ก็จะไม่, อดยากแถมลงแท้จริงให้.
 เพราะตาเธอที่ราคาข้าแล้วไซ้,
 และแบ่งส่วนเสร็จได้ในกาย;
 กิ่งเป็นของเธอแล้วเป็นแน่แท้,
 แม้อีกกิ่งซึ่งเป็นของตข้า,
 ก็เท่ากันกับเป็นของพยา,
 เพราะเหตุว่าเป็นของน้องปรองตองรัก!
 อนิจจาเคราะห์กรรมแสนลำบาก,
 เหมือนนรวิพรากรเจ้าทรัพย์ราวกับผลึก
 ให้ห่างจากสมบัติขี้ใจนัก!
 ฉันรักก็เหมือนซึ่งนั่งห่างไกล.
 จงโทษเคราะห์ที่จำเภาะมากางกัน,
 จะโทษตัววิฉันหาควรไม่.
 ฉันพอกมากปากพลอยที่ปลอตกเกินไป;
 ก็เพื่อให้หนึ่งวงเวลาอย่าให้ทล,
 เพราะอยากให้เธอรอ.

ข้^๕คน^๕นั้น^๕เกือบ^๕คร^๕อน^๕ทุก^๕เส้น^๕ขน,
ราว^๕ก็^๕ข^๕ถู^๕ก^๕ทร^๕มา^๕น^๕เจ^๕็บ^๕เค^๕็ม^๕ท^๕น.

ปอ^๕ร.

เอ^๕อ^๕ซ^๕อ^๕ข^๕ย^๕ก^๕ล,^๕ แม^๕ค^๕อ^๕ง^๕ทร^๕มา^๕น
ก็^๕ง^๕ร^๕บ^๕ส^๕าร^๕ภ^๕า^๕พ^๕เส^๕็^๕ย^๕ท^๕อ^๕ย^๕ก^๕ี,
ว^๕่า^๕มี^๕ค^๕ว^๕าม^๕ท^๕จ^๕ริ^๕ต^๕ค^๕ิ^๕ท^๕เ^๕ห^๕ิม^๕ห^๕า^๕ญ^๕
ป^๕น^๕ก^๕ั^๕บ^๕ร^๕ัก^๕ห^๕ร^๕ือ^๕ไ^๕ฉ^๕น,^๕ จ^๕ง^๕ใ^๕ห^๕ั^๕ก^๕าร.

บ^๕ั^๕ส.

มี^๕ท^๕อ^๕ษ^๕ฐ^๕า^๕น^๕ไม่^๕ไ^๕ว^๕ี^๕จ^๕อ^๕ง^๕ต^๕น,
ว^๕่า^๕จะ^๕ค^๕ว^๕ร^๕ค^๕่^๕ค^๕ร^๕อ^๕ง^๕น^๕อ^๕ง^๕แ^๕ก^๕ว^๕พ,
ห^๕ร^๕ือ^๕มี^๕ก^๕ร^๕ร^๕ม^๕ท^๕ำ^๕ไ^๕ว^๕่^๕จะ^๕ไ^๕ด้^๕ผล
ท^๕ร^๕ำ^๕ย^๕ก^๕า^๕จ^๕น^๕ค^๕อ^๕ง^๕ค^๕ล^๕า^๕ค^๕ิ^๕ร^๕ม^๕ล:
ค^๕ว^๕าม^๕ห^๕ม^๕อ^๕ง^๕ห^๕ม^๕น^๕อ^๕น^๕ไ^๕ซ^๕ร^๕บ^๕ไ^๕ด้^๕มี.
ถ้า^๕เม^๕อ^๕ไ^๕ค^๕ไ^๕ม^๕ท^๕ริ^๕มี^๕ข^๕น^๕ไ^๕ด้
ระ^๕ห^๕ว^๕าง^๕ไ^๕ฟ^๕ก^๕ั^๕บ^๕ห^๕ิ^๕ม^๕ะ,^๕ น^๕ะ^๕ไ^๕ฉ^๕น^๕ค^๕ิ^๕ร,^๕
ท^๕จ^๕ริ^๕ต^๕ใ^๕น^๕จ^๕ิ^๕ต^๕ข^๕อ^๕ง^๕ค^๕ั^๕ว^๕พ^๕
จ^๕ง^๕จะ^๕มี^๕ก^๕ล^๕ว^๕ร^๕ัก^๕แม่^๕ค^๕ว^๕ง^๕จ^๕.

ปอ^๕ร.

อ^๕น^๕ค^๕น^๕ถู^๕ก^๕ทร^๕มา^๕น^๕ห^๕ล^๕ือ^๕ท^๕า^๕น^๕ท^๕น,
ห^๕ว^๕ัง^๕ร^๕อ^๕ค^๕พ^๕ัน^๕พ^๕ก^๕อะ^๕ไร^๕ก^๕ั^๕พ^๕ค^๕ไ^๕ด้.

บ^๕ั^๕ส.

ถ้า^๕ก^๕ระ^๕น^๕ั^๕น^๕ข^๕อ^๕ท^๕อ^๕ษ^๕ไ^๕ป^๕ร^๕ค^๕อ^๕ภ^๕ย^๕,
ฉ^๕น^๕จะ^๕ใ^๕ห^๕ั^๕ก^๕าร^๕จ^๕ริ^๕ง^๕ท^๕ก^๕ล^๕ิง^๕อ^๕น.

ปอ^๕ร.

ส^๕าร^๕ภ^๕า^๕พ^๕ช^๕น^๕ต^๕า^๕ข^๕ำ^๕จะ^๕ไ^๕ว^๕

ชีวิตให้.

บัส.

ขอใจแม่จอมขวัญ.

สารภาพแล้วจงรักสมัคพลัน,
นั่นเป็นคำสารภาพร้ายเรียบจริง.

โชคก็; นครบาลท่านเมตตา
สอนให้ข้าตอบจำเกาะเหมาะทุกสิ่ง!
แต่ขอเลี้ยงทายเถิดคนะ, จะประวิง
และรอนิ่งอยู่เปลื้องเวลาไป.

ปอร์.

ก็ตามใจ! ในหีบใบหนึ่งนั้น
ตัวकिनแฝงอยู่นา: ถ้ารักใคร่
คงจะพบโดยแท้แน่แล้วไซ้,
เนริสสาและใคร ๆ ห่างออกมา.
ดนตรีจึงบรรเลงเพลงดนตรี,
ระหว่างที่เธอสรรเสินหา;
แม่เลือกฝึกช่วยไอ้และโคกา,
เหมือนเลี้ยงหงส์เมื่อเวลาจะวอควาย:
อนึ่งเพื่อช่วยความอุปมา,
ฉันจะหลังน้ำตาให้เป็นสาย
ชลธารเพื่อหงส์ร้อนลงตาย.
ถ้าเลือกถูก, เพลงจะหมายอย่างไรกัน?
เหมือนพิณพาทย์ประโคมเลี้ยงไหมี่

ยามพศกภักดีเกษมสันต์
 บังคมบาทวรวราชฤทธิอนันต์
 เถลิงถวัลย์ราชไชยสวรรยา:
 หนึ่งบรรเลงเพลงเพราะเสนาะนัก
 เรียกเพื่อนรักโถมงามยามอยุธยา
 ให้ตนชนเตรียมการงานวิวาหะ.
 พิศศท่วงทำยั้่งน่ารัก.
 ทำทางหาญราวนิทานโบราณกล่าว
 ถึงเรื่องราวอัลดิเศสวิเศษศักดิ์,
 ซึ่งลงช่วยกัลยาพาพักตร์
 อันล้ำนักรอยยกให้มัจกร;
 แต่เธอหนีจิตเสนาหา
 ยิ่งกว่าอัลดิเศสณปางก่อน,
 อัลดิเศสหวังไ้แต่อัศิศร
 ทนครโตรยะระวางวัล.
 ตัวเราเหมือนเจ้ามารศรี
 ทถูกยกให้มัจกรอันแข่งขัน;
 คนอื่น ๆ เหมือนปวงประชาชนันต์
 ซึ่งพร้อมกันคอยค้อยู่เรียงราย
 ขอเชิญอัลดิเศสวิเศษศักดิ์!

ขอยอกรักเลือกสรรพลันสมหมาย.

เราร้อนใจนักหนา, ประคาศาย
ยิ่งกว่าผู้เลี้ยงทายหีบอำไพ.

ในระหว่างเวลาที่บัสสถานโยคหีบทั้งสาม,
มีขั้บรื่องประสานดนตรี.

บทขั้บรื่อง

๑ ความเอยความรัก

เริ่มสมัคขึ้นต้นฉนวนไหน ?

เริ่มเพาะเหมาะกลางวางหัวใจ,

หรือเริ่มในสมองตรองจงดี ?

แรกจะเกิดเป็นไหนใครรั้งบ้าง ?

อย่าอำพรางคอยสำนวนให้ควรถ

ใครถนอมกลมกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงระค

ผู้ใดมีคำตอชอใจเอย ฯ

๒ ตอชเอยตอชถ้อย

เกิดเมื่อเห็นน้องน้อยอย่าสงสัย;

ตาประสยตารักสมัคไซรั

เหมือนหนึ่งให้อาหารสำราญครัน;

แต่ถ้าแม่ส่ายใจไม่สมัค

เหมือนม่ารักเลียแต่เกิดข้อมอาสาัญ,

ไต่แต่ชวนเพื่อนยามาพร้อมกัน

ร้องรำพรรณสงสารรักหนักหนาเอ๋ย ฯ

บัส.

ถึงฉนวนนอกค่าน้อยสักย่านใด
 มักลวงโลกเพราะไสศกสง่า.
 ส่วนคำแก้ออกตัวแม่ชั่วช้า,
 ถ้าแม้ว่าทนายภิปรายดี,
 อาจกลบขลิบความที่ทราบไต่,
 ลวงพระวงหลงไหลไต่เต็มที !
 ส่วนในกิจศาสนาแม่ฟ้าที่
 ให้ดี ๆ พลิกแพลงแสร้งภิปราย,
 อาจพลิกผิดเป็นชอบรอบกายา,
 อักคาถาพาพินิชขาย
 จนเกลอนกขลิบขลิบขลิบสังร้าย
 แต่งจนกลายเป็นกุศลวิมลธรรม !
 แม้คนชั่วอัครลักษณร์รู้จักแต่ง
 กายาแปรลงเป็นสัตย์ธรรมัน:
 ส่วนคนขลาดมากมีที่ใจพรั่น
 เเท็ม ๆ สันราวรรวไรก่อในทราย;
 แต่ไว้หนวดคอกเคราเพราะพิลาศ,
 ทำองอาจเหลือเกินดินนขฉาย,
 ราวกับเหอริคุลัสขลิบกำลังกาย

หรือเทพยตรรทร้ายเจ้าสงคราม;
 คนเช่นนี้คืบขาวราวนมโค,
 แต่มักโอ้อวดกล้าว่าไม่ขาม,
 มีแต่กากความกล้าพยายาม
 ให้คนขามชนช้อและภักษา!
 อันความงามคตามน้ำหนักซึ่ง,
 คึงน้อศจรวยเห็นแน่นักหนา,
 คือสิ่งใควาววับจับสายตา
 ทิ้งน้ำหนักและราคามักย่อมเบา.
 เช่นเกศาสีม่วงราวทองจรัส
 ซึ่งลมพัดปลิววับ ๆ จับตาเขลา,
 มักเป็นช่องของเทียม, ที่เคิมเอา
 มาจากเขาซึ่งสิ้นชิวาลัย.
 คึงนปล่องอารมณ์เปรียบเหมือนผิง
 ลวงกำบังสาครอันคลื่นใหญ่;
 หรืออกหนึ่งพิงเปรียบผ้าสไบ
 ยังหญิงแขกเพื่อมิให้เห็นผิวดำ;
 รวมความว่าบรรดาบุปผามนอก,
 มักจะหลอกคนหลงงระล่า.
 เหตุฉนั้นหีบผ่องผิวทองคำ,
 อาหารคนโลภกำ, ไม่ต้องการ;

รัชคาเหมือนข้ามนุษย์
 เลือกโลไปมาอยู่รอบบ้าน,
 จะอยากได้มาโดยไม่ต้องการ;
 แต่ทะกั้วี่ประมาณเห็นพอดี,
 ทั้งสำราเขียนไว้ให้สติ
 มีไ้ก้กล่าวลวงล่อ, พอควรที่,
 ถูกใจฉันมากกว่าช่างพาที่;
 เลอกโยน: ขอให้สัมชารมณัจฉินต์ !

ปอร์.

[พูดบึ้ง] ความรู้ลึกทั้งปวง, เช่นห่วงใย,
 และเสียใจ, สงสัย, เจ็บใจสิ้น,
 อิกทั้งความหึงส์หวง, ทั้งปวงบิน
 สูญไปสิ้น, อยู่ยงคงแต่รัก !
 รักเคย, ผ่อนไว้น่า; อย่าเร่งร้อน
 ค่อย ๆ ผ่อนฟังสร้าัน, อย่าหาญหนัก !
 ฉันปลื้มมากจนงง, จงผ่อนพัก,
 อย่าเฉยรักเพลิดเพลินเกินงามไป !

บัส.

ในนี้มีอะไรหนอ, ขอเบื่อกก. [เบื่หีบตะกั่ว.]
 รูปโฉมทรปอร์เซย์ผู้ศรีไส !
 ศัลบชาวสวรรค์จากชั้นใด
 วาครุย์ได้เหมือนแท้ ๆ แม่ทรามเซย !
 ทูคาหล่อนราวจะรั้งจับตาพิ ?

หรือเงาส่องมองทุกที่คล้ายเฉลย
รียพยา ? โอสุยืมพร้อมชวนเซบ,
ทนต์เจ้าเอยรววมุกกาน่าชื่นใจ.
ส่วนผมนางนายช่างราวแมงมุม
ประชุมเส้นสายทองแสนผ่องใส,
ฉลาดนักรู้จักเชิงชักใย
กักดวงใจแห่งผู้ชายคล้ายแมงวัน:
แต่ดวงเนตรแสนวิเศษ, ช่างไหน
จึงเขียนไ้ครบคักคมสัน ?
เพราะเมื่อเขียนดวงหนงเสร็จแล้วนั้น,
น่าจะพลันเพลินพิศติศวิญญา
จนลืมพริบตาของตนกมลหวาม,
เลยหมกความพากเพียรเขียนเลขา !
แต่บรรดาถ้อยคำจ่านรรจา
สุคะหาพอสมนรมย์ใจ.
ปวงวจเเหมือนตราคาต่ำ
หมกถ้อยคำชมหนอให้พอไ้,
แต่ฉายางามหนักสักปานใด
ยังเลวกว่าอรไทยยอกนงคราญ.
เหลือจะชมให้สมทั้งามสรรพ,
สุคะนัยสิ่งประเสริฐเลิศสงสาร.

นี่อักษรสำแดงแถลงการ,

จำจะอ่านตรวณัยเพื่อไ้รู้.

[อ่าน] ๑ ท่านผู้ขี้ไ้เลือก

เลือกเหมาะะจำนงสย

เสียงเคราะห์เหมาะะแล้ววง

อย่าคิดหาสิรินาฏ

๑ สมปองแน่นแล้วรุ่ง

ถือโชคเป็นครีตน

ฉันทักครสู่นารี

อย่าเน้นเชิญเร่งรีบ

โดยหลง

จิตมาตร

พอจิต

อินครอง.

ยีนกั

ตลอดชีพ

ร่วมรัก

รัชชวัญ ฯ

สารเสนาะนักหนา ! อ่างามสรรพ,

ฉันมารีบขำเห็นเกษมสันต์.

รู้สึกรวนนักกีฬากล้าประชัน

ซงแข่งขันด้วยกิมคนชม,

ไ้ยินเสียงกักก้องร้องอวยชัย,

ยังพระวงสงสัยไม่รู้สุม

ฤกว่าประชาชนนิยม

ตนเองเป็นปฐม, หรือสมใคร;

แม่งามเฉิกเล็ควิไลยในไ้วัลย์,

อันควฉันก็พระวงยังสงสัย,

ฉันเสียงเคราะห์เหมาะะแท้แน่หรือไร,

ปอร์.

ขอทราบบางจงแถลงแจ้งกิจจา.
 บัสนานิโย, เชิญคุกข้าน,
 ไม่ชั่วดีกว่าใคร ๆ: ส่วนใจข้า
 ไม่อยากให้ตนคมีราคา
 ยิ่งขุ่นกว่าที่เป็นเช่นขันทน;
 แต่จำเภาะเพื่อให้เหมาะเป็นคู่ครอง
 สมสองกับท่าน, สมศักดิ์ศรี,
 อยากใคร่ได้ส่งเสริมเติมสิ่งดี
 อักสักฉิบส่วนประมวลมา;
 ขอยากใคร่เพิ่มศกลักษณะสักพันส่วน,
 ใคร่ประมวลสินทรัพย์นับพันกว่า;
 เพื่อประเสริฐเอกอุดมสมหน้าตา,
 คุชโลภมากเป็นพันไป,
 ทั้งคุณะ, ณะ, สุขะ, พลึง,
 ทั้งมากมีศรี, จิตอยากจะใคร่ได้
 จนเหลือที่จะประมวลถ้วนถี่ไซ้;
 แต่รวมในคัวคิดอันที่จริง
 ก็เป็นเพียงหญิงสาวปล่าววิชา,
 ไร้ศึกษา, ไร้ชำนาญสิ้นทุกสิ่ง;
 แต่เคราะห์ที่มิอายยังเยาว์จริง
 พอเวียนสิ่งใด ๆ ได้ โดยกาย;

อิกทั้งปรกติไซรัไม่โง่เขลา,
 เห็นพอเข้าใจเวียนเพียรสมหมาย;
 ทั้งเต็มใจไม่ถือหรือถอกาย,
 ขอมโดยคายกั่มรายและกรายกราน,
 เคารพเธออย่างนาย, หมายถึงเจ้า,
 เหมือนราชาเห็นอเกล้าเกษมสันต์.
 อินตขำอิกทั้งบริวาร,
 ทั้งสมขัตพิลฐานบรรดามี,
 ขอมอบให้เต็มใจไม่เกียจกัน:
 แต่ก่อนนั้นข้าเป็นใหญ่อยู่เต็มที,
 ครองบ้านช่อง, ข้าข้าบรรดามี,
 อิกทั้งเป็นอิสระไม่มีนาย;
 แต่ขันเคหาและทวิขสัน
 หมกทั้งสัน, อิกข้าไททั้งหลาย,
 อิกทั้งควตฉนนนกกกลาย
 เป็นข้าเธอผู้เป็นนายเห็นอดวงใจ.
 ก็ฉนขอมอบแหวนแทนสมขัต
 สारพิตที่ประนอมยอมยกให้;
 ถ้าเธอพรากจากแหวนนเมอไต,
 ก็ฉนรักหักอาลัยไม่โยคี่.

ฉันจึงรักแหวนที่แทนรัก,
 หายเมื่อใครจะประจักษ์หม่นหมองศรี,
 และบัดนั้นก็ฉันจะได้ที่
 กล่าวต่อว่าสามีให้แสนอายุ.

บ.ส.

สาวน้อย, หมกถ้อยจะตอบมิตร,
 คงเหลือแต่โลหิตในเส้นสาย
 จะตอบแทน, แล่นระวีทั่วทั้งกาย
 คุชกษา, เลือดกระจายสร้านกายา,
 เหมือนไต้ฟงสรเสียดงสำเนียงเร้า
 แห่งเจ้านายที่รักของปวงข้า,
 ย่อมยินดีเลียดยินดีและปรีดา
 ในคณาพศกอยู่พร้อมกัน,
 ต่างตนต่างปลื้มแท้แต่สำแดง
 ถ้อยแถลงไม่ถูกเป็นแม่่นมัน,
 รู้สึกเพียงทราวยสร้านบานใจครัน,
 คำตรัสนั้นปานทิพยวาริ.

ส่วนแหวนนี้พอจะใส่ไว้มิขาด,
 วันใดคลาดจากนิ้วที่สรวมนี้,
 ต้องเป็นวันพิทายวายชว:
 ร์เกิดพิชิตธานีโยสันชวัน !

เนริส.

บัดนี้ถึงเวลาพวกข้าเจ้า

ผู้เฒ่าผู้แก่เลียงเคราะห์เห็นเหมาะมัน,
ควรสำแดงยินดีปรืกานันท์:

พร้อมกันช่วยชัยให้คุณนาย!

กรว.

บัลล่านีโยและคณหญิงผู้มิ่งมิตร,
ข้าปลื้มจิตช่วยชัยให้สัมหมาย,

ประสงค์ไฉนให้ได้สวาท;

ปวงสิ่งร้ายอย่าขวางงห่างไกล:

อนึ่งเมื่อแต่งงานการวิวาห์

ถูกต้องตามสัญญากำหนดไสร,

จงเมตตาข้าขอความพอใจ,

คือขอให้ข้าแต่งเสียพร้อมกัน.

บัล.

ฉันเต็มใจเจียวนา, ถ้าหาเมีย

ไต่เหมาะแล้วแต่งเสียพร้อมกันฉัน.

กรว.

ผมขอใจที่คุณการณครัน,

ผมเห็นแล้วเหมือนกันที่พอใจ.

ตาผมมองไม่ช้ากว่าตานาย:

คุณเห็นนางโฉมฉายผู้ชายไต่,

ผมเห็นโฉมสอางค์นางสาวไต่;

คุณรักไต่, ผมก็รักนักเหมือนกัน.

เคราะห์ของคุณกับของผมนั้นกลมเกลียว.

อยู่ที่หทัยไต่เกี่ยวกันแน่นมัน;

เพราะผมพูดเกี้ยวชวนแม่นวลจันทร์,

สู้ว่าพรณคอแห่งพอแรงการ,

ในที่สุดนั้นมันซึ่งประนอม

ว่าจะยอมร่วมรักสมัคสमान

เมื่อคุณได้ตัวนายขอกนงคราญ.

ปอร์.

เนริสสา, นี่เป็นการจริงหรือไร?

เนริส.

จริงเจ้าข้า, ถ้าไปรคนมัตตาม.

บัส.

กราทิยาโน, ความที่กล่าวไสร้

ไม่ถอนคืนยื่นอยู่หรือว่าไร?

กรา.

จริงขอรับ, กลับไม่ได้ในโลกนี้!

บัส.

จะมึงงานร่วมกันกับฉันไซร์,

ฉันพอใจเห็นประมุขเพิ่มพลศรี.

กรา.

พนนกันพันเหรียญเกศคราน,

ใครจะมีลูกชายได้ก่อนกัน!

เนริส.

เงินวางประจำก่อนหรือใคร?

กรา.

ฮะ! ไม่ได้! เสียเปรียบเป็นแม่นมั่น.

ใครมาหนอ? ลอเรนโซไฉไล่มาพลัน

พร้อมนางยิวคมสันผู้ภรรยา.

อัสสะเลริโยผู้เพื่อนยาก

มาจากเวนิสด้วยทำไมหนอ?

[ลอเรนโซ, เซสสิกา, กับสะเลรีโย
ถือจดหมายจากเวนิส, ออกพร้อมกัน.]

ยัส.

ลอเรนโซแลสะเลรีโย, มา
ถึงบ้านข้าต่อนรับด้วยยินดี;
ที่จริงฉันก็พึงจะมีทาง
ทำควรวางเป็นเจ้าของครองเรือนนี้.
ปอร์เซีย, ขออนุญาตเถิดครานี้
ต่อนรับเพื่อนผู้พร้อมเมืองกัน.

ปอร์.

ดิฉันพลอยยินดีปรีดาด้วย,
ช่วยต่อนรับอย่างสนิทเหมือนมิตรฉันท์.

ลอ.

ผมขอบใจแท้ ๆ. แต่เดิมนั้น,
ยังมีใ้หมายมั่นมาแห่งนี้;
แต่พระเฒ่าพบบสะเลรีโยก่อน,
เขาวิงวอนให้มาด้วยดังนี้,
เหลือจะขัดคำวอนสุนทรภี,
จึงมาน.

สะเส.

จริงขอรับ, ผมชวนมา;
เพราะมีเหตุสมควรจึงชวนคุณนี้.
สินยอร์อันไต่โนโยไ้สั่งข้า
ให้นำเขาทั้งสองนี้มาหา.

และผมมีสาราฝากมาไซร์. [ส่งจดหมายให้บัสนา
นิโย]

บัสนา

ก่อนจะอ่านของท่านจงบอกมา,
สหายข้าเป็นสขหรือไฉน ?

สะเล

ไม่มีโรค, เว้นแต่ที่ในใจ,
ไม่เป็นสุข, เว้นแต่ในอุรา:
อันจดหมายคงขยายข้อความสรรพ.

กรรา

เนริสสา, ต่อนรวิชัยกเถิกหนา;
ช่วยต่อนรวิชัยนิรมลและสนทนา.

สะเลวิโยตข้าขอจับมือ:
มีข่าวอะไรข้างทางเวนิส ?

อันไคไนโยสถิตสหายฤ ?

เขานั้นเป็นพานิชกิตติภา,
ฉันนี้บัสนา, เชื่อว่าคงพอใจ
ที่ตัวเราทั้งสองสมประสงค์แล้ว,
เหมือนไคแก้วชวลิตพิสมัย.

สะเล

ฉันเสียกายที่สหายของเกลอไซร์
ขมิได้สขข้างเหมือนอย่างนาย.

บอร์

มีข่าวร้ายอย่างไรในสารา,
หน้าบัสนานิโยเผือกเลือดชัคคหาย:

มิตรที่รักคู่กลมกลืนมีมลาย
 กระทบงั้นขอ, ขอร้ายจึงบันดาล
 ให้เธอเศร้าเสียใจไต่กิ่งนี้.
 อยู่มากขึ้นทุกที, น่าสงสาร!
 บัสนานโย, นื่องน้อยพลอยรำคาญ,
 ขอร้ทกขัณภัยพาลสถานใด.
 นื่องประหนึ่งกิ่งตัวของพญา,
 ขอรู้ลักษณะสาราให้จึงได้,
 ในสารามีมาว่ากระไร
 บอกสักกิ่งหนึ่งก็ได้.

บัสน.

โอ้ออกรัก,

ในทนมค่าที่ทำให้
 พิษหัวใจผมฟลอกแทบหัก!
 ปอร์เซียม, เมื่อพี่แกล้งลงสำแดงรัก,
 พี่ไต่บอกนงลักษณะทุกสิ่งอัน.
 ว่าบรรดาสมบัติของตัวพี่
 มีอยู่แต่ในสายโลหิตนั้น,
 คือมีแต่ชาติสกุลสูงเท่านั้น,
 ทุกสิ่งสรรพพอภิปรายเป็นสัจจา:
 แต่แม่บอกสายใจว่าไรทรัพย์,
 ก็นับว่าอดดิ้นเกินหน้า.

เพราะแม้บอกว่าเงินพันพรรณา,
 ที่จริงเงินยิ่งกว่าที่พาท;
 เพราะเป็นณแห่งมิตรแล้วมีหน้า
 ซ้ำพลอยทำให้มิตรนั้นเป็นณ
 แห่งศัตรูใจใวใวี่ราณ,
 ทงนเพื่อตัวฟโคฟิมฟาย.
 นสำราเพื่อนยาเขยนบอกข่าว,
 กระจาษารวเนอหน่งของสหาย,
 คำทกคำแนแ้ทรวแผลร่าย
 ในร่างกายเพื่อน, ใ้อ์โลหิตนอง.
 สะเลริโย, จริงหรือข่าวภามา?
 อันการกำผิตถวิลสันท่งผอง,
 หรือไต้ข้าง? ฉันโคเป็นก่ายกอง,
 ของไปค้ำทริโปลิส, อังกฤษไกล,
 อักลิสซ็อน, บารบะริกัฟลอบเสี่ย,
 และอินเคียสันหมกหรือไฉน?
 ใม่มีเรือเหล็อรอกสักลำไสร
 จากโสโครทหรือไฉน?

สะเล.

ใม่เหลือเลย.

แต่ถึงแม้มีเงินจะพอใช้,
 ยิวัจญไรใม่เมตตา, นิจาเฮ้ย!

แต่ไร ๆ ข้าไซรัยยังไม่เคย
 ได้เห็นเลยเกรฉานคยานัน;
 रूपเป็นคนแต่กมลยิ่งสัทวป่า,
 มั่นตั้งหน้าจจิตคึกแต่ที่
 จะกระทำหน้าใจในคราน:
 ทกทีวารাত্রเฝ้าเฝ้าเร่งรัก,
 ร้องกวนขอพ่อเมืองจนระอา;
 อีกร้องว่าขอยุติธรรมณัน,
 ถ้ามิได้สุมใจเป็นแน่ซัด
 จะว่าซัดนิตีประเพณี:
 พานิชญ์สับนายไม่วายว่าง,
 ทั้งพ่อเมืองและคุณนางมีศักกิศร,
 ช่วยกันกล่าววิงวอนสุนทรดี,
 ยิวอัยปรีภัยที่ขยอมนประนอมใจ;
 มั่นยืนยันมั่นมุ่งปรารถนา
 จะเอาตามสัญญาให้จึงได้.
 เมื่อคณียังอยู่ที่บ้านไซรั,
 เคยได้ยินคำพูดของบิคา
 บอกคุบาลและซัสผู้ร่วมชาติ,
 ว่าด้วยแรงพยายามทปรารถนา

เชื้อส.

เนื้อของอินโตนิโยนั้นยิ่งกว่า
เงินตราอันสืบเท่าเทียมกัน:
ตั้งนั้นแม้กำหนดและกฎหมาย
อีกอำนาจทั้งหลายไม่ทางกัน,
อินโตนิโยคงยากลำบากครัน.

ปอร์.

เขาเป็นมิตรคู่ชีวิตอันใด ?

บัส.

เขาเป็นคู่ชีวิตของพญา,
คนใจก็ยิ่งกว่าหาไม่ได้,
ทั้งในการบำเรอบำรุงใจ
ย่อมได้หน้ายจิตระอิระธา;
อีกเขานั่นก็จริงทุกสิ่งสรรพ
เหมือนโรมันโบราณ, การจะหา
ผู้ใดเทียบเปรียบได้ ในอาณา
อิตาลีสดหาแล้วทราชมเชย.

ปอร์.

เขาเป็นณตายุวอยู่เท่าใด ?

บัส.

สามพันเหรียญ.

ปอร์.

อะไร, เล่าพี่เขย !

ใช่เขาเสียหกพัน, แล้วพลันเลย
ลบลัญญาให้สขยสบายใจ;
ให้สองเท่าหกพัน, แล้วพลันเรา
ให้เขาอีกสามเท่าก็ควรให้,

ทักว่ายอมให้ มีตรีสนิทใจ
 ต้องไว้แม่เกศาหรือจายัลย์.
 ขอเชิญไปสู่วิทยาไปรตให้การ
 พิธีสมานวิวาท์แล้วเหมาะมัน;
 แล้วจงรีบไปเวนิสด้วยคัมพลัน,
 ช่วยมีตรีคุ้มชีวิตให้พ้นภัย.

การจะนอนพระนอนและคลอเคลีย
 ชมปอร์เซียมอารมณระทมใหม่
 ไม่สมควร. ส่วนเงินใช้ฉิ่งไชร์
 นื่องให้ฉิ่งสืบท่าด้วยอินท;
 ใช้ฉิ่งสำเร็จเสร็จแล้วไชร์,
 จงชวนเพื่อนร่วมใจกลับมาน.
 ส่วนสาวน้อยเนริสสักขีขาน,
 จะเป็นพรหมจารีหม้ายภรรยา.
 เชิญทางนี้ ! ตัวพี่ควรต้องไป
 ในวันที่แต่งงานที่เคียวหนา;
 จงก่อนรับมีตรีพลางทางเรีงว่า,
 วันวิวาท์ไม่ควรจะเศร้าใจ.
 เธอราคาแพงนัก, จะรักพี่
 ให้สมที่มีราคานั้นจึงได้.
 เออสาราเพื่อนยาวว่าอะไร

จงอ่านให้ทราบลักษณะอย่างลึกที่.

บัส.

[อ่านจดหมาย] บัสซานิโอเพื่อนแก้ว, เรือของฉัน
เสียหมดแล้ว, เจ้าตักใจคำนัด, ทวีปยศมขัตติน
หมดราคา, ครอบกำหนดสัญญาของตายิวแล้วณบัดนี้;
และในการที่จะทำตามสัญญานั้น, พันวิสัยที่ตัวฉัน
จะรอดชีวิตได้แล้ว, บรรดาคนระหว่างเพื่อนแก้วกับ
ตัวฉัน เช่นอันลบล้างกันแต่บัดนี้ไป, อยากแต่ให้
เพื่อนได้มาเห็นใจในเวลาตายนั้นแล. แต่ถ้าแม้ไม่
สวทกก็อย่าสิ้นใจ: ถ้าความรักของเพื่อนไซร์ไม่เตือน
ให้เพื่อนมา, ก็ขออย่าให้จดหมายนี้บังคยเลย.

บอร์.

พี่เอยอย่าซ้ำเร่งคลาไคล!

บัส.

เมื่อหล่อนยอมแล้วไซร์ ก็ตัวพี่

จะรีบไป, และในระหว่างนี้

พี่ไม่กินนอนสุขด้วยผู้ใด. [พากันเข้าโรง]

ตอนที่ ๓

เวนิส, ถนนแห่ง ๑

ไซร์ลอก, สะละรีโน, อันโตนิโย, กับผู้คุม ออก.

ไซ.

นายผู้คุม, คุมไว้, อย่าให้มา

ขอซึ่งความกรุณา, ข้าไม่ให้;

อ้ายคนชั่วอวดกคนนี้ไซร์
ให้คนกู้เงินอย่างทางเมตตา:
คุมมันไว้.

อินโต.

ไซร์ล็อกจงฟังฉัน.

ไซ.

ขอเพียงตามสัญญา^๕นั้น; อย่าเถียงข้า:
ข้าสาขาลแล้วต่อเทวคา
จะยืนตามสัญญา^๕เป็นแน่ชัด.
มึงเคยเรียกกว่าหมาแต่ก่อน^๕;
กเป็นหมา, เออ^๕ย^๕คน^๕ก^๕ระ^๕ก^๕,
จงระวัง^๕เขยว^๕; ผู้^๕คร^๕อง^๕ร^๕ฐ^๕
ต้อง^๕พิน^๕จ^๕แน่^๕ชัด^๕ให้^๕แก่^๕ก^๕.

นายผู้คุมช่างกระไรหนอไหลหลง,
ตามใจคนโทษประสงค์^๕ไ^๕ไ^๕, ^๕ก^๕ก^๕
พามา^๕เทย^๕ว^๕น^๕อ^๕ก^๕ค^๕ก^๕ส^๕น^๕ก^๕อ^๕ย^๕
หรือ^๕อ^๕ย^๕่าง^๕ร^๕ไ^๕ก^๕ี่^๕ไ^๕ม^๕ร^๕ู้^๕, เรา^๕ข^๕ว^๕าง^๕ท^๕า.

อินโต.

ไซ.

ของ^๕จ^๕ง^๕ฟ^๕ัง^๕แ^๕ล^๕ง^๕ด^๕็^๕อ^๕ย^๕ส^๕ัก^๕ห^๕น^๕อ^๕ย^๕เ^๕อะ.
เหอะ^๕ไ^๕ม^๕่^๕ฟ^๕ัง^๕; ขอ^๕ท^๕าม^๕ส^๕ัญ^๕ญา^๕ข^๕้า:
พ^๕ด^๕ท^๕ำ^๕ไ^๕ม^๕; ไซ^๕ร์^๕เ^๕ึก^๕ท^๕าม^๕ส^๕ัญ^๕ญา:
ข^๕้า^๕ไ^๕ม^๕่^๕ข^๕อ^๕ฟ^๕ัง^๕ค^๕ำ^๕ร^๕ำ^๕ว^๕ิง^๕ว^๕อน.
ไ^๕ม^๕่^๕ข^๕อม^๕เส^๕ียน^๕น้ำ^๕ตา, อย่า^๕ม^๕ุ่ง^๕ห^๕มา^๕ย^๕
จะ^๕โย^๕ก^๕ย^๕้าย^๕อ^๕ย^๕่าง^๕ร^๕ไ^๕ให้^๕ใจ^๕อ^๕อน,

ไม่ขอฟังคริสเตียนมาเพียรวอน.
 ข้าลาก่อน, อย่าตามตข้ามา;
 เปนอันขาดชาตินี้ไม่ขอฟัง
 คริสต์ตั้งขอยอ, อย่างอ้อข้า:
 ขอแต่เพียงให้ ใต้ทั้งสัญญา,
 นอกนั้นไม่ปรารถนาสิ่งใด ๆ. [เข้าโรง]

สระละ.

อายนึ่เป็นสัตว์บาทรุณสก,
 มาเที่ยวข่มขู่มนุชอยู่ที่นี่ได้!

อันโท.

ช่างเขาเถิก: จะวอนงอนง้อไย,
 พกไปเปลืองปากเปล่าไม่เข้าที่.
 มันจงล้างชัพลัน; ฉันรู้ได้:
 มันซัดใจเพราะเมื่อแต่ก่อนก็,
 ใครมาออกวอวอนสนทรวก็
 ให้ฉันช่วยใช้ฉัน, ฉันเคยใช้.
 มันเกลียดฉันเพราะฉันนั้น.

สระละ.

อันพ่อเมือง

อันโท.

คงยกเขืองไม่ยอมตามมันได้
 พ่อเมืองจะเลียงวินัยได้ฉันใด:
 ถ้าเลียงไชร์ก็จะเสียประเพณี.
 ชนต่างชาติค้าขายหมายพานัก
 ฟังซึ่งหลักยุติธรรมอย่างเต็มที;

อันเวนิสพิพิพานิชมิ

ทุกภาษา. บัดนี้ฉันขอลา:

ความลำบากยากใจในเรื่องนี้,

ทำซบเคี้ยวแทบไม่มีซึ่งมั่งสา

ถึงหนึ่งปอนกัที่จะใช้ตามสัญญา

แก่เจ้าณปราถนาซึ่งชีวิต.

เชิญเด็กนายผู้คุม,เชิญพาไป.

ขอเพียงให้พระเป็นเจ้าทรงคลจิด

บัสนานโยเพื่อนผู้คู่ชีวิต

มาทักดูใจกันนึกเป็นพอใจ ! [ต่างคนต่างเข้าโรง.]

ตอนที่ ๕

เบ็ลมอนต์, ห้องในเรือนนางปอร์เซีย.

นางปอร์เซีย, เนริสสา, ลอเรนโซ, เซ็สสิกา,

แลบัลละซาร์ออก.

ลอ.

ที่ผมกล่าวต่อหน้าครานหนอ

เหมือนแสร้งขอ, แต่ไม่แสร้งพுகมิได้;

คุณหญิงนี้ใจก็, ก็เหลือใจ,

ราวเทวมีใจรักไมตรี;

แลเห็นชัคครั้งนสามีพราว,

ไม่ปรีปาก่อนอะไรไม่จู้จี้.
 แต่ถ้าแม่ทรายว่าในครานี้
 ใ้ส่งให้สามีไปช่วยมิตร,
 ผู้มีคุณสมยัตถ์ถนุกัน
 ประเสริฐแท้เทียงธรรมสรวิต,
 ทั้งจงรักสามีนางเป็นนิตย,
 นางก็คงมีจิตปลื้มปรีดา,
 ยิ่งกว่าการให้ทานปรกติ;
 เช่นนี้ลิสสมศักดิ์เป็นนัทหนา.
 คิดนั้นไม่เคยเลยสักครา
 เมื่อแสตงเมตการะเสียใจ,
 และครั้งนักเหมือนกัน: **คิด**เห็น
 ว่าผู้เป็นเพื่อนสนิทชนิดนี้
 เคยพุดจาเที่ยวเล่นเป็นสอไซว์,
 อีกที่ใจมิตรจิตสนิทกัน,
 น่าจะมีหลายสิ่งซงละม้าย,
 ทั้งร่างกาย, กิริยา, และจิตมัน;
 ก็นั่นกว่าอันโทนิโยนั้น
 เป็นเพื่อนคู่ชีวิตของสามี,
 คงเหมือนผิวของคิดเป็นมันคง.
 ก็ตกลงทรัพย์สินให้ใช้ณ,

ปอว์.

เหมือนช่วยให้วิญญาของสามิ
 รอดจากที่ทรมาณปานกองไฟ !
 พกเช่นนันทประหนึ่งจะยกตน;
 ไม่ชอขบกล: ขอพกเรื่องอื่นใหม่.
 ลอเร็นโซ, ทิฉินขอมอบให้
 เป็นผู้ครองบ้านใหญ่ไปเพื่อพลาง
 จนกว่าฉวีจะมา: ส่วนข้าไซร์
 ไท้จิงใจไปวิญญาว่าฉวีห่าง
 จะจำศีลสกกใจไม่เว้นว่าง,
 ให้แต่นางเนริสสาอยู่ด้วยกัน,
 จนกว่าฉวีทิฉินและฉวีหล่อน
 จะไต่จรกลับมาเกษมสันต์:
 ฌวิตที่ไม่สู้ไกล, ในที่นั้น
 จะไปพักอยู่ด้วยกันวิเวกใจ.
 ขอจงโปรดช่วยข้างอย่างฉันทมิตร,
 อย่าขี้กจิตเพราะชอขบจึงวานให้
 ช่วยครองบ้านแทนตัวยามฉวีไกล.
 ผมเต็มใจรับอุระฉวี;
 สิ้นทุกสิ่งทุกคณหญิงปราถนา
 จะทำเต็มสติข้าอย่าสงสัย.

ลอ.

ปอร์.

บรรดาพวกข่าว ๆ และสาวใช้
 ทราบอยู่แล้วเงนใจทุกสิ่งอัน,
 คงนับถือเธอกับเช้สตีกา
 เท่าขัสตานีโยและทีฉัน.

ขอลาที, บัคนั้ต้องไปพลัน,
 แล้วคงได้พบกันอีกไม่ช้า.

ลอ.

ขอจงมีความสบายทั้งกายใจ !

เช้ส.

ขอคุณหญิงจงได้สัมปราธนา.

ปอร์.

ฉันพอใจ, ขอบใจทั้งสองรา,

เธอกับเช้สตีกาจงสำราญ. [เช้สตีกากับลอเร็นโซ
 เข้าโรง]

นั่นแน่, บัลดะสาร์, ข้าเคยเห็น

เจ้าเป็นคนสงจริตทุกสถาน,

ลำแดงก็ออกเถิดคนา. เจ้าอย่านาน,

จงถือสารวับริศถณบั้ใจ

อย่ารอร้งไปย้งปากวา.

และรีบนำสาราอันนี้ให้

อาทาร์ย์เบลลารีโยญาติข้าไซร์;

และตั้งใจกำหนดจะทำที,

อันหนึ่งลือเลือผ้าอย่างใด ๆ

เขามอบให้จงรีบ, รีบเร็ววี

สู้ทำข้ามเรือจ้างทางจรลี
 ไปธานีเวนิส, อย่านอนใจ;
 อย่านมวเนอชยเฉอชชารบตะบิง:
 ซ้ำคงถึงหนักก่อนจงได้.

บัล.

ผมจะรีบจรลวนนไชวี
 โทยว่องไวตามสั่งทุกสิ่งอื่น. [เข้าโรง]

ปอร์.

เนริสสา, มาด้วยกัน, ฉันเตรียมมาก็
 อันหล่อนไม่รู้สัคนิตเป็นแม่นมั่น;
 เราจะได้พยผัวตัวสำคัญ
 ก่อนนำวันที่เขาคาคหมายไว้.

เนริส.

จะพยจริงหรือคุณแม่?

ปอร์.

แน่เจียวหนา;
 แต่จะแต่งกายาแปลงเสียใหม่,
 จนแลดูไม่รู้ว่าเป็นใคร.
 เมื่อยามเราสองไชวีแปลงเป็นชาย,
 ฉันเชื่อว่าทำฉันสรวยกว่าหล่อน,
 จะกรายกรเห็นขกนหยินเกินผืนผาย,
 และพคเสียงไม้สี่ห้ารววเต็กชาย
 ทพงกลายเป็นหนุ่มกระชุ่มกระชวย,
 ทงทวงททเทินกระมิทกระเมียน
 ก็ระเพียรแก้ให้หาย, เป็นชายสรวย,

ทั้งอวกไข่งโง่งเผลงว่าเก่งมวย,
 อวกอึกควัยว่าเราเป็นเจ้าชู้,
 ผู้หญิงทิดตามพนอขอให้รัก
 และเราไม่ส่มักจะครองคู่
 หญิงเลยตายเพราะเศร้า: เราเอ็นดู
 ร้องว่าร้องแล้วไม่ซัดใจ,
 และทำบ่นส่งสารเป็นหนักหนา
 เหมือนแสงรั้งฆ่านวลลของผู้ผ่องใส;
 ฉนั้นจะพคอวกที่เช่นนี้ไซ้
 เพื่อให้คนนกว่าหนุ่มแล้วกว่าบ.
 อันท่วงที่เพทบายของเจ้าชู้
 ฉนั้นกรัพอจะเล่นไต่เต้เมท;
 มาเถิดกรถคอยท่า, ออย่าช้าท;
 จะต้องไปวันนี้ฉนี้สิบไมล์. [พากันเข้าโรง]

ตอน ๕

เบ็ลมอนต์. สวาน.
 ลานช้ลือดกับเซ็สสิกาออกมา.

ลาน.

จริง ๆ นะ, คุณนาย, เพราะโบราณท่านยอมว่า ขาฟ
 ของบิกาทะต้องตกแก่บุตร; เหตุฉนั้น, เซ็อผมเถอะ;

ผมกลัวแทนนาย. ผมได้เคยพกอะไรกับนายตรง ๆ
 เสมอ, เพราะฉะนั้นผมจึงได้พูดตามความเข้าใจใน
 เรื่องนี้: เพราะฉะนั้นทำใจดี ๆ ไว้เถิด; ไม่ต้อง
 สงสัยอะไร, คุณนายจะเป็นทกนรกแน่, ยังมีที่หวังได้
 อยู่สักหน่อยที่จะพอช่วยนายได้: แต่มันก็เป็นความหวัง
 ที่คล้ายลูกไม่มีพ่ออยู่หน่อย.

เซ็ส.

มีที่หวังอย่างไร ?

ลาน.

ก็เป็นแต่หวังว่าพ่อแก่ไม่ใช่พ่อจริง ๆ, และตัวคุณนาย
 ไม่ใช่ลูกทากิว.

เซ็ส.

ถ้าเช่นนั้นก็เป็นความหวังอย่างลูกไม่มีพ่อจริงของเจ้า
 เจียวละ: ถ้าเช่นนั้นบาปของแม่ก็คงต้องมาตกที่ตัว
 ฉันอีก.

ลาน.

ถ้าเป็นเช่นนั้นผมก็เห็นว่าคุณนายเห็นจะต้องตกนรกเสีย
 เพราะบาปของพ่อและแม่ทั้งสองคนละ: เมื่อผมเห็นพัน
 ซิลลาพ่อ, ก็เลยไปเข้าคาริบทิสแม่: ❀ เหตุฉันตัว

❀ ซิลลา (Scylla) เป็นมารร้ายอยู่ริมชายทะเล
 ผั่งอิตาลี, และคาริบทิส (Charybdis) เป็นที่นำวน
 ไกลเกาะสิซิลี; เรือเดินผ่านหว่างนั้นถือกันว่าผ่น
 ตรายอย่างสำคัญ. ภาษิตว่า “ระหว่างซิลลาและ
 คาริบทิส” จึงใช้คล้าย ๆ ภาษิตไทยเราว่า “หนีเสือ
 ประจําเข้า” นั่นเอง.

คุณนายก็เป็นอันล้มทั้งสองข้างละ.

เซ็ส.

ฉันจะฟังผู้ฉันให้ช่วยได้; เขาได้แปลงฉันเป็น
คริสตังแล้ว.

ลาน.

จริงอยู่, แลชอนควรติเตียน: เมื่อก่อนก็มีคริสตัง
อยู่มากพอแล้ว; มากพอ ๆ ที่ระต่างคนต่างอยู่ได้,
โดยอาศัยกันแลกัน. การที่ท่าคริสตังขึ้นใหม่เช่นนี้
ก็จะทำให้หมู่ชนราคาเท่านั้นเอง: ถ้าชาวเราพากัน
กลายเป็นชอบกินหมูไปเสียหมดแล้ว, ในไม่ช้าจะหา
เนื้อหมูย่างกินไม่ได้.

[ลอเร็นโซออก.]

เซ็ส.

ลานช็ล็ต, ฉันจะต้องบอกผู้ฉันล่ะว่าแก่กว่าอะไร:
เขามานั่นแล้ว.

ลอ.

ลานช็ล็ต, ในไม่ช้าข้าจะหึงส์นะ: ถ้าเจ้าขึ้นพาเมีย
ของข้าเข้ามาข่มขู่ ๆ เช่นนี้.

เซ็ส.

ไม่ต้องวิตกกอก, ลอเร็นโซ: ลานช็ล็ตก็ขี้คิดนโกรธ
กันเสียแล้ว. เขาบอกก็ฉันตรง ๆ ว่าจะหวังขึ้นสวรรค์
ไม่ได้เลย, เพราะคิดฉันเป็นลูกสาวยิว: แลเขาหาว่า
เธอเป็นพลเมืองไม่แท้; เพราะในการที่แปลงยิวให้เป็น
คริสตัง, เธอทำให้ราคาหมูแพง.

ลอ.

ชื่อนั้นฉันเห็นจะแก้ตัวกับบ้านเมืองได้ง่ายกว่าแก่ ทักทำ

ให้นางแขกคำทองโต; อีนางแขกนั้นมันต้องกับเจ้านะ,
ลานช้ลือต.

ลาน. การที่นางแขกคำอ้วนพจนเช่นนั้นควรจะนับว่าเป็นของดี
อยู่: แต่ถ้ามันเป็นคนชั่วละก็มันก็ยิ่งชั่วกว่าที่ผม
คาดคะเน.

ลอ. อ้ายข้า, ช่างเล่นสำนวนจริงนะ! ในอีกไม่ช้าคน
มีสติปัญญาจะท้องหย่ากเงียบ; แลการพคะไม่เป็น
ข้อควรชม นอกจากสำหรับนกแก้ว! เข้าไปในเรือน;
ไปบอกเขาให้เตรียมมกินเข้า.

ลาน. เตรียมอยู่แล้วขอรีบ; เขามีพงอยู่แล้วทุกคน.

ลอ. เจ้าประสงค์เอ๊ย, ช่างเป็นเจ้าถ้อยเสียจริง ๆ! ถ้า
เช่นนั้นก็ไปบอกให้เขาเตรียมกับเข้า.

ลาน. นั่นก็เสร็จแล้วเหมือนกันขอรีบ; แต่ควรใช้คำว่า
“แต่ง.”

ลอ. เอ้า, ถ้าเช่นนั้นก็เชิญไปแต่งสิพ่อ!

ลาน. ไม่ได้ไปอีกและขอรีบ; ไม่ใช่หน้าที่ของผม.

ลอ. ยังจะมาต่อล้อต่อเถียงอยู่อีกละ! จะมาสำแดงความ
ฉลาดอวดเสียในรวกเคียวนเทยวหรือ? เมื่อเขาพูด
ตรง ๆ ก็ขอให้เข้าใจตรง ๆ สักหน่อยเถิด: กลับเข้าไป
ไปหาพวกคนใช้; บอกให้เขาจัดโต๊ะ, ยกกับเข้าไป
ทั้ง, แล้วข้าจะเข้าไปกิน.

ลาน.

ส่วนไต่ระนั้นหรือขอรับ, ผมจะให้เขาจักไว้ให้เสร็จ;
ส่วนกับเข้านั้น ผมจะให้เขาแต่ง; แต่ส่วนข้อที่^๑คุณทั้งสอง
จะเข้าไปรับประทานเมื่อไรนั้น, ก็แล้วแต่ใจปรารถนา
และความหิวของคุณทั้งสองเถิดขอรับ, หาเป็นหน้าที่
ของผมไม่. [เข้าโรง]

ลอ.

อ้ายคนนี่พอใช้, กระจ่าง
พูดต่าง ๆ แพลงพลิกกระทิกไต่!
มันอสร้ากำหนดจกจำไว้
จนขึ้นใจช่างจำคำที่ ๆ;
ฉันรู้จักคนโง่ ๆ อีกหลายตน
ที่เป็นคนผู้^๒ดีกว่าอ้ายนี้,
เป็นเจ้าถ้อยคอยขวางเหมือนอย่างนี้,
และอวดकिनเบาเสียเหลือใจ.
เซ่สสิกา^๓คู่^๔ชีพขอถาม;
แม่นางงามมิ่งมิตรพิสมัย
เมียบัสตานีโยนั้นเป็นฉันใด.

เซ่ส.

เหลือจะหาคำไต่พอเซยชม.
บัสตานีโย โชคก็ควรที่จะ
ประพฤติแต่ก็เลิศประเสริฐสม;
เพราะเมียคือเป็นที่^๕สโชคม
วันรมย์^๖ราวอยู่ใน^๗ชันฟ้า;

ถ้าแม่ไม่ทำคิในแคนดิน,
 จะถวิลถึงสวรรค์นั้นอย่าหา.
 ต่างว่าสองเทวีนจากชั้นฟ้า
 พินันหาหญิงคิในแคนดิน;
 และแม่ผ่ายหนังนั้นสรรบ่ออร์เซย,
 อิกผ่ายหนังคงเฮย, แม่ถวิล
 ให้เท่าทันพอรชกัษยพิน,
 ต้องหาสินเพิ่มข้างอกนางไซรั;
 ในโลกนั้นนารทล้ำเลิศ

ประเสริฐเท่าบ่ออร์เซยหามิไม่.

ลอ.

ก็ส่วนตัวท้อล่อนนั้นเองไซรั
 ไม่ชมบ้างหรือโรนะแก้วตา.

เซ็ส.

เมื่ออยากทราบก็ไฉนใยไม่ถาม ?

ลอ.

ฉันก็อยากทราบความจริง ๆ หนา:
 แต่เซ็ญกินเสียก่อนเถิดคิกว่า.

เซ็ส.

กำลังอยากเจรจาอยู่ขัคนี้.

ลอ.

ก็กินพลางพูดพลางเถิดนางชวัญ;
 และถ้อยคำพูดกันเพิ่มพรรษา,
 จะช่วยชูรสอาหารให้ โอฮา.

เซ็ส.

เอาเถิด, จะสนทนาให้พอใจ. [พากันเข้าโรง]

องกท ๕

ตอนที่ ๑

เวนิส. ศาลยุติธรรม.

พ่อเมือง, กรมการ, อันโตนิโย, บัสซานิโอ, กรา
ติยาน, สะเลรีโย, แลคนอื่น ๆ ออก.

พ่อเมือง. อันโตนิโยอยู่แล้วฤ?

อันโต. อยู่แล้วขอรับ.

พ่อเมือง. ข้าส่งสารตัวท่านในคราน
มาเป็นคฤคาก็เป็นความใหญ่
กับใจทักผู้ใจเหียมเป็นพันไข,
ราวอสุราหามีไต่กรณา,
ปราศจากเมตตะจิตสักนึกหนึ่ง,
อย่าพึงหวังจากมัน.

อันโต. อันตู่ข้า

ไต่ทราบข่าวว่าท้าวพระกรณา
ไต่พยายามยิ่งช่วยวิงวอน;
แต่เขานั่นคนคอดอเวธา,
และสูกหาทางอรรมีเพื่อฉนั้นผ่อน
ให้ข้าพ้นความอิจฉานาทร,
ข้าจะสู้สักสกรด้วยใจ;
จะยอมทนทุกขภัยด้วยใจสงบ

ยามประสบความโศรณาเต็มที.
พ่อเมือง. เรียกยิวโจทก์เข้ามาบังคับ.
สะเล. คอยอยู่ที่ประตูศาล: ผ่านเข้ามา!

[ไซลือกออก.]

พ่อเมือง. ให้มายืนเฉพาะหน้าเราไซร์.
 ไซลือก, พลเมืองโดยทั่วหน้า,
 อิกทั้งเรา, เคาคคิครานนา
 ว่าเจ้าคงจะสร้างทำอุบาย,
 แสร้งทำโศรณาพยายาม
 จนจบมาตร์โมงสคแล้วขยาย
 ความเมตตาเสียจิตที่คิดร้าย;
 ไม่มุ่งหมายพยายามต่อไป;
 ถ้าเช่นนี้เห็นที่ปลาคกว่า
 ความโศรณาอาฆาตมาตร์ใหญ่;
 แทนที่จะเอาตามสัญญาไซร์
 ซึ่งจะไคเนอพนชนหนึ่งปอนต์,
 บางทีเจ้าจะยอมเลิกสัญญา,
 อิกทั้งกอบกรณาเลยสิ้นผ่อน
 เอาเพียงกึ่งต้นทนต์ครนร้อน;
 ถมลอ่อนเพ่งเฉพาะที่เคราะห์ร้าย.

พานิชนี้เคราะห์กรรมแสนลำบาก,
 ทกข่ยากเสี้ยสิ้นสิ้นค้าขาย,
 ทกข่ทวิทวมทขัรบโรคร้าย
 จนร่างกายชบดมเพราะตรอมใจ.
 คังนแม่ใจแข็งแกร่งเป็นหิน
 หรือใจสิ้นเมตตาคาเหมือนเหล็กไหล,
 หรือเป็นแขกหรือเป็นตาด, ซาติใด ๆ
 ทมิได้ศึกษาการณย์ธรรม,
 ก็น่าที่จะส่งสารท่านพ่อค้า
 ผู้เคราะห์ร้ายหนักหนาน่าพลอยคล้าย.
 คังนเราลกชนพร้อมกัน
 จึงมุ่งมนพงคอบอย่างชอบใจ.
 ข้าใ้เรียนแต่ท้าวพระกรณา
 ว่าตังจิตแล้วมันไม่หวั่นไหว;
 ใ้ส้าขาลต่อพระอมตัย
 จะถ้อให้ครบกวันตามสัญญา:
 ถ้าแม่ท้าวไม่ประนอมยินยอมให้
 ขอปลวงภัยพิขัศหัสสา,
 จึงมีแต่ธานีแห่งนั้น,
 ทังอิศราธิปไตยอย่าย่นยง.
 ท้าวถามว่าเหตุไฉนใ้มีงสา

ไซ.

ปอนท์หนึ่งยิ่งกว่าจะประสงค์
 เงินตราสามพัน: ก็ฉันจง
 จะตอบตามตรง ๆ บัดนี้ไซ้ร้:
 เพราะชอบเช่นนั้นนั้นหนอ: พอแล้วฤ ?
 อือ. ถ้าเรือนมีหน่วงอ้อยไขว่,
 และทีฉันสละเงินหมั้นเหรียญให้
 เขาจับหนนั้นไซ้ร้: พอหรือยัง ?
 บางคนไม่ชอบหมกเป็นหยาม,
 บางคนขามเห็นแมวแล้วแทบคลั่ง;
 บางคนยินยอเบาเราเสียดัง
 ปวดท้องเขาแทบหลังไหลออกมา:
 เพราะความซึ่งความรักหักเหลือหาย,
 เหมือนเป็นนายดวงจิตนิตยสังข์
 ให้ชอบข้างซึ่งข้างต่าง ๆ นา ๆ,
 คึงนข้าขอตอบตามชอบใจ.
 อันคนซึ่งสกรตังที่ว่า
 จะมีสาเหตุอธิบายก็หาไม่;
 อีกคนหนึ่งซึ่งแมวเพราะเหตุใด;
 อีกคนซึ่งยไซ้ร้เหตุไม่มี;
 ต่างจำใจยอมฮายและขายหน้า,
 ยอมให้ชนนินทาเพราะเหตุที่

ไม่สามารถคักซัง, เป็นคั้งนี้;
 ก็ฉันก็ไม่มีเหตุเช่นกัน,
 และไม่ขอแกลงแจ้งเหตุให้,
 นอกจากว่ามีใจแสร้งเพียงฉันท์
 ซังอินโตนิโยนิก, จักยื่นยื่น
 ลึกคิมไต้พรันแก่ผู้ใด.

บัส.

อ้ายใจร้าย, อธิบายความทารุณ,
 จะไต้ตอยเจ้าประคุณก็หาไม่.

ไซ.

ข้าไม่จำเป็นตอยให้ชอยใจ.

บัส.

อ้อ, ซังใครฆ่าเสียหมดหรือขรัวตา ?

ไซ.

มีหรือคนฆ่าใครที่ไม่ซัง ?

บัส.

ลวงเกินกันเพียงครั้งสองครั้งข้า

ไม่เห็นควรจะผูกซังเวรา.

ไซ.

จะให้ซังกักข้าสองครั้งโย ?

อินโต.

การพอกกับยิวนี้ไม่มีผล:

เปรียบเหมือนอินรีมชลหาคทรายใหญ่,

แล้วห้ามน้ำมิให้ ซันอีกต่อไป;

คงจะได้ประโยชน์ปาน ๆ กัน;

หรือไปถามหมาย่าว่าทำไม

จึงทำให้นางแกระร้องออกลิ้น;

หรือห้ามสนทนใหญ่มิให้ลิ้น

ยามพายุพัดฉันทิ้งก้านไกร;
 จะทำการที่ลำบากยากนานา,
 ได้ง่ายกว่าวิงวอนสุนทรให้
 ของที่แข็งที่สออ่อนลงไซ้ —
 กล่าวคือใจของยิว: ยิงศิลา.
 ฉันทาขอเตือนพ่อเพื่อนรัก,
 จงอย่าพังกองง้อต่อไปหนา;
 ขอให้รีบเร็วไว, ขอให้ช้า
 รัชชานาเพื่อยิวได้สุมใจ.

ยัส.ไซ.

นั่นแน่หกพันเหรียญแทนสามพัน.
 แม้เงินนั้นทุกเหรียญแบ่งออกได้
 เป็นหกส่วน, และทุกส่วนเป็นเหรียญไซ้,
 ไม่ประสงค์; ขอตรงตามสัญญา.

พ่อเมื่อง.ไซ.

ไม่เมตตาแล้วจะหาเมตตาไหน ?
 ข้ามีผลอย่างไรหรือตุข้า
 จึงจะต้องยำเยงเกรงอาณา ?
 ขอท้าวพระภรรณาตรองจงค
 ท่านทั้งหลายเหล่านี้มหาทาส
 ที่ซอแล้วกลางตลาด, เลือกเกศ
 ไซ้เหมือนหมาลาล่อยได้มี
 ความเมตตาปราณีอย่างใด ๆ,

เพราะมันมีค่าตัวทัวทั้งนั้น:

ถ้าก็ฉันจะกล่าวว่ขอให้

ปล่อยยเกิดท้าว, ยกลูกสาวให้เป็นไร ?

ทำไมไม่ทำงานทุกค่ำเช้า ?

ทำไมไม่ให้นอนฟกหมอนไหม ?

ทำไมไม่ให้กินคี่ ๆ เล่า ?

ท่านคงตอบว่า “มันทาสของเรา;”

ก็ฉันตอบโต้เท่ากันเช่นนั้น:

อันมึงสาปอนค่หนึ่งซ่งขอหรือ,

ข้าได้ขอเป็นราคามากแล้วมัน;

เปนของข้า, ขอเอามาโดยฉับพลัน,

ถ้ามิให้ ผิดกรรมประเพณี !

ยวงกำหนดคกฏหมายเวนเชียบ

ก็จะเสียอำนาจไปยับ.

ขอให้ท่านพิพากษาณคราน:

ข้าชานะคดีหรืออย่างไร ?

พ่อเมือง.

ตัวเรามีอำนาจอาชัญชา

ให้สถานเล็กขคนได้,

เวนเสียแต่แม่เข็ลลาริโอไซร์

อาจารย์ใหญ่มาทันในวัน,

จะได้ช่วยแก้ลำยากพิพากษา.

สะเล. มีชายหนุ่มหนึ่งมาอยู่บนอกนี้,
 ว่ามาจากปากวาธาน,
 มีอักษรสาราจากอาจารย์.
พอเมือง. รัชสาธา, แล้วให้หาเข้ามาพดลิน.
บัส. อันโตนิโย, ใจก็ไว้เถิกท่าน!
 อันอายบิวจัญไรผู้ ใจพาล,
 ฉนั้นให้ท่านเลือกเนื้อเพื่อพอใจ,
 ทั้งกระดกด้วยหนอ, ขอแต่อย่า
 ให้เพื่อนยาต้องเจ็บเพราะฉนั้นไต่.
อันโต. ฉนั้นเหมือนแคะโรคอยู่ที่ใน
 กลางฝูงใหญ่, ควรตายวายชีวัน:
 ผลไม้ในในเลียก่อนห้าม
 ค้องหล่นก่อนแท้ตามวิสัยมัน;
 ปล่อยฉนั้นเถิกเพื่อนยาอย่าหาบัสลีย์;
 ตัวเพื่อนนั้นระอย่างอนม.
 บัสลันนิโย, เพื่อนจงคงชีวา
 ไว้เพื่อทำศพข้าให้ควรถ,
 และแต่งกาพย์อาลัยด้วยไมตรี
 เหมือนนสาวร้อยเพื่อนร่วมใจ.

[เนริสสา, แต่งกายเหมือนเสมียนทนายความ, ออกมา.]

พ่อเมือง.   ตัวเจ้ามาจากป่าควา,
                    จากเข็ลลาริโอหรือไหน ?

เนริส.   จริงเจ้าข้า, ท่านเข็ลลาริโอใช้
                    ให้ไครพแก่ท้าวพระกรุณา.   [ส่งจดหมายให้พ่อ
                    เมือง.]

บัส.   เหตุไหนลัษมีกกรีกคุกม ?

ไซ.   เพื่อแล่นเรือคนลัษมีละลายสิ้นา.

กรว.   มึงลัษกับหนึ่งเกือกเลือกฉีกทหา,

                    ลัษกับจิตสาตราจึงคุมหนัก;

                    โลหะโคกไม่คุมหรือแข่งปาน,

                    และแม่ชวานเพ็ชฌณาฎทคุมหนัก,

                    ไม่เท่าความอิฉาทรลัษฉ.

                    พูดเท่าใดไม่พักจะนำภา.

ไซ.   แก่จะพูดเท่าใดไม่โยกย้าย.

กรว.   จงฉิบหายตายโหง, อ้ายชาติหมา!

                    การทมึงบนยงคงชวา

                    ชานนักก็เคยนยศิธรรม.

                    กอยอกเชื่อข้อความตามโบราณ

                    ที่ว่าทวงวิญญาณสัตว์ต่ำ ๆ

อางสิริในกายมนุษย์กระยำ:
 ใจมิ่งตำราวกับหมาฆ่าแท้ ๆ.
 ทรอยคนจัญไรใจหมาฆ่า
 จะถูกลงอาญาครั้งหนึ่งแน่,
 และเมื่อขามว้ายปราณวิญญาณแแล้ว
 ไปเข้าห้องของแม่มิ่งแน่ละ;
 ใจของมิ่งจึงคล้ายใจหมาฆ่า,
 หยายซ้ำทารณวันตะกละ
 อดยากกินเลือดคนเอนอกคน, ซอบกกลละ.

ไอช.

พุกเกาะเกาะกัณฉันไก ๆ,
 แม้มว่าไม่บันดาลให้กวางตรา
 หลุดไปจากสัญญาแล้วโล้วโล้ว,
 ก็แสบคอเปล่า ๆ จึงเข้าใจ.
 พ่อหนุ่มน้อยสกกใจให้จึ่งดี;
 ชนพคมากพ่อเอ๋ยจะเลยขี้,
 อันตข้าอยู่ในธรรมอันเต็มท.

พ่อเมื่อง.

อันสราจากเบ็ลลารีโยน
 นำหมอนุ่มผู้มีสติปัญญา
 มาดีศาลของเรา. เขาอยู่ไหน ?

เนริส.

เขาคอยอยู่ใกล้ ๆ นี้, เจ้าข้า,
 เพื่อกอยฟังว่าท้าวพระกรุณา

จะบัญญัติชื่อนี้หรือฉันใด.

พ่อเมื่อง.

เต็มใจแท้. นี่แน่สามสี่ชาย,
จงไปเชิญท่านทนายผู้มาใหม่
ให้มาโดยทันที. บั๊กนัไชร์,
เข็ลลารีโยว่ากระไรจงอ่านมา.

เสมียน.

[อ่านจดหมาย] ขอท้าวพระกรุณาจงทราบฝ่าเท้า
ว่าเมื่อรับจดหมายนั้นข้าพเจ้าช่วยมาก: แต่หากในขณะ
เมื่อทอดของท้าวพระกรุณามาถึง, มีอาจารย์หนุ่มผู้หนึ่ง
จากโรมนคร มาเยี่ยมข้าพเจ้าด้วยสุนทรไมตรี;
อาจารย์ผู้นั้นนามว่า บัลละสาร์. ข้าพเจ้าได้แถลง
กิจจาสาระคดี อันมีระหว่างยิวกับอินโตนีโยวณิช:
จึงพร้อมจิตช่วยกันพลิกพระธรรมศาสตร์: อาจารย์
ฉลาดเห็นพ้องด้วยข้าพเจ้า; ประกอบด้วยปัญญาของ
เขาผู้ปรีชา — ซึ่งข้าพเจ้าไม่สามารถจะแสวงหา คำ
เรียนท้าวพระกรุณาให้พอได้; ความเห็นของข้าพเจ้า
ไชร์ได้ฝากมา กับอาจารย์ผู้ปรีชาที่ข้าวาน มาสู่ศาล
ตามบัญญัติแทนข้าพเจ้า. ขออย่าให้อายุของเขานั้น
ต้องประสบ ความบกพร่องในการเคารพสักหน้อย
หนึ่งได้; เพราะข้าพเจ้านัไชร์ไม่เคยเห็น ผู้ที่เป็น
หนุ่มปานนั้นแต่มีปัญญา ประหนึ่งว่าเป็นผู้เฒ่าวิชาชาญ.
ขอประทานให้ท้าวพระกรุณา มีเมตตาและรับรอง, เพื่อ

ทกลองปฤกษาสาระคดี แสดงถนัดถนกว่าปรีชา.

พ่อเมือง.

ท่านทั้งหลายได้ฟังสารสนอง,

เบ็ลลารีโยยกย่องเป็นหนักหนา:
นักระมังอาจารย์ผ่านเข้ามา.

[นางปอร์เซีย, แต่งตัวเป็นเนติบัณฑิต, ออก.]

มาชมมอกขี้ขาดขี้คน.

มาทากเบ็ลลารีโยหรือไฉน ?

ปอร์.

เจ้าข้า.

พ่อเมือง.

เราพอใจ: จงเข้าที.

ท่านไซร์ ไท่ทรายมลกคดี

อันจะกล่าวขิ้นแล้วหรือไร ?

ปอร์.

ข้าเจ้าทรายครยเค้าและเข้าจิต.

ไทหนวณิช, และบิวคอกคนไท.

พ่อเมือง.

อันไทนิโย, ไชลือก, ขย่ำรำไร,

ก้าวออกมาทั้นไทให้พร้อมกัน.

ปอร์.

ตัวท่านชื่อไชลือกหรือไฉน ?

ไช.

คข้าไซร์ ไชลือกเป็นแม่นมั่น.

ปอร์.

คกท่านครานนแปลกครัน;

แต่กระนั้นกฎหมายเวนิสนั้น

จะไค้ห้ามปรามท่านก็หาไม่.

ส่วนพณิชนั้ไชร้กกในท้
เสียบเปรียบโจทก้เขาไชร้ในคคก
แน่หรอนั้ ?

อินโต. เขาอ้างว่าอย่างนั้น.

ปอร์. ท่านสัญญาเขาจริงหรือไฉน ?

อินโต. สัญญาจริง.

ปอร์. ฉนั้นไชร้เหล็ล่อนั้,
ขอให้ ยิวกรณมาอย่าคอกัน.

ไซ. จะบังคับคิฉนั้สถานใด ?

ปอร์. อินว่าความกรณาปราณี
จะมีใครบังคับยกหาไม่,
หล้งมาเองเหมื่อนฝนอินชนใจ
จากฟากฟ้าสุวาลัยสู่แดนดิน:
เป็นลั้คสองชน; พลันปล้มใจ
แห่งผู้ให้และผู้รับสมถวิล:
เป็นกำลังเลิศพลงอนทงต้น:
เจ้าแผ่นดินผู้ทรงพระกรรณา,
ประคองทรงวรารณั้สุนทรสวัสดิ์
เรื่องจรตบึงมกุฎสุกสง่า;
พระแสงทรงตำรงชงอาชญา
เหนือประชาพศกนิกร,

ประคัมพระวรเทววิเศษฤทธิ
 ที่สถิตอานูภาพสโมสว;
 แต่การุณยธรรมมะสนท
 งามงอนกว่าพระแสงอินแรงฤทธิ;
 เสถียรในหฤทัยพระราชา,
 เป็นคุณของเทวาผู้มหิทธิ;
 และราชาเทียมเทพอมฤตย์
 ยามบพิตรเผยแผ่พระกรุณา.
 คนนี้บิ๋ว, แม้อ้างยุติธรรม,
 จงกำหนดจงทำไว้ด้วยว่า,
 ในกระแสดแห่งยุติธรรมมา
 ยากจะหาความเกษมเปรมใจ:
 เราวอนขอเทวาให้ปราณี
 แก่ตัวเราเองในทุกวันไสร;
 อันคำวอนควรสอนและจงใจ
 ให้เราเองกรุณาปราณี.
 ข้าไต่กล้าวอนข้อยคำเชิงรำวอน,
 เพื่อขอฝากคำร้องของท่านที่
 ขอแต่ยุติธรรม์ณวันนี้;
 คិតจกั, คิตยั้งทางกรุณา.
 แต่ถาขนิยนกวาน, คาลเวณีส

ธรรมสถิตคงจะพิพากษา
ให้พิณชนแพ้นั้นเจียนา;
จะมีความกรุณาหรือว่าไร ?

ไซ.

จะขายกรรมปานใดข้าไม่ว่า !
ข้าขอถือกฎหมายและเป็นใหญ่,
ขอเต็มตามสัญญาทุกสิ่งไป.

ปอร์.

จะใช้ดีไม่ได้หรือครานี่ ?

ยัส.

ในกลางศาลข้านี้มีเงินใช้
ถึงสองเท่า: แม้ยังไม่พอล้างหนี้,
ข้าจะรีบให้เขาเสียเท่านั้น,
และสัญญาทันทีด้วยเต็มใจ,
ว่าจะยอมให้มือ, และให้หัว,
ให้ทั้งตัว, ทรงจิตก็ยอมให้:
แม้ท่านว่ายังไม่พอไซร์,
เป็นแน่ได้พยายามทอฆาฏพาล,
ผูกเวรยิ่งกว่าเคารพธรรม.
ถ้าเช่นนั้นแล้วหนอขอตัวท่าน
จงได้พลิกกฎหมายเถิดอาจารย์;
ขอให้ท่านช่วยเมตตาในครานี้:
ยอมทำผิดสักนึกเพื่อได้ผล
เป็นกุศลค้ำทุกข์เป็นสุข,

และกำราช้ายปีศาจชาติอัปรีช.
ปอร์. อย่าพาที่ฉันนี้ไซร์, ไม่เป็นกรรม;
 อีนาจโทบมีใหญ่จนล้างบท
 กฎหมายแห่งเวนิสสถิตมั่น:

จะเป็นแบบเลยกำหนดจกจกจำกัน
 ไว้พลิกผันนิตินิธรรมผิดตำรา,
 แล้วเลยนำความหลวมให้รวมมาก
 มาหลาก ๆ, ไม่พึงปรารถนา.

ไซ. เออ! แคน็ดยลมาแท้! แคน็ดยลมา
 พิพากษาที่เห็นเช่นโบราณ!
 เขาวัดฉกพิศคลลาคเป็นเล็คลบ,
 ข้าเคารพนบนอบระขอยท่าน!

ปอร์. ไหนหนิงสี่สัญญา? ข้าขออ่าน.

ไซ. นี่เจ้าข้า, อาจารย์, จงตรวจพลัน.

ปอร์. ไซลือก, เขาจะใช้สามเท่านั้น.

ไซ. ก็ฉันได้ปฏิญาณไว้แม่นมั่น

ต่อพระผู้เป็นเจ้านสวรรค:

จะให้ทวนสขถนั้นหรือว่าไร?

ไม่ไ้แท้, แม้เพื่อเมืองเวนิส.

ปอร์. ก็จหนัก, เพราะเวลาล่วงแล้วไ้รั;

ตามกฎหมายนายบิ๋วผู้ไชว
 ควรจะได้มีงสาหนักหนึ่งปอนัก,
 จะเชื้อจากใกล้หัวใจเป็นไต้แท้.

แต่ยิววงกรรณาและผิ่นผ่อน:

ขอมรับเงินสามเท่าคักเร้วอัน,
 ให้ฉันฉีกสัญญาก่อนเด็กเป็นไร.

ไซ.

เมื่อลูกฉันไต้ไซ่ตามใจข้า
 ท่านจะฉีกสัญญาก็ฉีกไต้.

ท่านเป็นตุลาการเทียงธรรมไชว;
 อีกรอบรู้อยู่ในนิติธรรม,

อธิบายขยายอรรถชัคหนักหนา
 ข้าขอให้คำรณธรรมนั้น;

ท่านเป็นเนติยัตติคชาญฉกรรจ์,
 เพราะฉะนั้นวินิจฉัยให้จึงดี:

ข้าสยดสลายกลางศาลว่า,
 บรรคาสนทรพจน์พิศวี

มีอาจชวนให้ข้าทวนสยดนี้:
 ขอบยื่นขงคงทตามสัญญา.

อันโต.

ข้าขออนงอนง้อค้อชนศาล,
 ขอให้ท่านไปรกรับพิพากษา.

ปอร์.

ฉนั้นฤฯ: ท่านจงเตรียมมอรุ

ไว้คอยถ้ำรับมีคอนกรีตกาย.

ไซ.

ตุลาการประเสริฐ ! เลิศบุรุษ !

ปอร์.

ต้องแท้สักตามกำหนดกฎหมาย
ต้องยอมเต็มสัญญาทั้งกราย
ตรงตามลายอักษรที่ทำกัน.

ไซ.

ถูกต้องแท้: ตุลาการชาญฉลาด!
ท่านสามารถเกินอายุเป็นแม่นมั่น !

ปอร์.

จงเป็คอกเจ็ดคนา.

ไซ.

เจ้าข้าฉันนี้:

มีอยู่มั่นในสัญญา, ว่าอะไร ?
“ริมหิวใจ” ลายลักษณอักษรมี
อยู่เช่นนี้จริงแล้วหรือหาไม่ ?

ปอร์.

ถูกแล้ว. จงหาตราชู้ไว้
ซึ่งมีงิล่า.

ไซ.

ข้าไซร์ไว้ได้เตรียมมา.

ปอร์.

ไซร์ลอกงหาหมอมารอไว้
เพื่อรักษา, หาไม่เลือกไหลซ่า
จนไม่หยกจะมีวัยมรณา.

ไซ.

ข้อนั้นมิในสัญญาหรือว่าไร ?

ปอร์.

ไม่มีคอก: แต่ว่าเป็นไรเล่า ?

ไซ.

ปอร์.

อันโต.

เมตคาเขาข้างมิไต้ฤาไหน ?

ไม่มีอยู่ในสัญญาหาทำไม.

พลีซ, มีอะไรจงกล่าวมา.

มีอยู่น้อย: ข้าคอยพร้อมอยู่แล้ว.

บัสसानิโอเพื่อนแก้วเสนาหา,

ขอข้อมืออีกครั้ง, ทังขอลา!

เพื่อนอย่าเศร้าโศกกาขบิลย์;

ครั้งนี้ไซคคอกครั้งหนึ่ง,

เกินกว่าที่ค่านงเป็นแมนมั่น:

บางคนก็คองทนคงช้วน

อยู่คัสรวพระสมบัตักระจักกระจ่าย,

คองตากลวงหน้ายันทนทุกข้อยู่

คความจนเมื่อชวาน่าใจหาย;

ส่วนทัวฉันไม่คองทนทรนทราย,

จะไต้ค้ายพันทรมานไป.

จงเคารพคุณหญิงแทนฉันทัว:

เพื่อนจงช่วยซ้แรงแกลลงไซ

ว่าอันโตนิโยคายอย่างไร;

ว่าทัวฉันรักใคร่ในเพื่อนยา;

ช่วยยกย่องขอสหายผู้คายแล้ว,

ขอนางแก้วจงซ้งสันกั้งขา,

ว่าขี้ส้านโยผู้ภรรยา
 เคยมีเพื่อนร่วมชีวาหรือว่าไร.
 จงเสียกายแต่สหายวายชีวัน,
 ฉันทใช้ฉันทแทนแล้วหาโคกไม้;
 ถ้าแม่ บิวเชื่อคลีกสมนิกไซรั,
 จะใช้ก้วยคองใจในไม่ช้า.

บัส.

อันโทนิโย, ฉันทมีเมียขวัญ
 ผู้ยิ่งกว่าชีวันเสนา;
 แต่ชวิต, ทรพิยัสรวพ, และภรรยา,
 ไม่ยิ่งกว่าชวิตของเพื่อนรัก:

ขอมสละหมกไต้, ขอมให้ไป
 เหมือนเครื่องเส้นอ้ายยอสรอี่ประดักษเ,
 ขอแต่เพื่อนไต้พันเงอมมอัยกษ;
 ขอมเสยรักเสยสินก้วยฉับพลัน.

ป้อร์.

แม่เมียท่านพงคำร่าเช่นนี้,
 คงไม่พลอยยินดีเป็นแม่นมั่น.

ภรรยา.

ข้ากมีเมียรักร่วมชีวัน;
 แต่อยากให้ ไปสรวรค์ฉวันนี้,
 เพื่อช่วยวอนเทเวศร์วิเศษไกร
 ให้ทรงช่วยพลิกใจอ้ายบิวฉิ.

เนริส.

เคราะห์พิคปลับหลังเขาครงนี้;

หาไม่ได้ถึงคักันแน่นอน.

ไซ.

เออพวกผีคริสตัง, ฝรั่งหนา:

ลูกสาวข้า; เค็มใจให้สุม

แกช้ำคักกว่าให้ขังอร

ไปนอนแนบคริสตัง, น่าขังมัน!

เปลืองเวลาเจ้าช้ำ, ขอประทาน

ให้ศาลรียพิพากษาให้ทีฉัน.

ปอร์.

เนื้อปอนก่หนึ่งของพลิชจำเลยนั้น,

เป็นของโจทก์แม่นมั่นตามสัญญา:

ศาลยกให้, กฎหมายไซรัให้สมจิต.

ไซ.

ตุลาการสรวิตเป็นนักหนา!

ปอร์.

ต้องแลเนื้อไปจากอูรา:

ศาลให้หน้า, กฎหมายก็ตามใจ.

ไซ.

ตุลาการเจเนจิต! ฟินิจเที่ยง!

ไม่ต้องเถียง; เตรียมตัวอย่าช้าไ้!

ปอร์.

ช้ำก่อน; ยังมีอีกข้อไซรั.

มิไ้มีข้อใดในสัญญา,

ว่ายอมให้ โลหิตคักมังสะ;

กำแจ่มจะว่าให้แต่มังสา

หนักหน้ปอนก่, เท่านั้นแน่เถียวนา;

จงทำตามสัญญา, แลเนื้อไป;

ไต่แต่เพียงมึงสักอันหนึ่งไป.

กรา.

ยิวทำ! ตลาการทำนช่างเที่ยง,
จะล่าเอียงสักนิกก็หาไม่!

ปอร์.

คิงนงเตรียมมแล่มึงสะไป.

แต่โลหิตอย่าให้ไหลแม่สักนิก;
อย่าแล่มากหรือน้อยกว่าหนึ่งปอนต์:
ถ้ากักก่อนเนอนนั้นนำหนักผิด,

หนักเขาไปแม่แต่สักนิก,

ผิดแม่แต่ส่วนมาตราไป,

หรือตราชเอียงไปข้างใดแม่

แต่เพียงเท่านั้นหนักเส้นเกศา,

ยิวจะต้องถูกประหารซึ่งชีวา

และริบสารระสมขี้คิ้วทันที.

กรา.

แคเนยลมาอีกละแฮ้, แคเนยลมา!

ข้ายมิจฉาทิว, มึงถึงที.

ปอร์.

ยิวจะร้ออีกใยในคราน?

จงถ้อเอาตามทีสัญญาไว้

ไซ.

ขอเพียงเท่าทันทน, แล้วขอลา.

บัส.

ฉันเตรียมมาพรั่งพร้อม, ยินยอมให้.

ปอร์.

ไม่รับแล้วค่อหน้าศาลนี้ไซร์:

ต้องให้แต่ขุติฉรรมกับสัญญา.

กวาง. แคนเนยลแท้, แคนเนยลวิจิตร !
ข้าชอบใจ, อ้ายบิว, ที่สอนข้า.

ไซ. แม้ต้นทุนก็ไม่ให้ฤาในว่า
ปอร์. ให้แต่ตรงตามสัญญาแน่เท่านั้น,
ซึ่งจะเอาไปได้อย่างไรตามใจท่าน.

ไซ. ยมบาลช่วยเลิกเกษมสันต์ !
ข้าไม่ขอรออยู่ให้เข้ยกัน.

ปอร์. ข้าก่อนบิว, อย่าผันพลันก่อนไป.
กฎหมายยังมีที่ท่านอยู่อีกเปลาะ.
เพราะกฎหมายเวนิสบัญญัติไว้,
ว่าถ้าหากชาวต่างภาษาใด
จงใจอาฆาตกรรมร้าย,
พยายามโดยอ้อมหรือโดยตรง
เพื่อปลงชีพนาคร, ตามกฎหมาย
ว่าเจ้าทักซ์ผู้จะครองอินทราย
ควรรับทรัพย์ของผู้ร้ายกึ่งจำนวน;
อีกกึ่งหนึ่งท่านจะให้ รัยเอา
เข้าคลังกลางของนครวงถวิล;
อีกชีวิตของผู้ คิณคิตลามลวน,
ควรสูกแต่พ่อแม่ของจะบัญญัติ

ให้คงไว้หรือให้ปลงประหาร,
 ท่านมีอำนาจสั่งไต่ทุกท่า.
 ยิวหนักที่เช่นนั้น;
 เพราะเหตุว่าปรากฏคุณ,
 ว่าโดยอ้อม, โดยตรง, จำงร้าย,
 มาตร์หมายอาณาฏอย่างเต็มท,
 เพื่อให้จำเลยตายวายชีวิ,
 คงนิยวมผลอย่างฉกรรจ์.

จงคุกเข้าเคาะพประจบไหว
 ท่านพ่อเมืองขออย่าให้ต้องอาสัญ.

กรา.

จงขอความกรุณาว่ามิ่งนั้น
 จะผูกคอต้างชีวนเองเป็นไร:
 แต่ถกริบสารพิศมย์คัทหมต,
 จะขอเชือกสลักขคคงไม้ไค;
 คงนเป็นแม่นมั่น, อ้ายจัญไร,
 คงต้องให้เพ็ชฌาฏเขาฟาดฟัน.

พ่อเมือง.

เพื่อให้เห็นใจตนกับใจเรา
 ผิดกันมากไม่เขาเป็นแม่นมั่น,
 เอาเด็กเราขอมยกชงชีวน
 ให้ โดยพลันก่อนขอความเมตตา:
 สมัยค่มงกงส่วนควรยกให้

อันโตนิโยไน้ไซร์, ไม่กังขา;
 อึกกังหน่งให้ริบเก็บเอามา
 เปนพินัยนคราณขัคนั.

ปอร์.

ถูกแล้ว, เปนพินัยหรือค่าปรับ
 สำหรับเข้าคลังกลางนั้นควรท.

ไซ.

ขอให้ปลงชีวาเกิดคราน;
 จะไปรคยกชีวาให้ทำไม:
 เมื่อท่านถอนเส้าไม้ ไซ้เงินเรือน,
 ก็เหมือนรือเคหานั่นเองไซร์;
 เมื่อท่านริบเอาของเลียงชีพไป,
 ก็เหมือนริบชีพกษัยด้วยฉนั้น.

ปอร์.

อันโตนิโย, กรณายังเปนไร.

กรรา.

ให้แต่เซอกเส้นเคียว, ึงเซอฉนั้น.

อันโต.

ข้าขอท้าวพระกรณาผู้ทรงธรรม
 อึกลกชนพร้อมกันไปรคเมตตา,
 ยกการริบสมขตกังหน่งไซร์,
 ข้าก็จะพอใจ; อนึ่งถ้า
 แม้ข้าเจ้าได้ริบอึกกังมา,
 จะรักษาไว้กว่าเขาจะตาย,
 แล้วยกให้ ผู้ชายนายหน่ง
 ชึ่งได้ลักกริศาโฉมฉาย

ของนายยิว^๕ไปคู่เคียงกาย;
 อีกมุ่งหมายขออีกสองกระทง,
 เพื่อ^๕คอยแทนคุณไซรั, ให้ยิวเพียร
 แปลงเป็นคริสต์เทียบศักดิ์ความหลง;
 อีกให้ทำพินัยกรรม โดยมั่นคง
 ค่อยหน้าศาลพยานลงนามด้วยดี,
 ว่าเมื่อ^๕ตนสิ้นชีพลงเมื่อใด
 ทรัพย์สมบัติยกให้ โดยถ้วนดี
 แก่^๕ลอเร็นโซผู้เป็นสามี
 แห่งยตรี, อย่าคิดหวงกัน.

พ่อเมือง.

จงทำตามทันใด, หาไม่ช้า
 จะถอนคำยกชีวาเป็นแม่นมั่น.

ยิว.

ยิว, อย่างไร, พอใจหรือเช่นนั้น?
 หรือจะผูกแฉกฉันทถานใด?

ไซ.

ช้าพอใจ.

พ่อเมือง.

เสมีนจงเขียนสาร.

ไซ.

ขอประทานลาก่อนได้หรือไม่;
 ข้าเจ้าช่วย: ช่วยส่งหนังสือไป,
 ให้ลงนาม.

พ่อเมือง.

ตามใจ, ไปยัตัน.

ภรา.

เมื่อแปลงเป็นคริสต์คงจะช่วยหา

เจ้าแก่สองคนมาช่วยเต็มที;
 ถ้าถูกเป็นตลาการในศาลนี้
 จะปราศทำให้ อิกสี่นาย,
 เพื่อเขามุ่งไปถึงทะเลแดงแกง
 แทนช่วยแปลงศาสนา, อ้ายฉิบหาย! [ไซลือก
 เข้าโรง]

พ่อเมือง.

เชิญไปกินอาหารสำราญกาย,
 ที่บ้านเราเถิดทนายตัวสำคัญ.

พ่อ.

ขอประทานท่านท้าวพระกรณา
 จงได้โปรดเมตตาต่ออิกฉิน:
 คินนี้จะต้องกลับด้วยฉิบพลัน
 สู่ป่าควา, ติฉินต้องรีบไป.

พ่อเมือง.

เราเสียคายนายมีเวลาน้อย.
 อันโตนิโยจงคอยสำแดงให้
 ท่านผู้รักชอบ, ควรขอบใจ,
 เพราะเขาไซร์มีคุณเป็นพินัก. [เข้าโรงกับบริวาร.]

บัส.

ท่านนมีคุณเป็นนักหนา,
 สหายและตุ๊กตาเห็นประจักษ์
 ว่าไคร่อดพันภัยอันใหญ่นัก
 เพราะปัญญาแหลมหลักของอาจารย์;
 อันเงินสามพันเหรียญที่เตรียมไว้

จะใช้ฉนั้นไซ้ร, ขอให้ท่าน
 รัยเป็นค่ากำนลพอประมาณ,
 ในการที่ช่วยเออเพอวนน.

อินโต.

ส่วนบุญคุณของท่านนั้นมิมาก,
 ยากที่จะคำนวณให้ถ้วนถี่,
 ขอสนองคุณนั้นแต่วันนี้,
 ถ้าแม่มีก็ประสงค์จงโปรดใช้.

ปอร์

อินผู้ ไทพอใจอยู่แล้วนั้น
 ก็เหมือนไต่กำนลอันยิ่งใหญ่;
 ที่ได้ช่วยให้ท่านพ้นพาลภัย,
 ข้าพอใจวดยิ่งสิ่งกำนล:
 ข้ามิใช่คนโลภหรือมักไต่.
 ขอเพียงให้รู้จักข้าอีกหน,
 เมื่อพบกันคราวหน้าอย่าหลีกพ้น;
 ข้าชอบท่านสองคน, และขอลา.

บัส.

ข้าจำวอนงอนง้อขออีกหน:
 เมื่อไม่รบกำนลก็ตข้า
 ขอให้รับสิ่งพลิบคนนา,
 อย่าให้เสียศรัทธาของข้า:
 ขอจงอย่าขัดข้าผู้เต็มใจ,
 ออกจากขออภัยที่ จู.

ปอร์.

ข้าชัศวอนมิไ้ไ้ ในครานี้,
จะรับของไมตรีเพื่อพอใจ.

[พูดกับอันโตนิโย] ขอถุงมือของท่านไปต่างหน้า;

[พูดกับบัสซานิโย] ข้าขอแหวนรัตนาท่านใส่:

อย่าหคมือ; ข้าไม่ขอกว่านั้นไป;

ขอท่านจงให้ด้วยไมตรี.

บัส.

แหวนนี้, อนิจจา, ราคาเยี่ยม!

ข้าจะยอมอายฉนั้นหากควรท.

ปอร์.

ข้าไม่ขออื่นแทนแหวนวงนี้;

ยิ่งพิศไปยิ่งมีความชอบใจ.

บัส.

แหวนนี้มีสิ่งสำคัญกว่า

ส่วนราคาซื้อขายเสียกายใหญ่.

ข้าจะหาแหวนแพงที่สุดใ

เมืองเวนิสมาให้ ในฉับพลัน,

จะประกาศหาแหวนให้ท่านใหม่:

ส่วนวงนี้ขออภัยแต่ก็ฉนั้น.

ปอร์.

ท่านช่างพทจะให้ สิ่งนั้น ๆ,

แต่ครันขอจริงไซร์ก็เกยงงอน:

ท่านช่างสอนจริงหนอให้ขอทาน,

แล้วสอนให้คักค้าน, ท่านช่างสอน.

บัส.

แหวนนี้ไซร์ภรรยาออกบังอร

ให้แก่ว่านี่ก่อนงานวิวาห์;
เมื่อสรวมใส่หล่อนให้สาขาลไว้,
จะไม่ขาย, ไม่ให้แก่ใครหนา,
อีกกำซั้มมิให้หายจากกายา.

ปอร์.

อันวาจาแก้ตัวฉันไซ้,
สำหรับเป็นคำหวังเพื่อหวังสิน.
แม้ยพินภรรยาไม่ขำใหญ่,
และรู้ว่าขำมีคุณเท่าใด
ควรได้แหวนนั้นไซ้เป็นรางวัล,
หล่อนคงไม่หวงแทนแหวนวงนิต,
แลไม่คิดขงเคียดเคียดฉันท์
ในการที่ให้แหวนแสนงามนั้น.
ไม่ให้ก็แล้วกัน, ฉันขอลา. [ปอร์เชื่อกับเนริสสา
เข้าโรง]

อันโต.

บัลสถานิโอ, ให้เขาเถิดเป็นไร:
ขอจงให้ไมตรีของข้า
กับขณคุณเขานทมมา
เป็นเครื่องแก้ปัญญญาที่กล่าวไว้.

บัล.

ไป, กราติยาน, จงรีบไว้,
เอาแหวนนี้เร่งตามไปส่งให้;
แล้วเชิญท่านบัลทิทอนนั้นไซ้

ไปบ้านอันโศกนิโยณขันธ์
 รีบไปไว ๆ! อย่าได้ช้า. [กรรติยาโนเข้าโรง]
 มาเถิดไปเคหา, รีบเต็มที.
 และเวลาอย่างรุ่งนพรุ่งนี้
 จะได้รีบกลับสู่เบ็ลมอนต์. [ต่างคนเข้าโรง]

ตอนที่ ๒

เวนิส. ถนนแห่ง ๑.

ปอร์เซียกับเนริสสาออก.

ปอร์.

จงเที่ยวหาบ้านยิวอยู่แห่งไหน,
 แล้วจงให้ลงชอท้ายอักษร:
 คินนตองรีบไปช่วยเร่งร้อน
 เพื่อดงก่อนผิวเราสักหนึ่งวัน.
 อันหนึ่งสอทยวทานไซร์
 คงพอใจลอเร็นโซเป็นแม่นมั่น.

[กรรติยาโนออก]

กรร.

ข้าอินคินักหนาที่มาทัน:
 บัสसानิโอใช้ศิฉินให้รีบมา,

ว่าไต่ครองมองคโดยถ้วนดี
 จึ่งขอให้แหวนนี้คงปรารถนา,
 อักขอเชิญท่านผู้มีปัญญา
 ไปกินอาหารค่ำให้ชำใจ.

ปอร์.

เสียใจรัยไม่ไต่เป็นแน่แท้:
 แต่แหวนนี้ยินดีทเธอให้,
 ฉันทขอรัยและตอขว่าชอบใจ:
 อนึ่งท่านจงไต่ปรารถนา,
 ช่วยนำเสมีนผู้ถือสาร
 ไปยังบ้านไซล์อกขมันขมิ.
 ไต่ลีท่าน.

กรว.

เนริส.

ตข้าขอพาทิ.

[พูดกับปอร์เซีย] จะลองใจสามี่ข้างเหมือนกัน,
 โดยแลสร้างพคขอแหวนซึ่งเขาว่า
 จะรักษาไว้ก็โดยแม่นมั่น.

ปอร์.

[พูดกับเนริสตา] ลองดูเถิด, ที่ร้ายไต่เห็นกัน.
 สองชายนั้นคงสขถเป็นพันไฟ
 ว่าให้แหวนแก่ผู้ชายไปทั้งสอง;
 แต่เราต้องสขถลู่เขาจงไต่,
 และทำโกรรถึงกันตะบันไป

ไม่ยอมเชื่อวาจาของสามี.

[พูดตั้ง] เสมียน, จงรีบไปอย่าได้ช้า:

เราคอยท่าที่โตเจ้ารู้ที่:

เนวิส.

ขอเชิญนายนำไปในบัดนี้

และช่วยสืบบ้านยิวด้วยลับพลัน. [ต่างคนต่างเข้าโรง]

องก์ที่ ๕

เบ็ลมอนต์. หน้าเรือนนางปอร์เซีย.

ลอเร็นโซ่กับเซ็สสิก้าออก.

ลอ.

ศศิธรสว่างกลางเวหา:

ในราตรีเช่นนี้เกษมสันต์,

พระพายพัดรำเพยเซยรกรกขพรรณ

โรยอ่อน ๆ ไม้ต้นเลี้ยงครันคราน,

ในราตรีเช่นนี้เจ้าทรอยลัส

หน่อกษัตริ์โตรยามหาคาล,

ไต่ขึ้นไปไผ่ผนบนปราการ

ถึงนางนัมนงศราญเค็รสิลิกา,

ผู้อยู่ค่ายโยนิก, โอ้ออกเอ๋ย,

เป็นเซลย.

เซ็ส.

ราตรีเช่นนี้หนา

ที่สยเร็ววิภักต์กลานหญ้า,

เห็นเงาสิ่งดีขวางหน้าแสนตกใจ,

ต้องรีบล.

ลอ.

ราตรีเช่นนี้, โอ

นางไคโคอิน้องและร้องไห้,

ที่หากชายสาครโคกาลัย

โหยหวนให้คู่เสน่ห้กลับคืนมา

ยังคาร์เถจธานี.

เซ็ส.

ราตรีเช่น

คนเห็นเมตย์เทยวมองหา

เก็บโอสถยคคำทำเป็นยา,

เพอรักษาเอสอนคนกำลัง

เหมื่อนเขาว่าว.

ลอ.

ในราตรีเช่นนี้

เซ็สลีگانาวีศรีสพรั่ง,

หนีจากบ้านยิวเศรษฐิมรอรัง

จากเวนิส, เพราะกำลังปลมเปรมปรีย์,

มาเบ็ลมอนต์.

เซ็ส.

ราตรีเช่นด้วย

ลอเร็นโซรูปสำรวยขอกโคมศรี

ว่าแสนรัก, เลยลักทวงฤทิ

จากนารีผู้เชื่อจนตายใจ,

แล้วกลับยกลอก.

ลอ.

ราตรีเช่นนี้หนา

เซ็สลีการปทองอันผ่องใส,

ทำปากจืดพ้อผิวของตัวไซร์,

แต่ผิวยกโทษให้ไม่เคืองกัน.

เซ็ส.

ถ้าไม่มีใครมาฉกรรณ,

น้องคงหารাত্রีมาแข่งขัน
 ไปได้อีกแน่, แต่ใครเกินมานั้น,
 ต้องงทหยอกเย้ากันไว้สักครา.

[สเตฟาโนออก.]

- ลอ.   เจ้าคือใครที่มาในราตรี ?
- สเตฟ.   สหาย !
- ลอ.   ขอโทษจริงขอขำ
- สเตฟ.   ขอสเตฟาโน, คุณขำมา
 แจงก็จางว่าคุณหญิงนายบ้านนี้
 จะกลับมากินนัสต์เยลมีอนต์,
 ก่อนเวลารุ่งแสงพระสุริยศรี:
 ใต้แฉะไหว้ตามไม้กางเขนมี
 หว่างวิถี, คุณเข้าเฝ้าวิงวอน,
 ขอให้ไทเทเวศวร์วิเศษศักดิ์
 ช่วยพำนักค้แสนให้สโมสร.
- ลอ.   ใครมาช่วยร่วมทางกับขังอร ?
- สเตฟ.   มีนักพรตสนทรรกับสาวใช้.
 อนึ่งนายผู้ชายของคุณขำ
 ใต้กลับมาถึงแล้วฤาไฉน ?
- ลอ.   ยังไม่กลับ, มีไ้รับข่าวใด ๆ.

ส่วนเราไซร้นะเจ้าเซีตลีกา,
ควรกลับไปในเรื่องเพื่อเตือนให้
พวกคนใช้รีบรักจืดเคเหา,
เพื่อรีบรองคุณหญิงมิ่งस्ता
ให้สมศักดิ์คุณเวลาคณวณน.

[ลานชลือตออก.]

- ลาน.   นี่แน่ ! นี่แน่ ! เจ้าซาเฮย ! นี่แน่ ! นี่แน่ !
ลอ.   นั่นใครตะโกน ?
ลาน.   นี่แน่ ! ใครเห็นนายลอเร็นโซอยู่ที่ไหน ? นายลอเร็นโซ
          ขอรีบ ! นายขอรีบ !
ลอ.   เลิกตะโกนเสียที่เกิด : ข้าอยู่นี่.
ลาน.   ขอรีบ ! อยู่ไหนขอรีบ ? อยู่ไหน ?
ลอ.   อยู่นี่.
ลาน.   เรือนที่เถิดว่ามีคนถือหนังสือมา, มีข่าวก็มาเต็มยาม
          ที่เคียว, มาจากคุณนายข้าเจ้า; คุณนายข้าเจ้าจะมาถึง
          ทันก่อนเวลารุ่งเช้าพรุ่งนี้แน่แล้ว !   [ลานชลือต
          เข้าโรง]
ลอ.   ทราวมสวาทเซิญยาตร์สู่เรือนใหญ่,
          คอยต้อนรับเขาไซร์ให้เต็มที.
          แต่จะกลับไปทำไมมี ?

คือนรย์เขาที่น้ใ้เท่ากัน.

แน่สเตฟาโนช่วยบอกเขา

ที่ในเย่าเหมือนอย่างทีบอกฉัน,

ว่าคุณนายจะกลับโดยฉับพลัน;

ส่วนคนตรีพร้อมกันมาที่นี้. [สเตฟาโนเข้าโรง]

คุณแสงเคื่อนส่องแฉล้มมือแรมขาว

ราวอนเหนือเนินหญ้าสง่าศรี!

มาเถิกเรานั่งลงที่ตรงนี้,

ให้คนตรีสู่โสตร์ปราโมทย์ใจ:

ความสังคีตราตรีนแสนเหมาะ:

สำหรับเพลงไพเราะเสนาะใส.

นั่งเถิกเซ่สสิกาผู้ยาใจ.

คทอ้งพานภาลัยแสนงามอน,

ประคัยด้วยคารานานาเนก

อีกก่อนเมฆราวกับทองพองสลอน:

ดาวทกดวงที่เห็นคเนจร

ราวอมรร้อนพลาตทางซับริ้อง,

กล่อมทวยเทพยครสศสนิท,

อมฤตย์รัคนทรคทงผอง;

แต่มีนุษมีอาจรินซับริ้อง

เพราะกายเราเหมือนกองดินกำบัง.

[นักคนตรีออก.]

จงขับลำพำพร้อมกล่อมจินตนา !

ให้คุณหญิงโสภายินสพรุ่ง

พร้อมคนตรีกล่อมเพลงอันเวงวัง.

[ดนตรีเริ่มเล่น]

เช็ด.

ลอ.

กลิ่นฟังเพลงเพราะมักเศร้าใจ.

นั่นก็เหตด้วยมนัสถนันทแน่ว

ฟังเสียงคนตรีแจ้วแจ้วเสียงใส;

ก็แต่ฝูงม้าเถื่อนทกกลางไพร,

ซึ่งมีเคยมีใครได้ขี่รื้อปรน,

ต่างกระโดดโลดก้องคนองคึก

ชกทกเร่ร่านพล่านทกหน;

ยามไต่บันไดเข้าเร้ากลางพน

หรือวิมลคนตรีกระทบกรรณ,

ก็มักหยดเย็นยงทั้งคณา

และนัยตาเพ่งอยู่ไม่ฉายผัน,

เพราะยินเพราะเสนาะศัพท์จับใจมัน:

เหตุฉนั้นจึงจนตะกั่ว

ว่าออร์เพียสผู้ลาคอาจคึกพิณ

เรียกกอนหิน, พฤษยา, วาริศรี;

เพราะสิ่งใดแม่ไม่มีชีวิ,

หรือชั่วช้ากาลแสนสามาญ,
ก็แผกผิดกรรมตาเวลาท
ยีนคนตรับรรเลงเพลงสฺมาน.
ชนใดทไม่มคนตรการ
ในสันตาน, เช่นคนชอบกลนั้,
อีกใครฟังคนตรไม่เห้นเพราะ,
เขานั้นเหมาะคึกขบถอ้ประลัษณ์
หรืออบายมุงว้าขมึงนั้;
มโนหนกมึคมีวเหมือนราตรี,
และดวงใจย่อมค้ำสกะปรก
ราวนรก: ชนเช่นกล่าวมาน
ไม่ควรใครไว้ใจในโลกนึ้.
เจ้าจงฟังคนตรึกเถิกชนใจ.

[ปอร์เชียบกับเนริสสาออก.]

ปอร์.

ประทีปออยู่ในเรือนเปนแม่นมัน.
เทียมน้อยนั้นสองกระจ่างสว่างไส!
ประหนึ่งการกศลสว่างใน
กลางโลกซึ่งเต็มไปด้วยชั่วร้าย.

เนริส.

เมื่อเกอนแจ้งแสงเทียมหาเห้นไม่.

ปอร์.

แสงของใหญ่ข่มน้อยจนเทือกหาบ:

ผู้แทนองค์ราชาไอ้อ่ากาย

จนราชาผู้เป็นนายประเวศวัง;

บัดนั้นจึงผู้แทนพระราช

สันสง่า, รวมนาทิไหลหลัง

หมกจากธารสู่ที่องค์สาครขลัง.

ฟัง ! ฟัง ! บรรเลงเพลงดนตรี !

นเครื่องสายของคุณนายเองเจ้าคะ.

จริง ๆ นะ, บรรกาลิ่งมทิ

เหมาะแล้วจึงจะเห็นเป็นเลิศก็:

ในราตรีคืนนี้เพราะกว่ากลางวัน.

ความสังกแนชิตช่วยให้เพราะ.

กาก็ร้องเสนาะเพราะแม่นมัน

เท่านั้น, หากฟังพร้อม ๆ กัน,

เพราะคงฟังไม่ทันเป็นศัพท์ใด;

อนึ่งนอกจากจะพราวหากจะร้อง

ในกลางวัน, ยามก้องเสียงเป็กไก้,

และฝูงห่านช่วยอึงคึงไซ้,

เรากงไม่ชมจากะพราวนั้น.

สิ่งใด ๆ ทำให้ถูกเหมาะกาล

มักได้ชมสมประมาณแสนเหมาะมัน !

หยุดเถิด ! หยุดกล่อม, บอมนวงจันทร์

เนริส.

ปอร์.

เนริส.

ปอร์.

ให้ฉายฉันทน์เข้านิทรา.

[ดนตรีหยุด.]

ลอ.

อ้า! เสียงนี้,

คือเสียงนางปอร์เซียเป็นแม่นมั่น.

ปอร์.

คุณเกิดเขารูจักฉันเจ้าวพ่อนี้,

ราวกับคนตาบอดรู้ได้คือ

เมื่อยินเสียงกาเหว่าที่รำคาญกรรม.

ลอ.

ข้ายินดีที่อันรียนางกลับเฝ้า.

ปอร์.

ข้าทั้งสองได้เฝ้าวอนสวรรค์

ขอให้ผิวสขิปรีกานันต์,

หวังเขานี้จะเป็นสุขเพราะช่วยวอน.

เขากลับแล้วฤๅไหน?

ลอ.

หาไม่ขอรับ,

ยังไม่กลับ, แต่ใช้คนมาก่อน

บอกข่าวว่าจะมาโดยเร่งร้อน.

ปอร์.

เนริสสา, ไปก่อน; สั่งคนใช้,

ว่าอย่ากล่าวถึงการที่ตัวเรา

ได้ห่างเฝ้าไปก็ราตรีใสร์;

ลอเรนโซกับเชสสิกาไซร์

ก็อย่าได้ขยายรายนเรื่องนั้น.

[บินเสียงแตรในโรง]

ลอ.   สามีนางมาแน่; เลียงเตอร้า:
 ข้ามิใช่ปากขอนเปนม้วนมัน;
 อย่าวิตกร้อใจในข้อนั้น.

ปอร์.   คินนร้าวกลางวันอันอ่อนแรง;
 คือชั้กกว่ากลางวันธรรมดา,
 คล้ายทิวาเมื่อวันส่องแสง
 ลีสกาวอ่อน ๆ ไม้ร้อนแรง,
 เพราะทองแฝงแสงแทรกแมกเมฆา.

[บัสตานิโอ, อันโตนิโอ, กราติยาโน, และบริวาร
 ออก.]

บัส.   ถ้าแม่แม่ดวงใจเกินใกล้พิ
 ส่องแสงแทนแสงระวีสว่างหล้า,
 แม้ราตรีจะมีผ่องประภา
 ประหนึ่งว่ากลางวันเปนม้วนคง.

ปอร์.   ดิฉันขอส่องแสงแรงชื่นใจ,
 แต่ไม่ขอหากให้เกินกว่าประสงค์;
 หึงทั้งามอร่ามอระ่มองค์
 มักทำผิวให้งังมำไป,
 ดิฉันไม่ขอหากให้คุณภรรกา
 งงจนไม่รอน้ำดิฉันได้.

แต่เทเวศร์ย่อมขັນคาลให้เหมาะไซ้ไร!
 ซ้ำก็ใจค้อนรียกลับครั้งนี้.

ยัส. ฉันทชอบใจ. จงไต่ค้อนรียสหาย.
 นายอินโตนิโยคนนท
 มีบุญคุณเป็นพันพันทวี.

ปอร์. ควรแล้วทรี สักคุณเขานั้น,
 เพราะตามที่ได้ทราบโดยถ้วนดี
 เขานรียทกซ์แทนเธอแม่นมั่น.

อินโต. ไม่มากเกินกว่าที่คอยแทนกัน.

ปอร์. ส่วนก็ฉันท้อนรียควยยินดี
 มาสู่บ้านของก็ฉันทกับภรรยา
 สุกจะหาคำกล่าวให้พอที,
 ขอสำแดงน้ำใจมุ่งไมตรี
 ดึกว่าพลอยพาทีพรว์เพรื่อไป.

กรว. [พูดกับเนริสสา] ขอสาขาลต่อหน้าคศิธร,
 ตัวหล่อนเข้าใจผิดอย่าสงสัย;
 จริงแท้ ๆ จอมขวัญ, ฉันทไต่ให้
 ไปแค่เสมียนตุลาการ:
 เมื่อขอรักโกรธฉันทเป็นอันมาก
 ออยากให้ชายหนุ่มน้อยผู้เหิมหาญ
 กลายเป็นกะเทยวันสิ้นรำคาญ!

ปอร์. ไม่ได้การ ! เถียงกันแล้วหรือไร ?
กรร. ก็ขปลอกทองวงน้อย, แหวนร้อยจี้ก,
 ที่หล่อนให้, มีลิขิตจากฤๅได้
 วาวิกัลลอนพ่อค้าเขียนมืคไซรั,
 ว่า “รักแล้ว, อย่าได้ทิ้งที่รัก.”

เนริส. พกอะไรถึงกลอนหรือราคา ?
 เมื่อยามให้ใจเราอย่างแหลมหลัก,
 สบายลว่าจะใส่ใฝ่พิทักษ์
 จนกว่าจักถึงที่สิ้นชวณ,
 แล้วจะให้ คิคไปกับศพฝัง:
 ยังมีทนชานานลมค้ำมั่น,
 ถึงไม่รักเมยแล้วก็แล้วกัน,
 แต่แหวนนั้นควรรักษาตามีสบายล.

พดแล้วคนค้ำ, ซ้ำปดได้,
 ว่าให้แกเสมียนท่านขนศาล !
 พ่อเจ้าเอ๊ย, เสมียนนหรือท่าน,
 ถึงอยู่นานเท่าใดไม่มีเครา !

กรร. ถ้าเขานั้นเจริญวัยเป็นชายฉกรรจ์
 คงมีเคราแม่นมั่นละนะเจ้า.

เนริส. ถ้าหญิงกลายเป็นชายไค้และเขา
 ก็จะได้มีเคราแน่นนั้น.

กรา.

สยดไ้, ฉนให้แก่หนุ่มน้อย,
 ึกกกระจ็อย, หน้ตาไม่คมสัน,
 สูงไม่เกินโคมฉาย, ชายผู้นั้น
 แม่มั่นแปนเสมยบนตุลาการ;
 เขาช่างวอนงอนงอขอแหวอนั้น
 เปนรางวัลในการที่ไปศาล:
 เขา^๒น^๔เนา^๒ชา^๒ช^๒พ^๒รา^๒คา^๒ญ,
 และส่งสารจึงขอมให้แหวนไป.

ปอร์.

ฉนต้องขอพูดตรง ๆ, แหวนวงนั้น
 เปนของภรรยารักสมัคให้
 ก่อนของฉน, ไม่ควรให้เขาไป,
 โดยง่าย ๆ ราวกับใจไม่น้ภา;
 อนึ่งแหวนสรวมใส่ท้นวหัดัก
 รัทก้วยคำสาขาลแนบม้งสา.
 ฉนให้แหวนวงหนึ่งแก่ภรรยา,
 อิกให้สาขาลว่าไม่พวากไป;
 ฉฉนย่นอยู่นั้น, ฉนก็กล้า
 สาขาลแทนไ้ว่าสามี่ไ้รั,
 คงไม่ทิ้งหรือถอดแหวนนั้นไป,
 ดึงแมให้สมัคทั้งโลกา.
 ริง ๆ นา, กราติยาโน, ท่านเฮย,

ไม่ควรเลยที่จะให้เนริสสา

ต้องมีเหตุของชกัททยา:

ถ้าเป็นฉันก็แทบขำเพราะเสียใจ.

บัส.

[พูดบ้อง] เช่นนี้ตักมือซ้ายเสียดีกว่า,

แล้วกล่าวว่ามิใช่ร้ายอันหยาบใหญ่

จะชิงแหวนและเราสู้เขาไซร์

จนมือซ้ายขาดไปเมื่อบ้องกัน.

กรว.

ท่านบัสส้านิโยให้แหวนท่าน

แต่บัณฑิตคตุลาการ, เพราะเขานั้น

ไค้งอนง้อขอแหวนเป็นรางวัล,

เขามีคุณมากครั้นควรให้ไป;

ส่วนหนุ่มน้อยเสมียนไค้เพียรมาก,

อยากจะได้แหวนซ้ำเจ้า, จึงต้องให้,

ทั้งบัณฑิตแลศิษย์ทั้งสองไม่

ริบอะไรนอกจากแหวนสองนั้น.

ปอร์.

นี่คุณให้แหวนไค้ไปเจ้าขา ?

หวังใจว่ามีไค้แหวนของดิฉัน.

บัส.

แม้ผิดแล้วอยากปกตด้วยฉันนี้,

คงตอบปลันว่าไม่ไค้ให้ไป;

แต่คุณิวพีเถิกมารศรี,

จะได้มีแหวนนั้นก็ไม่.

ปอร์.

ไอ้จริงแท้, อิกแม่ในดวงใจ
เธอก็ไร้สัตย์ธรรม, ผิดสัญญา.
แม่มีไต่เห็นแหวนที่แทนรัก
ไม่ขอพักร่วมหอ.

เนริส.

อ้อจริงหนา !

ก็ฉันก็เหมือนกัน.

บัส.

เจ้าขวัญตา,

ถ้าแม้ว่าหล่อนรักความจริงไซ้,
ว่าชายนั้นคือผู้ไต่ให้แหวน,
และให้แทนคุณเขานั้นไหน,
และให้แหวนวงนั้นเพื่อเหตุไต่,
อรไทยคงจะวายซึ่งโกรธา.

ปอร์.

ถ้าแม่เธอรู้อค่าของแหวนรัก,
หรือรู้จักค่าผู้ให้เสนาหา,
หรือรู้จักรักย์แหวนรัตนา,
แน่ละนาคงไม่พราวจากแหวนนั้น.
นิจจาเฮีย, ใครเลยที่ไม่ขำ,
เมื่อฟังคำเจรจาอย่างเหมาะมัน
และจริงจึงว่าให้ไม่ไต่ฉันนั้น,
จะถือกันเอาให้ไต่, ไม่มีละ !

บัส.

ก็ฉันเชื่อตามคำเนริสสา,
 ว่าคงมีหญิงสองค้ำร้างสรวยสะ
 ไปได้แหวนของผัวแท้ ๆ เป็นแน่ณะ;
 เออเจ้าคะหลอกเล่นจนเป็นควัน !
 จริง ๆ หนอขอหล่อนจงเชื่อพี่,
 สาขาลไถ่ครานี้ไม่แลสร้างสรร,
 เนติบัณฑิตหนึ่งซึ่งรู้ธรรม,
 ไม้รับเงินสามพันค่ากำนล,
 แต่ขอแหวนแทนสิ่งผูกไมตรี;
 พี่ได้ซัดซัดทานเป็นหลายหน
 จนเขาเคืองตักเรื่องหลักไปพัน;
 แต่เขามีคุณล้นพันพรรณา,
 เพราะว่าเขานั่นไซ้ไว้ได้ช่วยสหาย
 ให้รอดตาย. ตรองกเถิดหล่อนจ๋า !
 พี่ต้องส่งแหวนไปไว้ชัณษา,
 ถ้าหาไม่ขายหน้าเป็นพันไป;
 เกียรติคุณของพี่ก็มีอยู่,
 จะลบหลู่คุณคนกระไรได้.
 ขอโทษเถิดขวัญตาอย่าซัดใจ;
 เพราะดาวเดือนเกลื่อนในนภาพร
 เป็นพยานอยู่แท้, แม้หล่อนไซ้ไว้

ปอร์.

ใค้อยู่ในศาลเวนิสโมสตร,
 พิเชื่อว่าหล่อนเองคงวิงวอน
 ให้ให้แหวนวราภรณ์แก่เขานั้น.
 ก็ละหน้าขออย่าให้อาจารย์
 ผู้นั้นมาไกลบ้านของทีฉัน:
 ไหน ๆ ใค้แหวนรักนักรแล้วนั้น
 ซึ่งเธอกล่าวแก่ทีฉันจะหลงไว้,
 ทีฉันจะใจก็เช่นเธอข้าง;
 สิ่งใด ๆ ทุกอย่างจะยอมให้
 แก่อาจารย์ตามประสงค์จำนงใจ,
 ถึงแม้ตัวก็จะให้ด้วยไมตรี;
 อิกทั้งชวนเขานอนร่วมหมอนผิว,
 อย่าใค้กั้ว, คงจะรับอย่างเต็มที:
 เธออย่าไกลบ้านหนอต่อแต่นั้น;
 ระวังเมียจงก็เถิดคณนาย:
 มีฉันนี้ถ้าทีฉันอยู่ลำพัง,
 อันความคิที่ยังไม่สลาย
 จะใค้เสียเพราะจะขอยและมอขกาย
 ให้อาจารย์ยอกชาย, เชิญแนยนอน.
 และทีฉันก็เสียมียนก็เช่นกัน;
 เหตุฉันนี้ขอกกล่าวให้รู้ก่อน.

เนริส.

กรร. ก็ตามใจ: ใจได้จะเกิดคร้อน;
คงจะรอนกินสอเส้มนให้เหี้ยนไป!

อันโต. ข้าเองเป็นสาเหตุต้องเคืองกัน.

ปอร์. อย่าเสียใจเลยทีฉันทหาคักไม่.

บัส. ปอร์เขียโฉมยงจงอภัย

ที่พทำชคใจในคราน;

ต่อหน้าปวงสหายทั้งหลายไซรั,

สขบได้โดยแท้, ถ้าแม่พี่

พคไม่จริงขอสิ่งซึ่งเลิศก,

คือสองตามารคร้อนแพรวพรอด

ซึ่งพเห็นหน้าตน, —

ปอร์. ขอขบกลอยู่!

คคงเห็นสองหัวเป็นแม่นมัน;

หัวละข้าง: พलगสขบให้เป็นควัน,

ลันสองอันใครจะนั่งฟังลันใด?

สขบอย่างนั้นหนอ.

บัส. ขอให้หล่อน

ฟังฉันก่อน, แม้วางคอกโทษให้

คร้งหนึ่งนแล้วหนอ, อีกต่อไป

ฉันจะไม่เบียงบิคฉิกสัญญา.

อันโต. คร้งหนึ่งแล้วเคยให้กายของฉัน

เป็นประกันกัน, และดูข้า
ก็ไต่รอกชั่วครวนาน,
เพราะปัญญาของบัณฑิตขันธานาญ
ผู้ที่ขอแหวนจากสามีหล่อน;
ฉันขอขงอรวศรีสมาน
รับชีวิตเป็นประกันผัวนางคราญ
คงไม่ทวนสายาลอีกต่อไป.

ปอร์.

ดิฉันยอมให้ประกัน. ฉันนั้นหนอ,
ขอท่านจงส่งแหวนไข่นี้ให้
เขารักษาดีกว่าวงก่อนไซร์.

อันโต.

บัลसानิโอ, รับไว้และสายาล.

บัล.

เอ๊ะ! เป็นแน่แหวนนี้ไม่มีผิด
ที่ให้เห็นคือบัลซาทองกลางศาล!

ปอร์.

ดิฉันไต่จากเขา: ขอประทาน
ยกโทษเมื่อยเถิดท่านอย่าขัดใจ,
เพราะว่าด้วยอำนาจแหวนวงนี้
จึงมีช่องนอนร่วมบัลซาทองได้.

เนริส.

ขอโทษเถิดภัสทออย่าขัดใจ;
แต่กระจอยันนี้ไซร์ให้แหวนนี้
แต่ดิฉัน, ฉันนั้นจึงสามารถ
อาจนอนพร้อมกับเสมีนไต่เต็มที.

กวา.   เอ๊ะ ! พิกลหนักหนาจนคราน :
                           เมื่อเรามีชัยแล้วหรือฉันใด ?

ปอร์.   อย่าพูดหยายเช่นนั้น ! พวกนี้จง :
                           จงอ่านจดหมายนี้คงทราบได้ :
                           เป็นหนังสือเบ็ลลารีโยไซร์
                           เขียนมาให้จากเมืองปาควา :
                           คงจะทราบตามลักษณะอักษรสาร ,
                           ว่าปอร์เซียคืออาจารย์นั้นเองหนา ,
                           และหนุ่มน้อยเสมียนเขียนสารา
                           คือนางเวนิสวานารี :
                           ลอเร็นโซอาจเบิกพยานว่า ,
                           ดูข้าได้ไปจากบ้านนี้
                           เมื่อเธอรวยตลอดจากบ้านนี้ ,
                           กลับเมื่อกี้ , ยังมีทันเข้าเรือนใน .
                           อันโตนิโย , ชานยีนทรีบี ;
                           ก็มีข่าวที่พอจะนำไป
                           คิดว่าความคาดหมายแน่แล้วไซร์ :
                           ฉีกจดหมายข้างในคงได้ความ
                           ว่ากำนันอันเต็มด้วยสินค้ำ
                           เป็นโชคก็มีมาได้ ถึงสาม :
                           ท่านคงนึกปลาตอยู่มีความ ,

คงอยากถามใ้จักหมายมาอย่างไร.

อันโต.

พวกไม่ออกแล้วฉันเพราะคันจิต.

บัส.

หล่อนคือเนติบัณฑิตหรือไหน?

พี่ไม่ยกกรังนาง, ช่างกระไร!

กวา.

อ้อทราวมวยหรือเส่มียนตลาการ?

คนนั้นหรือจะเป็นชู้คู่เมียข้า?

เนริส.

ถูกละนา, ฉันคือเส่มียนหาญ;

แต่เส่มียนไม่คึกมีจลาการ

กว่าจะพาลผิดแปลงแปลงเป็นชาย.

บัส.

เชิญบัณฑิตมาเป็นมิตรเสนาหา

ร่วมหอห้องไสยาเถิกโฉมฉาย,

แลยามฉันห่างห้องพรรณราย

เชิญนอนกับโฉมฉายผู้กรรยา.

อันโต.

คุณหญิงครานเหมือนให้ ชิววัน

อกทรพยสรรพพร้อมพรักเป็นนักรหนา,

เพราะข้าเจ้าทราบความตามสาธา

ว่ากำบังงทำหลายล้ามี.

ปอร์.

ลอเร็นโซ, เส่มียนเขาจำเกาะ

มีข่าวเหมาะควรปลมอย่างเต็มที

เนริส.

และจะให้ข่าวนั้นฉนวนัน

โดยไม่มีร้องหาคำก้านล.

ขอมอบให้นายกบ็เซ่ลีลีกา;
 ให้นำสินทรัพย์มีย่างงน;
 ยิวเศรยงู่มุ่งหมายเมื่อวายชนม์
 ให้สองคนรับมรดกพลัน.

เซ่ส.

ขอแม่คุณทั้งคึดเหมือนมา
 มุ่งฆ่าเพื่องกรุณาหาสวรรค์,
 เหมือนให้ทานอาหารอันหวานมัน
 แก่คนอกแ่นฉัน, เป็นบุญกิต.

ปอร์.

เวลานักกิก: นิก ๆ กู
 ก็มียู่หลายประการท่านควรที่
 จะอยากทราบต่อไปให้ถนัด,
 เพื่อไม่มีกั้นแหนงเคลือบแคลงใจ.
 ขอเชิญชนสู่เรือน; เพื่อนทั้งหลาย
 จะสมหมายหมดพระวงสินสังสัย,
 ต่างคนต่างถามข้อความใน
 คงจะได้สมประสงค์อย่างแท้.

กวาง.

ก็ควรอยู่, ควรรู้ให้พอใจ;
 ส่วนฉันไซ้ร้ออยากถามเอาความแน่;
 ขอเจ้าเนริสสาอย่าผันแปร,
 นवलแขนงคอยด้วยจริงใจ.

จะสมัครไปนอนบ้นันหนอ
 หรือจะรอรอนพร้งนี้เป็นไฉน;
 เพราะอีกสองชั่วทุ่มเท่านั้นไซริ
 ก็ระไซแสงทองชนผ่องพา.
 แม้สว่างฉนั้นจะครางอยากให้มีต,
 กอดเสมีนคงไม่จักเลยเจ็วหนา.
 แต่สิ่งใดไม่กัจวลยิ่งไปกว่า
 ถนอมแหวนเนริสตานารี. [พากันเข้าโรงหมด]

๑ ชมเพียงเท่านั้น ๒๕

